

Határozatok Tára

HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2021. július 15.¹

C-401/19. sz. ügy

Lengyel Köztársaság

kontra

Európai Parlament,

az Európai Unió Tanácsa

„Megsemmisítés iránti kereset – (EU) 2019/790 irányelv – Szerzői és szomszédos jogok – Védelem alatt álló tartalmak online tartalmegosztó szolgáltatók általi használata – Nyilvánossághoz közvetítés – E szolgáltatók felelőssége – 17. cikk – A felelősség alóli mentesülés – A (4) bekezdés b) pontja és c) pontjának második tagmondata – A felhasználók által online elérhetővé tett tartalom szűrése – A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – A 11. cikk (1) bekezdése – Összeegyeztethetőség – Az ilyen tartalomszűrésre vonatkozó garanciák”

I. Bevezetés

1. Az EUMSZ 263. cikk alapján benyújtott jelen keresettel a Lengyel Köztársaság elsődlegesen azt kéri, hogy a Bíróság semmisítse meg a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelv² 17. cikke (4) bekezdésének b) pontját és c) pontjának második tagmondatát, másodlagosan pedig azt, hogy a Bíróság teljes egészében semmisítse meg ezt a 17. cikket.

2. E kereset arra hívja fel a Bíróságot, hogy vizsgálja meg az online tartalmegosztó szolgáltatókat terhelő felelősség kérdését abban az esetben, amikor a felhasználóik a szerzői vagy szomszédos jogok által védett tartalmakat szolgáltatásaikon keresztül feltöltik³.

3. E témakörre a C-682/18. sz. YouTube és C-683/18. sz. Cyando egyesített ügyekben, a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló 2000/31/EK irányelvben (elektronikus kereskedelemről szóló irányelv)⁴ és az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok

¹ Eredeti nyelv: francia.

² HL 2019. L 130., 92. o.

³ Megkülönböztetés nélkül használom az „online elérhetővé tétel” vagy a „feltöltés” kifejezéseket azon folyamat megjelölésére, amellyel a digitális tartalom a nyilvánosság számára az internetes oldalakon vagy a tartalmegosztó szolgáltatásokhoz társított intelligens készülékeken használt alkalmazásokon elérhetővé válik.

⁴ 2000. június 8-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.).

egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁵ kialakított jogi háttér vonatkozásában már felhívták a Bíróság figyelmét. Ezúttal a 2019/790 irányelv 17. cikkének vizsgálatáról van szó, amely új felelősségi rendszert ír elő az online tartalmegosztó szolgáltatókat illetően.

4. Amint azt a jelen indítványban kifejtem, e rendelkezés kötelezettségeket ír elő e szolgáltatók számára arra vonatkozóan, hogy nyomon kell követniük a szolgáltatásaik felhasználói által online elérhetővé tett tartalmakat annak érdekében, hogy megakadályozzák az olyan művek és a védelem alatt álló teljesítmények feltöltését, amelyeket a jogosultak nem kívánnak e szolgáltatásokon keresztül online elérhetővé tenni. Ez a megelőző nyomon követés általában e tartalmaknak a számítógépes eszközökkel történő szűrésében ölt formát.

5. Márpedig ez a szűrés bonyolult kérdéseket vet fel, amelyeket a felperes a tartalmegosztó szolgáltatások felhasználói számára az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 11. cikkében biztosított véleménynyilvánítási és tájékozódási szabadságra tekintettel terjesztett elő. A Bíróságnak a Scarlet Extended ítélet,⁶ a SABAM ítélet,⁷ valamint a Glawischmig-Piesczek ítélet⁸ folytatásaként azt kell meghatároznia, hogy egy ilyen szűrés összeegyeztethető-e ezzel a szabadsággal, és ha igen, milyen feltételek mellett. A Bíróság számára az előnyök, és az ilyen szűrés által hordozott kockázatok figyelembevételéről, valamint ennek keretében annak biztosításáról van szó, hogy „megfelelő egyensúly” maradjon fenn egyrészt a jogosultaknak a szellemi tulajdonuk hatékony védelméhez fűződő érdeke, másrészt pedig e felhasználóknak és általában a nyilvánosságnak az internetes információ szabad mozgásához fűződő érdeke között.

6. A jelen indítványban kifejtem, hogy álláspontom szerint az uniós jogalkotó a véleménynyilvánítás szabadságának tiszteletben tartása mellett bizonyos nyomonkövetési és szűrési kötelezettségeket írhat elő egyes online közvetítők számára, aminek azonban az a feltétele, hogy e kötelezettségeket megfelelő garanciáknak kell körülhatárolniuk annak érdekében, hogy csökkentsék az ilyen szűrésnek az e szabadságra gyakorolt hatását. Mivel a 2019/790 irányelv 17. cikke véleményem szerint tartalmaz ilyen garanciákat, azt fogom javasolni a Bíróságnak, hogy állapítsa meg, hogy ez a rendelkezés érvényes, és következképpen utasítsa el a Lengyel Köztársaság keresetét.⁹

⁵ 2001. május 22-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések: HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10. 32. o.).

⁶ 2011. november 24-i ítélet (C-70/10, a továbbiakban: Scarlet Extended ítélet, EU:C:2011:771).

⁷ 2012. február 16-i ítélet (C-360/10, a továbbiakban: SABAM-ítélet, EU:C:2012:85).

⁸ 2019. október 3-i ítélet (C-18/18, a továbbiakban: Glawischmig-Piesczek ítélet, EU:C:2019:821).

⁹ Ezen a ponton meg kell jegyeznem, hogy a jelen indítvány megfogalmazását követően, a fordítása során *egyrészt* a Bíróság kihirdette a 2021. június 22-i YouTube és Cyando ítéletet (C-682/18 és C-683/18, EU:C:2021:503), *másrészt* a Bizottság közzétette a 2019/790 irányelv 17. cikkének alkalmazására vonatkozó iránymutatását (Communication from the Commission to the European Parliament and the Council, „Guidance on Article 17 of Directive 2019/790 on Copyright in the Digital Single Market”, 2021. június 4. [COM(2021) 288 final]). Az indítvány előrehaladott állapotára tekintettel ennek a két dokumentumnak a vizsgálatára egy utószóban tértem ki, amelyet az olvasó az indítvány 221. és azt követő pontjaiban találhat meg.

II. Jogi háttér

A. A 2000/31 irányelv

7. A 2000/31 irányelv „Tárhelyszolgáltatás” című 14. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha az információs társadalommal összefüggő olyan szolgáltatásról van szó, amely a szolgáltatás igénybe vevője által küldött információ tárolásából áll, a tagállamok biztosítják, hogy a szolgáltatót ne terhelje felelősség a szolgáltatás igénybe vevőjének kérésére tárolt információért, azzal a feltétellel, hogy:

a) a szolgáltatónak nincsen tényleges tudomása jogellenes tevékenységről vagy információról, és – ami a kárigényeket illeti – nincsen tudomása olyan tényekről vagy körülményekről, amelyek nyilvánvalóan jogellenes tevékenységre vagy információra utalnának;

vagy

b) a szolgáltató, amint ilyenről tudomást szerzett, haladéktalanul intézkedik az információ eltávolításáról vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről.”

8. Ezen irányelv „Az általános nyomon követési kötelezettség hiánya” című 15. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A tagállamok nem állapítanak meg a szolgáltatókat terhelő olyan általános kötelezettséget, amely szerint a 12., 13. és 14. cikk hatálya alá tartozó szolgáltatások nyújtása során az általuk továbbított vagy tárolt információkat nyomon kellene követniük, sem olyan általános kötelezettséget, amely szerint jogellenes tevékenységre utaló tényeket vagy körülményeket kellene kivizsgálniuk.”

B. A 2001/29 tanácsi irányelv

9. A 2001/29 irányelvnek „A művek nyilvánossághoz közvetítésének, valamint a védelem alatt álló egyéb teljesítmények nyilvánosság számára történő online elérhetővé tételének joga” című 3. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő online elérhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

(2) A tagállamok biztosítják a nyilvánosság számára online elérhetővé tétel engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát akár vezetékes akár vezeték nélküli, illetve oly módon történő online elérhetővé tétel esetében is, amikor a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg:

a) az előadóművészek számára előadásaik rögzítése tekintetében;

b) a hangfelvétel-előállítók számára hangfelvételeik tekintetében;

- c) a filmek első rögzítése előállítói számára filmjeik eredeti és a többszörözött példányai tekintetében;
- d) a műsorsugárzó [helyesen: műsorsugárzó szervezetek] számára műsoraik rögzítése tekintetében függetlenül attól, hogy a műsor közvetítése vezeték útján vagy vezeték nélkül történik, ideértve a kábelen keresztül vagy műhold útján történő közvetítést is.”

10. Ezen irányelv „Kivételek és korlátozások” című 5. cikkének (3) bekezdése a következőket írja elő:

„A tagállamok a 2. és a 3. cikkben szabályozott jogok vonatkozásában az alábbi esetekben kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg:

[...]

- d) [...] idézés, például kritikai vagy ismertetési céllal [...];

[...]

- k) karikatúra, paródia vagy utánzat készítésének céljára történő felhasználás;

[...]”

C. A 2019/790 irányelv

11. A 2019/790 irányelvnek „Védelem alatt álló tartalmak online tartalommegosztó szolgáltatók általi használata” című 17. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok rendelkeznek arról, hogy ezen irányelv alkalmazásában az online tartalommegosztó szolgáltató nyilvánossághoz való közvetítést vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételt valósít meg, ha a felhasználói által feltöltött, szerzői jogi védelem alatt álló művekhez vagy más védelem alatt álló teljesítményekhez hozzáférést biztosít a nyilvánosság számára.

Az online tartalommegosztó szolgáltatónak ezért a [2001/29 irányelv] 3. cikkének (1) és (2) bekezdésében említett jogosultaktól engedélyt kell szereznie, például felhasználási szerződés megkötése révén, annak érdekében, hogy a műveket vagy más védelem alatt álló teljesítményeket a nyilvánossághoz közvetítse vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegye.

(2) A tagállamok rendelkeznek arról, hogy ha az online tartalommegosztó szolgáltató – például felhasználási szerződés megkötése révén – engedélyt szerzett, ennek az engedélynek ki kell terjednie a [2001/29 irányelv] 3. cikkének hatálya alá tartozó szolgáltatások felhasználói által végzett cselekményekre is, amennyiben e felhasználók nem kereskedelmi alapon járnak el, vagy ha tevékenységük nem termel jelentős bevételt.

(3) Ha az online tartalommegosztó szolgáltató az ezen irányelvben meghatározott feltételek szerint a nyilvánossághoz való közvetítést, vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételt valósít meg, a [2000/31 irányelv] 14. cikkének (1) bekezdésében megállapított felelősségkorlátozás nem alkalmazandó az e cikk hatálya alá tartozó helyzetekre.

E bekezdés első albekezdése nem érinti a [2000/31 irányelv] 14. cikke (1) bekezdésének e szolgáltatásnyújtókra az ezen irányelv hatálya alá nem tartozó célokból történő esetleges alkalmazását.

(4) Engedély hiányában az online tartalmegosztó szolgáltatók felelősséggel tartoznak a szerzői jogi védelem alatt álló művek és más védelem alatt álló teljesítmények engedély nélküli nyilvánosságához közvetítéséért – ideértve a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételt –, kivéve, ha a szolgáltatók bizonyítják, hogy:

- a) minden tőlük telhetőt megtettek az engedély megszerzése érdekében, és
- b) a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek annak biztosítása érdekében, hogy azon konkrét műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket, amelyekre vonatkozóan a jogosultak megadták a szolgáltatóknak a lényeges és szükséges információkat, elérhetetlenné tegyék; továbbá minden esetben
- c) a jogosultak megfelelően indokolt értesítésének kézhezvételét követően haladéktalanul intézkedtek az értesítés tárgyát képező művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tétele vagy honlapjaikról történő eltávolítása érdekében, valamint a b) pontnak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek azok jövőbeli feltöltésének megakadályozására.

(5) Annak megállapítása során, hogy a szolgáltató eleget tett-e a (4) bekezdés szerinti kötelezettségeinek, valamint az arányosság elvére való tekintettel többek között az alábbiakat kell figyelembe venni:

- a) a szolgáltatás típusa, közönsége és mérete, valamint a szolgáltatás felhasználói által feltöltött művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények típusa; és
- b) a megfelelő és hatékony eszközök rendelkezésre állása, és azoknak a szolgáltatókat terhelő költségei.

[...]

(7) Az online tartalmegosztó szolgáltatók és jogosultak közötti együttműködés nem eredményezheti a felhasználók által feltöltött azon művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetőségének megakadályozását, amelyek nem sértik a szerzői és szomszédos jogokat, ideértve azokat az eseteket is, amelyekben e művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények valamely kivétel vagy korlátozás hatálya alá tartoznak.

A tagállamok biztosítják, hogy a felhasználók minden egyes tagállamban a következő létező kivételek és korlátozások bármelyikére támaszkodhassanak a felhasználók által előállított tartalom online tartalmegosztó szolgáltatásokra való feltöltése és hozzáférhetővé tétele során:

- a) idézés, kritika, ismertetés;
- b) karikatúra, paródia vagy utáncat készítésének céljára történő felhasználás.

(8) E cikk alkalmazása nem vezethet általános nyomkövetési kötelezettséghez.

A tagállamok úgy rendelkeznek, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatóknak a jogosultak számára azok kérésére megfelelő tájékoztatást kell nyújtaniuk a (4) bekezdésben említett együttműködési gyakorlataik működéséről, illetve amennyiben a szolgáltatók és a jogosultak között felhasználási szerződések születnek, az ilyen megállapodások hatálya alá tartozó tartalmak felhasználásáról.

(9) A tagállamok úgy rendelkeznek, hogy az online tartalmegosztó szolgáltatóknak hatékony és gyors panasztételi és jogorvoslati mechanizmust kell bevezetniük, amely a szolgáltatás felhasználóinak rendelkezésére áll az általuk feltöltött művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tételével vagy eltávolításával kapcsolatos viták esetén.

Amennyiben a jogosultak konkrét műveik vagy más védelem alatt álló teljesítményeik hozzáférhetetlenné tételét vagy ezen művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények eltávolítását kérik, kérelmüket megfelelően indokolniuk kell. Az első albekezdésben foglalt mechanizmus keretében benyújtott panaszokat indokolatlan késedelem nélkül fel kell dolgozni, és a feltöltött tartalmak hozzáférhetetlenné tételére vagy eltávolítására vonatkozó döntéseket emberi felülvizsgálatnak kell alávetni. A tagállamoknak továbbá biztosítaniuk kell, hogy a viták rendezéséhez rendelkezésre álljanak peren kívüli jogorvoslati mechanizmusok. E mechanizmusoknak lehetővé kell tenniük a viták pártatlan módon történő rendezését, és nem foszthatják meg a felhasználót a nemzeti jog értelmében őt megillető jogi védelemtől, a felhasználók hatékony bírósági jogorvoslatok igénybevételéhez való jogának sérelme nélkül. A tagállamok biztosítják különösen, hogy a felhasználók a szerzői jogi és szomszédos jogi kivétel vagy korlátozás alkalmazásának elbírálása céljából bírósághoz vagy más illetékes igazságügyi hatósághoz fordulhassanak.

Ez az irányelv semmilyen módon nem érinti a jogszerű felhasználást, többek között az uniós jogban foglalt kivételek vagy korlátozások szerinti felhasználást [...].

Az online tartalmegosztó szolgáltatóknak felhasználási feltételeikben tájékoztatniuk kell a felhasználókat arról, hogy a műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket az uniós jogban foglalt szerzői jogi és szomszédos jogi, kivételek vagy korlátozások szerint felhasználhatják.

(10) A Bizottság 2019. június 6-tól a tagállamokkal együttműködve párbeszédet szervez az érdekelt felekkel az online tartalmegosztó szolgáltatók és a jogosultak közötti együttműködés bevált gyakorlatainak megvitatása céljából. A Bizottság az online tartalmegosztó szolgáltatókkal, a jogosultakkal, a felhasználói szervezetekkel és más érintett érdekelt felekkel konzultálva és az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd eredményeit figyelembe véve iránymutatást ad ki e cikk alkalmazására, különösen a (4) bekezdésben említett együttműködésre vonatkozóan. A bevált gyakorlatok megvitatása során különös figyelmet kell fordítani többek között az alapvető jogok egyensúlyára és a kivételek és korlátozások használatára. Az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd céljából a felhasználói szervezetek számára hozzáférést kell biztosítani az online tartalmegosztó szolgáltatók (4) bekezdéssel kapcsolatos gyakorlatainak működésére vonatkozóan a szolgáltatóktól kapott megfelelő információkhoz.”

III. A jelen kereset alapjául szolgáló tényállás

A. A digitális egységes piacon a szerzői jogról szóló irányelvre vonatkozó javaslat

12. 2016. szeptember 14-én az Európai Bizottság a digitális egységes piacon a szerzői jogról szóló irányelvre vonatkozó javaslatot terjesztett elő.¹⁰ E javaslat célja az volt, hogy az irodalmi és művészeti tulajdon – szerzői jog és szomszédos jogok – területén az uniós szabályokat – különösen a 2001/29 irányelvet – a digitális technológiák fejlődéséhez igazítsák.¹¹ Emellett arra is irányult, hogy e téren oly módon valósítsa meg a harmonizációt, amely azon túl, hogy továbbra is garantálja a szellemi tulajdon magas szintű védelmét, az egész Unióban biztosítja a kreatív tartalmak széles körű elérhetőségét, és a digitális környezetben „megfelelő egyensúlyt” tart fenn a többi közérdekkel.

13. Ennek keretében az említett javaslat 13. cikke konkrétan a „Value Gap”, vagyis az online tartalommegosztó szolgáltatók által a művekből és a védelem alatt álló teljesítményekből nyert érték és az általuk a jogosultaknak továbbutalt jövedelem közötti eltérés orvoslására irányult.¹²

14. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a szóban forgó interaktív „Web 2.0-t” jellemző szolgáltatások, amelyek közül legismertebb a YouTube,¹³ a Soundcloud vagy a Pinterest, mindenki számára lehetővé teszik, hogy a szolgáltatók általi előzetes kiválasztás nélkül, automatikusan online elérhetővé tegyék az általuk e célra szánt tartalmakat. Az e szolgáltatások felhasználói által online elérhetővé tett, – általában „*user-generated content*” vagy „*user-uploaded content*” néven ismert – tartalmak ezt követően az internetes oldalakról, illetve az említett szolgáltatásokhoz társított intelligens eszközökön található alkalmazásaiból *streamingben* (folyamatos adatfolyamban történő továbbközvetítés) megtekinthetők – ezt a megtekintést az ezen szolgáltatásokon általában megtalálható indexálási, kutatási és ajánlási funkciók segítik –, leggyakrabban ingyenesen, mivel ezen szolgáltatásokat általában a reklámfelületek értékesítése fedezi. Így a tartalmak¹⁴ – ideértve a művek és a védelem alatt álló teljesítmények jelentős részét is – nagy mennyiségben válnak online elérhetővé a nyilvánosság számára.

15. Márpedig 2015-től kezdődően a jogosultak, különösen a zenei ipar jogosultjai arra hivatkoztak, hogy míg ezek az online tartalommegosztó szolgáltatások ténylegesen fontos helyet töltenek be a művek és a védelem alatt álló egyéb teljesítmények online terjesztésében, és a szolgáltatóik ezekből jelentős reklámbevételekhez jutnak, az utóbbiak nem részesítik a jogosultakat méltányos díjazásban. A szolgáltatók által a jogosultak részére kifizetett jövedelmek különösen azon bevételekhez képest jelentéktelenek, amelyeket e jogosultak részére a zenei *streaming* szolgáltatók – mint például a *Spotify* – folyósítanak, jöllehet e két szolgáltatástípust a fogyasztók gyakran az említett teljesítményekhez való hozzáférés egyenértékű forrásaiként érzékelik. Ez az említett szolgáltatások között tisztességtelen verseny is eredményez.¹⁵

¹⁰ A digitális egységes piacon a szerzői jogról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó javaslat (COM(2016) 593 final) (a továbbiakban: irányelvjavaslat).

¹¹ Lásd: irányelvjavaslat, az indoklás 2. és 3. oldala.

¹² Lásd az irányelvjavaslat 3. oldalát és a „Commission Staff Working Document, impact assesement on the modernisation of EU copyright rules” [SWD (2016) 301 final] (a továbbiakban: hatásvizsgálat) 1/3. részét, 137–141. o.

¹³ A YouTube platformmal kapcsolatban lásd: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (C-682/18 és C-683/18, a továbbiakban: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom, EU:C:2020:586, 14–18. pont).

¹⁴ Így például a YouTube-on minden nap több száz ezer videót tesznek közzé e felület felhasználói, akik a Google szerint több mint 1,9 milliárdan vannak. Lásd: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (43. pont).

¹⁵ Lásd: hatásvizsgálat, 1/3. rész, 137., 139. és 142. o., valamint 3/3. rész, 12B. melléklet.

16. A „Value Gap”-re vonatkozó érv megértéséhez vissza kell utalni a 2019/790 irányelv elfogadását megelőzően alkalmazandó jogi háttérre és az azt övező bizonytalanságokra.

17. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése elismeri a szerzők jogát a műveik „nyilvánossághoz közvetítésének” engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve e művek oly módon történő „online elérhetővé tételét” is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.¹⁶ Ezen irányelv 3. cikke (2) bekezdésének értelmében¹⁷ hasonló jogok illetik meg a védelem alatt álló teljesítményeik vonatkozásában a szomszédos jogok jogosultjait¹⁸ is. Főszabály szerint¹⁹ tehát harmadik személy nem „közvetítheti a nyilvánossághoz” a művet vagy a védelem alatt álló teljesítményt a jogosult vagy jogosultak ez irányú előzetes engedélye nélkül, amely általában díjazás ellenében nyújtott felhasználási szerződés formáját ölti.²⁰ Márpedig, bár mindig egyértelmű volt, hogy a műnek vagy védelem alatt álló teljesítménynek a felhasználó által tartalommegosztó szolgáltatáson keresztül történő online elérhetővé tétele olyan „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül, amely ilyen előzetes engedélyezést tesz szükségessé, az a kérdés, hogy maguknak a szolgáltatóknak kell-e a felhasználási szerződéseket megkötniük és díjazást fizetniük a jogosultak részére, vita tárgyát képezte e szolgáltatók és az említett jogosultak között.²¹

18. Másrészt a 2000/31 irányelv 14. cikke egy „biztonságos kikötőt” (safe harbour) tartalmaz az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokat nyújtók számára, amely harmadik személyek által szolgáltatott tartalmak tárolásából áll. E rendelkezés lényegében azt írja elő, hogy az ilyen szolgáltatás nyújtója mentesül minden olyan felelősség alól,²² amely a szolgáltatás igénybe vevőjének kérésére tárolt jogellenes tartalmakért áll fenn, feltéve hogy azokról nincsen tudomása, vagy adott esetben haladéktalanul törli azokat. Márpedig itt is vita tárgyát képezte az a kérdés, hogy az online tartalommegosztó szolgáltatók részesülhetnek-e ezen mentességben a szerzői jog területén.²³

19. Ezek a viták annál is inkább élénkebbek voltak, mivel a Bíróságnak eddig nem volt alkalma azokról dönteni.²⁴

20. Ebben az összefüggésben egyes szolgáltatások szolgáltatói egyszerűen megtagadták a felhasználási szerződések megkötését a jogosultaktól a szolgáltatásaik felhasználói által online elérhetővé tett művek és védelem alatt álló teljesítmények tekintetében, mivel úgy vélték, hogy

¹⁶ A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése tehát tulajdonképpen a „nyilvánossághoz közvetítés jogát” és „a nyilvánosság számára történő online elérhetővé tétel jogát” tartalmazza. Mindazonáltal, mivel ez előbbi jog magában foglalja a másodikat, az egyszerűség kedvéért a „nyilvánossághoz közvetítés” kifejezést e két jog közötti különbségtétel nélkül használom.

¹⁷ A 2001/29 irányelv 3. cikkének (2) bekezdése a szomszédos jogok jogosultjai számára tulajdonképpen csak a védelem alatt álló teljesítményeik „nyilvánosság számára történő online elérhetővé tételének” kizárólagos jogát ismeri el. A szigorú értelemben vett „nyilvánossághoz közvetítés” jogát a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006. L 376., 28. o.) 8. cikke ismeri el. Egyes szomszédos jogok jogosultjai számára ez utóbbi jog kizárólagos; mások esetében kizárólag a díjazáshoz való jogról van szó. Mindemellett ezek a nüanszbeli különbségek a jelen ügyben nem bírnak jelentőséggel. Ezért csak a 2001/29 irányelv 3. cikkére hivatkozom.

¹⁸ Lásd a 2001/29 irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében szereplő, a jelen indítvány 9. pontjában idézett felsorolást.

¹⁹ A szerzői jog alóli kivételek és korlátozások sérelme nélkül (lásd: a jelen indítvány 144. pontja).

²⁰ Lásd többek között: 2019. november 14-i Spedidam ítélet (C-484/18, EU:C:2019:970, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²¹ Lásd e tekintetben: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (53–93. pont).

²² A 2000/31 irányelv 14. cikkének (1) bekezdését horizontálisan kell alkalmazni bármilyen típusú tartalom és felelősség tekintetében, tekintet nélkül az érintett jog területére (szellemi tulajdon, rágalmozás, online gyűlöletbeszéd stb.). Lásd: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (138. pont és 128. lábjegyzet).

²³ Lásd e tekintetben: a YouTube és Cyando ügyre vonatkozó indítványom (132–168. pont).

²⁴ Ezt bizonyos mértékben nemrég megtette a 2021. június 22-i YouTube és Cyando ítéletében (C-682/18 és C-683/18, EU:C:2021:503). Lásd ezen ítéletre vonatkozóan a jelen indítvány 222. pontját.

erre nem kötelesek. Más szolgáltatók ugyanakkor beleegyeztek abba, hogy ilyen megállapodásokat kössenek, de e megállapodások feltételei a jogosultak szerint nem voltak méltányosak, mivel ez utóbbiak nem tudnak egyenlő alapon tárgyalni az említett szolgáltatókkal.²⁵

21. Az irányelvjavaslat célja ezen emlékeztető után tehát az volt *egyrészt*, hogy a jogosultak jobb díjazást kapjanak a műveik és védelem alatt álló egyéb teljesítményeik online tartalmegosztó szolgáltatásokon történő felhasználásáért, kijelentve, hogy az ilyen szolgáltatások üzemeltetői kötelesek felhasználási szerződéseket kötni az említett jogosultakkal.²⁶

22. *Másrészt* e javaslat célja az volt, hogy lehetővé tegye a jogosultak számára, hogy könnyebben ellenőrizhessék műveiknek és védelem alatt álló teljesítményeiknek a szóban forgó szolgáltatásokon való felhasználását. 13. cikke e tekintetben lényegében arra kötelezte az említett szolgáltatókat, hogy a közülük egyesek által már önkéntesen bevezetett automatikus tartalomfelismerő eszközöket, azaz olyan, a későbbiekben ismertetésre kerülő²⁷ informatikai eszközöket alkalmazzanak, amelyeket többek között a tartalmak felhasználó általi online elérhetővé tételekor – innen ered ezen eszközök közös elnevezése „*upload filter*” (feltöltésszűrő) – egy automatizált eljárással annak vizsgálatára használnak, hogy ez a tartalom egy művet, vagy védelem alatt álló egyéb teljesítményt tartalmaz-e, és adott esetben arra, hogy megakadályozza a közzétételt.²⁸

23. A jogalkotási folyamat során különösen az irányelvjavaslat 13. cikke számos vitát eredményezett a Parlamenten és a Tanácson belül. Ezt a folyamatot ezenkívül az érintett gazdasági szereplők által vezetett intenzív lobbikampányok, valamint a civil társadalom, a tudományos körök és a véleménynyilvánítási szabadság védelmezői által folytatott tiltakozó megmozdulások jellemezték, amelyek a tartalmegosztó szolgáltatók „*upload filterek*” bevezetésére irányuló kötelezettségének – véleményük szerint – e szabadságra esetlegesen kifejtett káros hatásaival érveltek.²⁹

24. Végül az irányelvjavaslatot a Parlament 2019. március 26-án, a Tanács pedig 2019. április 16-án jóváhagyta.³⁰ Ezt a javaslatot hivatalosan 2019. április 17-én, a 2019/790 irányelvként fogadták el. A tagállamoknak ezen irányelvet legkésőbb 2021. június 7-ig kellett átültetniük.³¹

²⁵ Lásd: hatásvizsgálat, 1/3. rész, 140. o.

²⁶ Lásd: irányelvjavaslat, az indokolás 3. oldala.

²⁷ Lásd: a jelen indítvány 57. pontja.

²⁸ Lásd: irányelvjavaslat, (38) preambulumbekkezdés, harmadik albekezdés, (39) preambulumbekkezdés, 13. cikk (1) bekezdés.

²⁹ Lásd többek között: „Stop the censorship-machinery! Save the Internet!” (elérhető a <https://www.change.org/p/european-parliament-stop-the-censorship-machinery-save-the-internet> címen). Lásd még: Kaye D., „Mandate of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression”, 2018. június 13., valamint az „Open Letter to Members of the European Parliament and the Council of the European Union: The Copyright Directive is failing”, 2018. április 26., Egyesült Nemzetek.

³⁰ A 2019/790 irányelv elfogadására nem egyhangúlag került sor. A Tanácsban tartott végső szavazás során hat tagállam (az Olasz Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség, a Holland Királyság, a Lengyel Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság) ellenezte a jogszabály szövegét, míg három tagállam (a Belga Királyság, az Észt Köztársaság és a Szlovén Köztársaság) tartózkodott (lásd a 2019. április 16-i 8612/19. sz., „A szavazás eredménye, a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (első olvasat)” című dokumentum, amely a <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8612-2019-INIT/fr/pdf> címen érhető el). Egyébiránt több tagállam különböző nyilatkozatokban aggodalmát fejezte ki ezen irányelvnek a felhasználók jogaira gyakorolt hatásaival kapcsolatban (lásd: Lengyelország, Olaszország és Finnország közös nyilatkozata, Észtország nyilatkozata és Németország nyilatkozata, amelyek a <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7986-2019-ADD-1-REV-2/FR/pdf> weboldalon érhetőek el).

³¹ A 2019/790 irányelvet 2019. május 17-én tették közzé az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*. Ezen irányelv ugyanezen év június 7-én lépett hatályba (lásd: a 29. és 31. cikk).

B. A 2019/790 irányelv 17. cikke

25. E jogalkotási folyamat során az irányelvjavaslat 13. cikkét több alkalommal módosították. A 2019/790 irányelv 17. cikkeként jelentősen eltérő megfogalmazásban fogadták el. Álláspontom szerint most néhány alapvető szempontot célszerű bemutatni.

26. *Először is*, a 2019/790 irányelv 17. cikke, amint arra a címe is utal, az „online tartalmegosztó szolgáltatókra” vonatkozik.³² Ezt a fogalmat ezen irányelv 2. cikke 6. pontjának első bekezdése úgy határozza meg, mint „olyan, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltató, amelynek fő vagy egyik fő célja a felhasználói által feltöltött, jelentős mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény tárolása és ahhoz hozzáférés biztosítása a nyilvánosság számára, amely műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket nyereségszerzési céllal összerendezi és promotálja”. Az alkalmazott kifejezések nyílt jellegétől függetlenül a 17. cikkből egyértelműen kitűnik, hogy a „Value Gap”-hez³³ kapcsolódónak tekintett „nagyobb” tartalmegosztó szolgáltatókra vonatkozik, amelyek működését e meghatározás nyilvánvalóan tükrözi.³⁴

27. *Másodszor*, a 2019/790 irányelv 17. cikke (1) bekezdésének első albekezdése kimondja, hogy a szolgáltató „ezen irányelv alkalmazásában nyilvánosságához való közvetítést vagy a nyilvánosság számára online elérhetővé tételt valósít meg, ha a felhasználói által feltöltött, szerzői jogi védelem alatt álló művekhez vagy más védelem alatt álló teljesítményekhez hozzáférést biztosít a nyilvánosság számára”. Ennélfogva, amint azt e bekezdés második albekezdése pontosítja, e szolgáltatóknak főszabály szerint engedélyt kell szerezniük a jogosultaktól, például a felhasználók által nyilvánosságra hozott védelem alatt álló tartalmaknak a szolgáltatásaikon keresztül történő online elérhetővé tételére vonatkozó felhasználási szerződés megkötése révén.³⁵ Az uniós jogalkotó így a jelen indítvány 17. pontjában hivatkozott vitában *ex lege* e jogosultak javára döntött.³⁶

28. E kötelezettség közvetlen kapcsolatban áll a 2019/790 irányelv 17. cikkében követett általános céllal, ami a „jogosultak és az online tartalmegosztó szolgáltatók közötti engedélyezési piac” fejlődésének elősegítése útján „a szerzői jogok szempontjából jól működő és méltányos piac megteremtését”³⁷ jelenti. Arról van szó, hogy meg kell erősíteni e jogosultak helyzetét a felhasználási szerződések e szolgáltatókkal folytatott tárgyalása (vagy újratárgyalása) során annak biztosítása érdekében, hogy e megállapodások „méltányosak” legyenek, továbbá „észszerű

³² Az egyszerűség kedvéért „tartalmegosztó szolgáltatókra” hivatkozom.

³³ A 2019/790 irányelv (62) preambulumbekkezdése egyébiránt pontosítja, hogy az „online tartalmegosztó szolgáltatók” fogalma azokkal a szolgáltatásokkal kapcsolatos, amelyek „fontos szerepet játszanak az online tartalompiacon azáltal, hogy ugyanazért a közönségért más online tartalmegosztó, például online audio- és videoközvetítési szolgáltatásokkal versenyeznek”, amit a jelen indítvány 15. pontjában összefoglalt érvelés tükröz.

³⁴ A 2019/790 irányelv 2. cikke 6. pontjának második bekezdése azon szolgáltatók nem kimerítő felsorolását tartalmazza, amelyekre ezen irányelv 17. cikke nem alkalmazandó.

³⁵ Ez a felelősség nem helyettesíti, hanem kiegészíti a tartalmakat feltöltő felhasználók felelősségét, akik maguk is különböző „nyilvánosságához közvetítéseket” valósítanak meg. Lásd mindazonáltal a jelen indítvány 265. lábjegyzetét.

³⁶ A 2019/790 irányelv (64) preambulumbekkezdése kimondja, hogy itt „egyértelművé tételről” van szó. Véleményem szerint az uniós jogalkotó valójában a 2001/29 irányelv 3. cikke értelmében vett „nyilvánosságához közvetítés” jogának terjedelmét (kizárólag) az említett 17. cikk alkalmazása céljából fogalmazta újra. Lásd: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (250–255. pont).

³⁷ 2019/790 irányelv (3) preambulumbekkezdés.

egyensúlyt” tartsanak fenn „a két fél között”³⁸, és ezáltal orvosolják a „Value Gap”-et. Az említett jogosultak tárgyalási pozíciója annál is inkább megerősödött, mivel főszabály szerint nem kötelesek ilyen megállapodásokat kötni ezekkel a szolgáltatókkal.³⁹

29. *Harmadszor*, a 2019/790 irányelv 17. cikkének (3) bekezdése pontosítja, hogy ha az online tartalmegosztó szolgáltató az e cikk (1) bekezdésében meghatározott feltételek szerint a „nyilvánossághoz való közvetítést”, vagy a „nyilvánosság számára online elérhetővé tételt” valósít meg, a 2000/31/EK irányelv 14. cikkében megállapított felelősség alóli mentesség nem alkalmazandó.⁴⁰

30. *Negyedszer*, e 17. cikk (4) bekezdése pontosítja, hogy ha a tartalmegosztó szolgáltatók nem rendelkeznek a jogosult engedélyével, felelősséggel tartoznak a szolgáltatásaikon keresztül történő „engedély nélküli” nyilvánossághoz közvetítéséért.⁴¹ Ez egyike a fentiek logikus következményének: mivel e szolgáltatókat úgy kell tekinteni, mint amelyek „nyilvánossághoz közvetítést” valósítanak meg, amikor „hozzáférést biztosítanak” a szolgáltatásaik felhasználói által feltöltött művekhez és más, védelem alatt álló teljesítményekhez, *közvetlen (vagy elsődleges) felelősséget* viselnek a jogellenes „közvetítés” esetén.

31. A jogellenes „nyilvánossághoz közvetítést” megvalósító személyt terhelő közvetlen felelősség főszabály szerint objektív felelősség.⁴² A tartalmegosztó szolgáltatókat tehát automatikusan felelősség terheli minden olyan esetben, amikor valamely művet vagy védelem alatt álló teljesítményt a szolgáltatásaikon keresztül tesznek online elérhetővé. Ennek alapján többek között kötelezhetők arra, hogy az érintett jogosultaknak akár jelentős mértékű kártérítést fizessenek.⁴³

32. Mindazonáltal, mivel *egyrészt* a tartalmegosztó szolgáltatások felhasználói anélkül teszik online elérhetővé az ezeken található tartalmakat, hogy a szolgáltatóik e tekintetben előzetes kiválasztást végeznének,⁴⁴ *másrészt* pedig mivel e szolgáltatók valószínűleg nem tudják az ily módon feltöltött összes, létező és jövőbeli mű és védelem alatt álló teljesítmény tekintetében valamennyi jogosult engedélyét megszerezni,⁴⁵ az ilyen objektív felelősség teljes gazdasági modellváltásra kényszerítené az említett szolgáltatókat, és ennek keretében még az interaktív „Web 2.0” modelltől is meg kellene válniuk.

³⁸ Lásd: 2019/790 irányelv, (61) preambulumbekkezdés.

³⁹ Lásd: 2019/790 irányelv, (61) preambulumbekkezdés, amely kimondja, hogy „mivel a szerződési szabadságot e rendelkezések nem érinthetik, a jogosultak nem kötelezhetők arra, hogy engedélyt adjanak vagy felhasználási szerződést kössenek”.

⁴⁰ Amint azt a 2019/790 irányelv 17. cikke (3) bekezdésének második albekezdése pontosítja, ez nem érinti ezen 14. cikknek az említett tartalmegosztó szolgáltatókra az ezen irányelv hatályán kívül eső célokból történő esetleges alkalmazását. Ugyanis, amint azt a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom 141–168. pontjában kifejtettem, az érintett szolgáltatók véleményem szerint más esetekben részesülnek az említett 14. cikkben előírt mentességben. Amint arra a Bizottság hivatkozik, a 2019/790 irányelv 17. cikkének (3) bekezdése tehát ugyanezen 14. cikkhez képest *lex specialis*.

⁴¹ Ezen a megfogalmazáson azt kell érteni, hogy a szolgáltatók felelősek a „jogellenes” nyilvánossághoz közvetítésért, vagyis azokért a nem engedélyezett cselekményekért, amelyek tekintetében semmilyen kivétel vagy korlátozás nem alkalmazható (lásd: a jelen indítvány, 143. és azt követő pontok).

⁴² Lásd: YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (100. és 101. pont).

⁴³ Lásd: a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.) 13. cikke.

⁴⁴ Lásd: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (73–78. pont).

⁴⁵ *Először* is, nem minden jogosult kívánja engedélyezni a művei és a védelem alatt álló teljesítményei e szolgáltatásokon keresztül történő felhasználását. *Továbbá* míg a tartalmegosztó szolgáltatók számára viszonylag könnyű lenne adott esetben a „nagy kiadókkal” vagy a közös jogkezelő szervezetekkel megkötni a felhasználási szerződéseket, ez bonyolultabb lenne a megszámlálhatatlan sokaságú „kisebb” jogosultak és egyéni szerzők esetében. *Végül* ezen összetett helyzethez hozzáadódik az a tény, hogy a tartalmegosztó szolgáltatásokon keresztül online elérhetővé tett tartalmak több különböző típusú jogosultságot is magukban foglalhatnak, és hogy a szerzői jog és a szomszédos jogok a területiség elvének hatálya alá tartoznak. Az engedélyek tehát országonként eltérő alapokon működnek, ami megsokszorozza a megszerzendő engedélyek számát.

33. Ennélfogva az uniós jogalkotó úgy ítélte meg, hogy ugyanezen szolgáltatók tekintetében konkrét felelősségi mechanizmust kell előírni.⁴⁶ A 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének megfelelően e szolgáltatók mentesülhetnek a felelősség alól a szolgáltatásaikon keresztül történő jogellenes nyilvánossághoz közvetítéséért, ha bizonyítják, hogy:

- „a) minden tőlük telhetőt megtettek az engedély megszerzése érdekében, és
- b) a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek annak biztosítása érdekében, hogy azon konkrét műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket, amelyekre vonatkozóan a jogosultak megadták a szolgáltatóknak a lényeges és szükséges információkat, elérhetetlenné tegyék; továbbá minden esetben
- c) a jogosultak megfelelően indokolt értesítésének kézhezvételét követően haladéktalanul intézkedtek az értesítés tárgyát képező művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tétele vagy honlapjaikról történő eltávolítása érdekében, valamint a b) pontnak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek azok jövőbeli feltöltésének megakadályozására”.

34. E konjunktív feltételek közül kettő áll a jelen kereset középpontjában. A 2019/790 irányelv 17. cikkének többi bekezdése a jelen kereset vizsgálatától függően kerül bemutatásra.⁴⁷

IV. A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

35. A Bíróság Hivatalához 2019. május 24-én benyújtott keresetlevelével a Lengyel Köztársaság előterjesztette a jelen keresetet.

36. A Lengyel Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság:

- semmisítse meg a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontját és c) pontjának második tagmondatát (azaz a következő fordulatot tartalmazó részt: „valamint a b) pontnak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek azok jövőbeli feltöltésének megakadályozására”);
- másodlagosan, amennyiben a Bíróság azt állapítaná meg, hogy a megtámadott rendelkezéseket az ezen 17. cikkben szereplő többi rendelkezéstől az e cikkben található rendelkezés lényegének megváltoztatása nélkül nem lehet különválasztani, azt kéri, hogy a Bíróság teljes egészében semmisítse meg ezt a cikket;
- a Parlamentet és a Tanácsot kötelezze a költségek viselésére.

37. A Parlament azt kéri, hogy a Bíróság:

- a keresetet mint megalapozatlant utasítsa el;
- a Lengyel Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.

⁴⁶ Lásd: 2019/790 irányelv, (66) preambulumbekkezdés.

⁴⁷ A 2019/790 irányelv 17. cikkének a tartalomjegyzékű szolgáltatások „új” szolgáltatói tekintetében a felelősség alóli mentesülés különös feltételeit előíró (6) bekezdése kivételével, amely meghaladja a jelen kereset tárgyát.

38. A Tanács azt kéri, hogy a Bíróság:

- az elsődleges kereseti kérelmeket mint elfogadhatatlanokat utasítsa el;
- másodlagosan a keresetet mint megalapozatlant utasítsa el;
- a Lengyel Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.

39. A Bíróság elnöke 2019. október 17-i határozatával megengedte, hogy a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, a Portugál Köztársaság és az Európai Bizottság a Parlament és a Tanács kérelmeinek támogatása végett az eljárásba beavatkozzon. A Portugál Köztársaság kivételével valamennyi beavatkozó fél beavatkozási beadványt nyújtott be.

40. A portugál kormány kivételével a felek és a beavatkozó felek képviseltették magukat a 2020. november 10-én tartott tárgyaláson.

V. Elemzés

41. Keresetének alátámasztására a Lengyel Köztársaság egyetlen jogalapra hivatkozik, amely a Charta 11. cikkének (1) bekezdésében biztosított véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságához való jog megsértésén alapul.⁴⁸ E jogalap érdemi vizsgálata előtt (B. szakasz) röviden megvizsgálom a kereset elfogadhatóságát (A. szakasz).

A. Az elfogadhatóságról

42. A Parlament, a Tanács, a francia kormány és a Bizottság arra hivatkozik, hogy elfogadhatatlanok a keresetlevélben előterjesztett elsődleges kereseti kérelmek annyiban, amennyiben kizárólag a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdése b) pontjának és c) pontja második tagmondatának megsemmisítésére irányulnak. Magam is e véleményen vagyok.

43. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint ugyanis valamely uniós jogi aktus részleges megsemmisítése csak abban az esetben lehetséges, ha a megsemmisíteni kért elemek *elválaszthatók* az aktus többi részétől. E követelmény nem teljesül, ha egy ilyen részleges megsemmisítés folytán a jogi aktus lényeges tartalma megváltozik⁴⁹.

44. Márpedig amennyiben kizárólag a (4) bekezdése b) pontja és a c) pontjának második tagmondata kerülne megsemmisítésre, ez nyilvánvalóan módosítaná a 2019/790 irányelv 17. cikkének lényeges tartalmát. Amint arra a Parlament, a Tanács, a francia kormány és a Bizottság hivatkozik, e 17. cikk különböző rendelkezései együttesen egy „összetett” felelősségi rendszert alkotnak, amely a tartalommegosztó szolgáltatók, a szolgáltatások felhasználói és a jogosultak jogai és érdekei között az uniós jogalkotó által megteremteni kívánt egyensúlyt fejezi ki. Ha kizárólag a megtámadott rendelkezések kerülnének megsemmisítésre, ez azzal a következménnyel járna, hogy e felelősségi rendszert egy jelentősen különböző, egyszersmind e

⁴⁸ Elemzésemet tehát erre az alapvető jogra korlátozom, függetlenül azoktól a kérdésektől, amelyeket a 2019/790 irányelv 17. cikke a Charta által biztosított más alapvető jogokkal, így például a vállalkozás szabadságával (16. cikk) kapcsolatban felvethet.

⁴⁹ Lásd többek között: 2020. december 8-i Lengyelország kontra Parlament és Tanács ítélet (C-626/18, EU:C:2020:1000, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

szolgáltatók számára egyértelműen kedvezőbb rendszer váltaná fel. Másként fogalmazva, az ilyen részleges megsemmisítés a Bíróság számára ugyanezen 17. cikk *felülvizsgálatát* jelentené, amit az EUMSZ 263. cikk szerinti megsemmisítés iránti eljárás keretében nem tehet meg.

45. Ezzel szemben a felek között nem vitatott, hogy a felperes által másodlagosan előterjesztett kérelmek, amelyekkel a 2019/790 irányelv 17. cikkének teljes egészében történő megsemmisítését kéri, elfogadhatók. Bármilyen jelentős is legyen ugyanis ez a cikk, a megsemmisítése nem módosítaná ezen irányelv lényegét. Az irányelv számos cikkének eltérő a tárgya, és azok különböző címekre és fejezetekre oszlanak. Az említett irányelv 17. cikke e tekintetben *elválasztható* a többi cikktől, amelyek az előbbi megsemmisítése esetén teljes egészükben fennmaradhatnak.⁵⁰

B. Az ügy érdeméről

46. A Lengyel Köztársaság által hivatkozott egyetlen jogalap néhány szóban összefoglalható. Lényegében arra hivatkozik, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdése b) pontjának és c) pontja másodikként tagmondatának megfelelően a tartalommegosztó szolgáltatóknak ahhoz, hogy minden felelősség alól mentesüljenek a művek vagy más, védelem alatt álló teljesítményeik szolgáltatásaikon keresztül történő jogellenes „nyilvánossághoz közvetítése” esetén, megelőző nyomon követést kell végezniük a felhasználók által online elérhetővé tenni kívánt tartalmak tekintetében. Ehhez olyan informatikai eszközöket kell használniuk, amelyek lehetővé teszik az említett tartalmak automatikus szűrését. Márpedig ez a megelőző nyomon követés a Charta 11. cikkében biztosított véleménynyilvánítás szabadságához való jog gyakorlása korlátozásának minősül. E korlátozás nem egyeztethető össze ezzel a jogi aktussal, mivel sérti ezen alapvető jog „lényeges tartalmát”, vagy legalábbis nem tartja tiszteletben az arányosság elvét.

47. A Parlament és a Tanács – a spanyol és a francia kormány, valamint a Bizottság támogatásával – védekezésében vitatja e pontok mindegyikét. Ezeket tehát az alábbi szakaszokban egymás után vizsgálom meg. *Először* a megtámadott rendelkezések terjedelmét vizsgálom (1. szakasz). *Ezt követően* a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog gyakorlásának korlátozására vonatkozó kérdéssel (2. szakasz), *végül* pedig e korlátozás Chartával való összeegyeztethetőségének kérdésével (3. szakasz) foglalkozom.

1. A megtámadott rendelkezések terjedelméről

48. A 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdése b) pontjában és c) pontjának második tagmondatában előírt felelősség alóli mentességre vonatkozó feltételek terjedelmének megfelelő meghatározása érdekében célszerű összehasonlítani alapként a 2000/31 irányelv 14. cikkében szereplő feltételeket figyelembe venni. E cikk értelmében lényegében a szolgáltató azzal a feltétellel mentesül minden, a szolgáltatás felhasználójának kérésére tárolt jogellenes információért fennálló felelősség alól, ha egyrészt nincsen tudomása ilyen információról, vagy másrészt adott esetben haladéktalanul intézkedett az információ eltávolításáról vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről. Az ilyen szolgáltatótól a gyakorlatban nem várható el, hogy nyomon kövesse a szerverein található információkat, és proaktív módon felderítse az ott

⁵⁰ Eltekintve az „online tartalommegosztó szolgáltató” fogalmának a 2019/790 irányelv 2. cikke 6. pontjában szereplő meghatározásától, amely elvesztene létjogosultságát.

található jogellenes információkat.⁵¹ Ezzel szemben, ha az ilyen jogellenes információ létezését és helyét általában egy harmadik személy által küldött értesítés révén a szolgáltató tudomására hozzák, ez utóbbinak a szóban forgó információ eltávolításával vagy az ahhoz való hozzáférés megakadályozásával – az „értesítési és eltávolítási” (*notice-and-take-down*) eljárás szerint – reagálnia kell.⁵²

49. Ezzel szemben – amint arra a felperes hivatkozik – a megtámadott rendelkezésekben előírt feltételek teljesítése érdekében a tartalommosztó szolgáltatóknak az e szolgáltatások felhasználói által online elérhetővé tett információk megelőző nyomon követését kell végeznie (az a) rész) Márpedig az ilyen nyomon követés megvalósításához e szolgáltatóknak számos helyzetben olyan informatikai eszközöket kell használniuk, amelyek lehetővé teszik az említett tartalmak automatikus szűrését (az b) rész).

a) A felhasználók által online elérhetővé tett tartalmak megelőző nyomon követése...

50. Először is emlékeztetek arra, hogy egyrészt a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdése b) pontjának megfelelően a tartalommosztó szolgáltatóknak a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően „minden tőlük telhetőt meg kell tenniük „annak biztosítása érdekében”, hogy azon konkrét műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket, amelyekre vonatkozóan a jogosultak megadták a szolgáltatóknak a lényeges és szükséges információkat, „elérhetetlenné tegyék”.

51. Másrészt e bekezdés c) pontjának megfelelően ugyanezen szolgáltatóknak, amikor megfelelően indokolt értesítést kapnak a művek vagy más védelem alatt álló teljesítményeik szolgáltatásaikon való jelenlétéről, amellet, hogy haladéktalanul intézkedniük kell az értesítés tárgyát képező művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tétele vagy honlapjaikról történő eltávolítása érdekében,⁵³ egyúttal „minden tőlük telhetőt” meg kell tenniük „azok jövőbeli feltöltésének megakadályozására”, amivel az „értesítési és blokkolási” (*notice-and-stay-down*) eljárás szerint járnak el.

52. Összefoglalva, a megtámadott rendelkezések a szolgáltatásaik *nyomon követésével* kapcsolatos gondosságra vonatkozó kötelezettségeket⁵⁴ – vagy másként fogalmazva, gondossági kötelezettségeket – rónak a tartalommosztó szolgáltatókra. Annak biztosítása érdekében, hogy a jogosultak által azonosított műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket „elérhetetlenné tegyék”, és megakadályozzák azok jövőbeli feltöltését, e szolgáltatóknak „minden olyan intézkedést [meg kell

⁵¹ A 2000/31 irányelv 15. cikkének megfelelően (lásd: a jelen indítvány, 105. pont). Mindemellett, e felelősség alóli mentesüléstől függetlenül is terhelheti a szolgáltatókat néhány, meghagyás útján elrendelt nyomon követésre vonatkozó kötelezettség (lásd többek között: 2000/31 irányelv, 14. cikk (3) bekezdés; 2001/29 irányelv, 8. cikk (3) bekezdés).

⁵² Részletesebben lásd: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (173–196. pont).

⁵³ A 17. cikk (4) bekezdése c) pontjának elején előírt feltétel tehát hasonló a 2000/31 irányelv 14. cikkében előírt feltételekhez.

⁵⁴ A gondossági kötelezettség azt követeli meg a kötelezettől, hogy tegyen meg minden tőle telhetőt az eredmény elérése érdekében, anélkül, hogy ezt az eredményt kötelező lenne elérni. Lásd ebben az értelemben: 2009. június 4-i Bizottság kontra Görögország ítélet (C-250/07, EU:C:2009:338, 68. pont); 2014. március 27-i UPC Telekabel Wien ítélet (C-314/12, EU:C:2014:192, 53. pont).

tenniük], amelyet egy gondos piaci szereplő meghozna”⁵⁵ annak érdekében, hogy a felhasználók által online elérhetővé tett tömeges tartalmakon belül proaktív módon felderítse, blokkolja, vagy eltávolítsa a szóban forgó teljesítményeket többszöröző tartalmakat.⁵⁶

53. Ezt az értelmezést megerősíti a 2019/790 irányelv 17. cikkében követett célkitűzés is. A 2000/31 irányelv 14. cikkének hatálya alatt ugyanis a jogosultaknak a tartalommosztó szolgáltatásokat nyomon kellett követniük, és értesítés útján szolgáltatójuk tudomására kellett hozniuk a szolgáltatásokon található jogsértő tartalmakat annak érdekében, hogy a szolgáltatók eltávolítsák ezeket. Márpedig, amint arra a Tanács emlékeztetett, az uniós jogalkotó az említett 17. cikk elfogadásakor megállapította, hogy egy ilyen rendszer túl nagy terhet ró a jogosultakra, és nem teszi lehetővé számukra, hogy hatékonyan ellenőrizzék a műveik és más, védelem alatt álló teljesítményeik e szolgáltatásokon keresztül történő felhasználását.⁵⁷ Közelebbről, az eltávolított tartalmakat gyakran nem sokkal később újra online elérhetővé tették, ami e jogosultakat arra készítette, hogy megtöbbszörözzék az értesítéseket.⁵⁸ A probléma orvoslása érdekében a megtámadott rendelkezések ugyanezen szolgáltatókra hárítják szolgáltatásaik nyomon követésének feladatát.⁵⁹

54. *Másodszor* – amint arra a Lengyel Köztársaság hivatkozik – a megtámadott rendelkezésekben szereplő célok elérése érdekében a tartalommosztó szolgáltatóknak arra kell törekedniük, hogy – *ex ante* – megelőzzék a jogsértő tartalmak elérhetővé tételét, nem pedig az, hogy egyszerűen csak – *ex post* – eltávolítsák az ilyen tartalmakat.

55. E tekintetben a 2019/790 irányelv (66) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy ezen irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontja értelmében a tartalommosztó szolgáltatók feladata annak „elkerülése”, hogy a jogosultak által azonosított művek és más, védelem alatt álló teljesítmények „elérhetővé váljanak” a szolgáltatásaikon keresztül. E bekezdés c) pontja még kifejezettebb az elvárt intézkedések jellegét illetően, mivel rámutat, hogy e szolgáltatóknak ügyelniük kell arra, hogy „megakadályozzák” a jogosultak értesítéséhez vezető műveket vagy védelem alatt álló teljesítményeket „töltsenek fel” a jövőben. A „b) pontnak megfelelően” fordulat hangsúlyozza továbbá, hogy az említett szolgáltatóktól e két pontban ugyanazt várják el: arra kell törekedniük, hogy *megakadályozzák* bizonyos jogellenes tartalmaknak a „*stay-down*” keretében a szolgáltatásaikon keresztül történő online elérhetővé tételét vagy ismételt elérhetővé tételét.

56. Ezt az értelmezést erősíti meg a 2019/790 irányelv 17. cikkében követett cél is, amely annak lehetővé tételére irányul, hogy a jogosultak könnyebben ellenőrizhessék műveiknek a tartalommosztó szolgáltatásokon történő felhasználását. Amint arra a Tanács hivatkozott, e rendelkezés célja a digitális környezetben a „nyilvánossághoz közvetítés” joga kizárólagos jellegének megerősítése. A megtámadott rendelkezésekben a tartalommosztó szolgáltatókkal szemben előírt gondossági kötelezettségek célja annak biztosítása, hogy a jogosultaknak tényleges lehetősége legyen arra, hogy „művük lehetséges felhasználói és a felhasználók által esetlegesen

⁵⁵ Lásd: 2019/790 irányelv, (66) preambulumbekkezdés második albekezdés.

⁵⁶ Így a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdése lényegében *gondatlanságon* alapuló felelősségi rendszer: e rendelkezés értelmében a tartalommosztó szolgáltatók felelőssége akkor áll fenn, ha nem küzdöttek kellő gondossággal a jogellenes tartalmaknak a szolgáltatásaik felhasználói általi online elérhetővé tételével szemben. Az említett 17. cikk ebben az esetben egyfajta „hibrid” képződmény a jogellenes cselekmények elkövetői által viselt közvetlen felelősség és a közvetítők által harmadik személyek cselekményeiért viselt közvetett (vagy „másodlagos”) felelősség között. E különbségtétel tekintetében lásd: a YouTube és Cyando ügyre vonatkozó indítványom (64., 65., 102. és 103. pont).

⁵⁷ Lásd: hatásvizsgálat, 1/3. rész, 140. o.

⁵⁸ Lásd: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (193. pont).

⁵⁹ Lásd: hatásvizsgálat, 1/3. rész, 137. o.; 2019/790 irányelv, (61) preambulumbekkezdés.

tervezett [e szolgáltatásokon keresztül történő] nyilvánosságához közvetítés közé álljanak”⁶⁰. Amint azt a Parlament és a Tanács hangsúlyozta, a szolgáltatóknak tehát arra kell törekedniük, hogy még azelőtt beavatkozzanak, mielőtt a tartalmakat online elérhetővé teszik, vagyis többszörözésre alkalmas műveket vagy védelem alatt álló teljesítményeket e kizárólagos jog megsértésével ténylegesen a „nyilvánossághoz közvetítsenek”.

b) ...amely számos helyzetben szükségessé teszi a szűrők használatát

57. A jelen indítvány e szakaszában hasznosnak tartom kifejtetni, hogy bizonyos informatikai eszközök lehetővé teszik az adott információk valamely szerveren való online hozzáférhetővé tételének vagy jelenlétének automatikus felderítését. E célt szolgálják többek között az automatikus tartalomfelismerő eszközök (*Automatic Content Recognition*, illetve „ACR”), amelyek különböző technikákon, nevezetesen – a legegyszerűbbtől a legösszetettebbig – a „digitális hasítás” (*hashing*), a „digitális vízjel” (*watermarking*) és a „digitális ujjlenyomat” (*fingerprinting*) technikákon alapulnak.⁶¹

58. Márpedig 2000 második felétől kezdve néhány tartalommegosztó szolgáltató önkéntesen bevezetett ilyen – különösen ez utóbbi technikát alkalmazó⁶² –eszközöket, többek között⁶³ azért, hogy aktívan felderítsék a szolgáltatásaikon található jogsértő tartalmakat.⁶⁴ A „digitális ujjlenyomaton” alapuló felismerő eszközök ugyanis *automatikusan szűrhetik* a jogosultak műveit és más, védelem alatt álló teljesítményeit az említett szolgáltatásokra feltöltött tartalmak között oly módon, hogy ezeket a tartalmakat az online elérhetővé tétele időpontjában, vagy azt követő időpontban összehasonlítja az említett jogosultak által szolgáltatott referenciainformációkkal.⁶⁵ Amennyiben ez az összehasonlítás megfelelést („*match*”) állapít meg, az említett eszközök általában lehetőséget biztosítanak az érintett jogosultak számára annak esetenkénti vagy

⁶⁰ Lásd többek között: 2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁶¹ A „*hashing*” egy számítógépes fájlnak egy erre szolgáló eszköz segítségével úgynevezett „hash kódként”, vagyis egységes alfanumerikus karakterláncként történő meghatározását jelenti. E „hash kódnak” és a szerveren elérhetővé tett fájlok hash kódjának összehasonlításával automatikusan felderíthető az eredeti fájl e szerveren található valamennyi azonos másolata. A „*watermarking*” abból áll, hogy egy erre szolgáló eszköz segítségével látható, vagy szabad szemmel nem látható egyedi „jelölőt” illesztnek a tartalomba, amely a későbbiekben lehetővé teszi az eredeti tartalom és az abból készített másolatok azonosítását. Végül a „*fingerprinting*” lényege, hogy egy arra szolgáló eszköz segítségével egy adott tartalomból – képből, hangfelvételtől, videofelvételből, stb. – bizonyos jellemzői lecsökkentésével egységes digitális ábrázolást (lenyomat) generálnak. E „lenyomatonak” és a szerveren található fájlok lenyomatának összehasonlítása révén azonosítani lehet azokat, amelyek lényegében azonos tartalommal rendelkeznek. Több részlet tekintetében lásd: Mochon, J.-P., „Rapport de mission – Une application effective du droit d’auteur sur les plateformes numériques de partage: État de l’art et propositions sur les outils de reconnaissance des contenus”, *Conseil Supérieur de la Propriété Littéraire et Artistique*, 2020. január 29.

⁶² A „*hashing*” technikával működő eszközök korlátozottan hatékonyak a tartalomfelismerés terén, mivel ez a technika – amint arra az előző lábjegyzetben rámutattam – kizárólag egy adott számítógépes fájl szó szerint azonos másolatainak felderítését teszi lehetővé. Az eredeti fájlhoz való kisebb mértékű eltérés (képpontok megváltozása stb.) megakadályozza az automatikus felderítést, amikor az összehasonlított fájlok tartalma lényegében azonos. Ehhez hasonlóan a „*watermarking*” technika kizárólag egy fájl többszörözött példányainak felderítését teszi lehetővé, és könnyen megkerülhető. Lásd: Mochon, J.-P., i. m.

⁶³ Ezeket az eszközöket más típusú jogellenes tartalmak (gyermekpornográfia, becsületsértő tartalmak stb.) felderítésére használják. Lásd: Mochon, J.-P., i. m.

⁶⁴ Kétségtelenül a legismertebb e tekintetben a Google által a YouTube számára kifejlesztett „Content ID” szoftver. Lásd: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (22. pont).

⁶⁵ A gyakorlatban a rendszer abból áll, hogy létrehozzák a jogosultak által azonosított művek és más, védelem alatt álló teljesítmények „digitális ujjlenyomatait”, és e „lenyomatokat” egy felismerő eszközhöz kapcsolódó adatbázisba betöltik. Ezt követően algoritmus segítségével automatikusan átvizsgálják az összes online elérhetővé tett fájlt, és ezek saját „lenyomatát” a megfelelések észlelése céljából összevetik az ezen adatbázisban szereplő fájlokéval. A „digitális ujjlenyomaton” alapuló felismerő eszközök arra alkalmasak, hogy rövid időtartamokon belül (például a hangfelvétel esetében pár másodperc), vagy a tartalomnak az automatikus észlelés elkerülése érdekében történő megváltoztatása (például a filmkockákat megfordították, felgyorsították stb.) esetén is azonosítsanak ilyen megfeleléseket. Bizonyos eszközök, mint a Content ID, még arra is alkalmasak, hogy nem csupán hangfelvételeket, hanem a mögöttes műveik dallamait is felismerjék. Lásd: Mochon, J.-P., i. m.

automatikus eldöntésére, hogy blokkolják a szóban forgó tartalmat, engedélyezik annak elérhetővé tételét és népszerűségét a látogatottsági statisztikák révén nyomon követik, vagy akár e népszerűségét a reklámok segítségével „pénzre válthatják”⁶⁶.

59. Az irányelvjavaslat magában foglalta ezeket a technológiai fejlesztéseket. A hatásvizsgálat hangsúlyozta a „digitális ujjlenyomaton” alapuló felismerő eszközök hatékonyságát és a piacon való egyre könnyebb elérhetőségüket. Így emlékeztetett arra,⁶⁷ hogy ez a javaslat arra irányult, hogy kötelezővé tegye az ilyen eszközöknek a tartalommegosztó szolgáltatók általi bevezetését, mivel a cél az volt, hogy az ezt elmulasztókat kényszerítsék a „korszerűsítésre”, a többiek pedig arra kötelezzék, hogy átlátható hozzáférést biztosítsanak a jogosultak számára a felismerő eszközeikhez⁶⁸.

60. Amint azt a Parlament, a Tanács és a spanyol kormány is hangsúlyozta, a 2019/790 irányelv végleges változata már nem tartalmaz kifejezett hivatkozást az automatikus tartalomfelismerő eszközökre. Ezen irányelv 17. cikke (4) bekezdése b) és c) pontjának megfogalmazása általános jellegű. E rendelkezések formálisan nem írják elő a tartalommegosztó szolgáltatók számára, hogy az általuk kitűzött célok elérése érdekében különleges intézkedéseket vagy technikákat fogadjanak el.⁶⁹

61. Az alperesek és a beavatkozó felek szerint a megtámadott rendelkezések tehát nem kötelezik ezeket a szolgáltatókat arra, hogy ilyen eszközöket vegyenek igénybe. A szolgáltatókat „mérlegelési mozgástér” illeti meg az e rendelkezésekben szereplő célok elérése érdekében alkalmazandó intézkedések és technikák tekintetében. Ennek keretében az említett szolgáltatók „megválaszthatják” az ilyen eszközök használatát – vagy ha már használnak ilyet, ezek használatának folytatását –, sőt „innovatív megoldásokat” is kifejleszthetnek.⁷⁰ Mindenesetre a 2019/790 irányelv 17. cikke (5) bekezdésének megfelelően az ugyanezen szolgáltatóktól megkövetelt intézkedéseket az arányosság elvének fényében, esetről esetre kell vizsgálni.

62. Mindemellett, úgy látom, hogy – amint azt a Lengyel Köztársaság állítja – a megtámadott rendelkezések számos helyzetben arra kötelezik a tartalommegosztó szolgáltatókat, hogy használják ezeket a tartalomfelismerő eszközöket.⁷¹ Véleményem szerint az uniós jogalkotó csak

⁶⁶ Ezen eszközökre és szolgáltatókra vonatkozó több részletet illetően lásd: hatáselemzés, 3/3. rész, 164–172. o.; Mochon, J.-P., i. m.

⁶⁷ Lásd: a jelen indítvány 22. pontja.

⁶⁸ Lásd: hatásvizsgálat, 1/3. rész, 140–144. o. Lásd ugyanebben az értelemben: 2017. szeptember 28-i „Fellépés a jogellenes online tartalmak ellen, az online platformok megnövelt felelőssége felé” című bizottsági közlemény (COM(2017) 555 final), 13. és 14. o.

⁶⁹ A 2019/790 irányelv (68) preambulumbekkezdése arra a megjegyzésre szorítkozik, hogy a tartalommegosztó szolgáltatók „különböző intézkedéseket tehetnek”.

⁷⁰ Lásd ugyanebben az értelemben: a Parlament 2019. március 27-i „Questions and Answers on issues about the digital copyright directive” című sajtóközleménye: „Is the directive creating automatic filters on online platforms? No. The draft directive sets a goal to be achieved [...]. The draft directive however does not specify or list what tools, human resources or infrastructures may be needed to prevent unremunerated material appearing on the site. There is therefore no requirement for upload filters. However, if large platforms do not come up with any innovative solutions, they may end up opting for filters [...]” (a következő internetes címen érhető el: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20190111IPR23225/questions-and-answers-on-issues-about-the-digital-copyright-directive>).

⁷¹ Ez a véleménye egyébként a területen működő szakértők jelentős részének. Lásd többek között: Grisse, K., „After the storm – examining the final version of Article 17 of the new Directive (EU) 2019/790”, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2019, 14. kötet, 11. sz., 887–899., különösen 894–895.; Leitsner, M., „European Copyright Licensing and Infringement Liability Under Art. 17 DSM-Directive – Can We Make the New European System a Global Opportunity Instead of a Local Challenge?”, *Zeitschrift für geistiges Eigentum*, 2020., 12. kötet, 2. o. 123–214. o., különösen 141. és 143. o.; Lambrecht, M., „Free speech by design – Algorithmic protection of exceptions and limitations in the Copyright DSM directive”, *JIPITEC*, 11. kötet, 2020, 68–94. o., különösen 71. o.; Dusollier, S., „The 2019 Directive on Copyright in the Digital Single Market: Some Progress, a Few Bad Choices, and an Overall Failed Ambition”, *Common Market Law Review*, 57. kötet, 2020., 979–1030. o., különösen 1016. o.; Mochon, J.-P., i. m., 106. o.; Frosio, G., és Mendis, S., „Monitoring and Filtering: European Reform or Global Trend?”, *Oxford Handbook of Online Intermediary Liability*, Frosio G. (szerk.), Oxford University Press, 2020., különösen 562. o.

módszert változtatott az irányelvjavaslat és annak 2019/790 irányelvként történő elfogadása között. Ahelyett, hogy *közvetlenül* ilyen eszközök bevezetésére vonatkozó kötelezettséget alkalmazott volna, ezen eszközöket *közvetetten*, az e rendelkezésekben előírt felelősség alóli mentesülési feltételek révén írta elő.

63. *Egyrészt* ugyanis, amint azt a felperes helyesen hangsúlyozta, szem előtt kell tartani azt a ténybeli hátteret, amelybe a megtámadott rendelkezések illeszkednek. A 2019/790 irányelv 17. cikke azokra a szolgáltatókra vonatkozik, akik „jelentős mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló művet vagy más, védelem alatt álló teljesítményt” tárolnak, és ezekhez hozzáférést biztosítanak a nyilvánosság számára. Másként fogalmazva, olyan gazdasági szereplőkről van szó, amelyek jelentős, egyenesen hatalmas mennyiségű tartalmat kezelnek. Ezenkívül e tartalommegosztó szolgáltatások megszakítás nélkül, és jelentős számú felhasználó számára elérhetőek, és így bármikor hatalmas mennyiségű új tartalmat lehet elérhetővé tenni.

64. Ebben az összefüggésben számomra nyilvánvalónak tűnik, hogy – amint arra a felperes hivatkozik – a tartalommegosztó szolgáltatók nem ellenőriztethetik az alkalmazottaikkal az interneten elérhetővé tett tartalmak teljes egészét vagy akár nagy részét,⁷² amit egyébként a Parlament is elismer. Ily módon nehezen látom be, hogy e szolgáltatók – a megtámadott rendelkezések célkitűzéseivel összhangban – a szolgáltatásaikra feltöltött tartalmak szűrését lehetővé tevő automatikus felismerő eszközök használatán kívül milyen módon tudnák biztosítani a jogosultak által azonosított művek és más, védelem alatt álló teljesítmények „elérhetetlenné tételét” és „megakadályozni azok jövőbeli feltöltését” a szolgáltatásaikra,⁷³ és a Parlament, valamint a Tanács általi „innovatív megoldásokra” való hivatkozás e tekintetben igen releváns segítséget jelent⁷⁴. Egyébként az alperesek és a beavatkozó felek a tárgyaláson a Bíróság kérdéseire válaszolva hallgatólagosan elismerték, hogy ezek az eszközök e tekintetben elég gyakran *de facto* elengedhetetlenek.⁷⁵

65. *Másrészt* emlékeztetek arra, hogy a tartalommegosztó szolgáltatóknak – a velük szemben a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdése b) pontjának megfelelően előírt gondossági kötelezettség teljesítése érdekében – „a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak” megfelelő intézkedéseket kell hozniuk. Amint azt ezen irányelv (66) preambulumbekkezdésének második albekezdése pontosítja, e tekintetben figyelembe kell venni „a legjobb ágazati gyakorlatokat”, és „a technika állását”.

⁷² Lásd: Lambrecht, M., i. m., 71. o.: „[...] if YouTube wanted to ensure a human review of the 432.000 hours of video uploaded daily, it would have to hire roughly 70.000 full time (very efficient) employees”.

⁷³ Ez nem jelenti azt, hogy a tartalommegosztó szolgáltatók egyáltalán nem tudnának bizonyos tartalmakat ellenőriztetni az alkalmazottaikkal. Mindazonáltal e szolgáltatóknak automatikus eszközöket kell használniuk legalábbis abból a célból, hogy csökkentsék az ilyen ellenőrzésnek alávetendő tartalmak tömegét (lásd: a jelen indítvány 211. pontja).

⁷⁴ Egyes gazdasági szereplők nyilvánvalóan fejleszteni és használni kezdték a tartalmaknak a mesterséges intelligencia révén történő azonosítását lehetővé tevő eszközöket. Lásd többek között: Mochon, J.-P., i. m., 35. o. Mindenesetre ez jellegénél fogva egy automatikus tartalomfelismerő módszer marad.

⁷⁵ Többek között a francia kormány elismerte, hogy „a technológia jelenlegi állása szerint, a 17. cikkben érintett platformokon folyamatosan elérhetővé tett tartalmak mennyiségét figyelembe véve az automatikus szűrőmechanizmusok használata tűnik a legalkalmasabb eszköznek a védett tartalmak engedély nélküli feltöltésének gyors azonosítására”. A Tanács azt is elismerte, hogy a „nagyobb” tartalommegosztó szolgáltatók „úgy gondolhatják, hogy kötelesek” az ilyen eszközök használatára.

66. Márpedig, amint azt a jelen indítvány 58. pontjában kifejtettem, már több tartalommegosztó szolgáltató alkalmaz különböző tartalomtípusok vonatkozásában a „digitális ujjlenyomaton” alapuló felismerő eszközöket.⁷⁶ Az e tartalmakat a szolgáltatásaikon befogadó többi szolgáltató tehát a megtámadott rendelkezésekből eredő gondossági kötelezettség teljesítése érdekében *a priori* köteles megfelelni az „legjobb ágazati gyakorlatoknak”, valamint „a technika állásának” oly módon, hogy e tartalomtípusok szűrésére szolgáló eszközöket vezet be.

67. Kétségtelen, hogy – amint azt az alperesek és a beavatkozó felek hangsúlyozták – a 2019/790 irányelv 17. cikke (5) bekezdésének megfelelően a tartalommegosztó szolgáltatóktól elvárt intézkedéseknek minden esetben meg kell felelniük az arányosság elvének. E tekintetben figyelembe kell venni többek között egyrészt „a szolgáltatás típusát, közönségét és méretét, valamint a szolgáltatás felhasználói által feltöltött művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények típusát”, másrészt pedig „a megfelelő és hatékony eszközök rendelkezésre állását, és azoknak a szolgáltatókat terhelő költségeit”⁷⁷. Ennek keretében nem zárható ki, hogy egyes különleges esetekben ezen elvvel ellentétes egyes szolgáltatókkal szemben a tartalomfelismerő eszközök használatának előírása. Úgy tűnik továbbá, hogy a technológia jelenlegi állása szerint a művek és a védelem alatt álló teljesítmények bizonyos különleges típusait illetően nem megfelelőek és hatékonyak ezek az eszközök.⁷⁸

68. Mindazonáltal álláspontom szerint ezen különleges esetektől eltekintve egyértelmű, hogy minden olyan helyzetben, amikor különböző megfelelő, hatékony és nem észszerűtlenül drága eszközök állnak rendelkezésre a piacon, a tartalommegosztó szolgáltatók *a priori* kötelesek azokat bevezetni annak bizonyítása céljából, hogy „minden tőlük telhetőt” megtettek a jogellenes tartalmak elérhetővé tételének megelőzése, és így a megtámadott rendelkezések teljesítése érdekében.⁷⁹ Adott esetben az arányosság elvének megfelelően kiválaszthatják az elérhető eszközök közül azokat, amelyek a helyzetükre és a rendelkezésükre álló forrásaikra tekintettel a legalkalmasabbak⁸⁰ – sőt, a legerősebbek a vállalkozáson belül is kidolgozhatnak ilyen eszközt.

69. Összefoglalva, annak érdekében, hogy a megtámadott rendelkezéseknek megfelelően bizonyítsák, hogy „a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek annak biztosítása érdekében, hogy a jogosultak által azonosított műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket „elérhetetlenné tegyék” és „[megakadályozzák] azok jövőbeli [feltöltését]” a szolgáltatásaikon keresztül, a tartalommegosztó szolgáltatóknak számos

⁷⁶ A „digitális ujjlenyomaton” alapuló felismerő eszközöket audio-, kép- és videotartalmakra lehet alkalmazni. Lásd: Mochon, J.-P., i. m. Azt a pontosítást teszem, hogy mivel a 2019/790 irányelv 17. cikke szövegében vagy az ezen irányelv 2. cikkének 6. pontjában szereplő „online tartalommegosztó szolgáltató” fogalom meghatározásában erre vonatkozóan nem szerepel korlátozás, e 17. cikket a *védelem alatt álló teljesítmények valamennyi típusára* (vizuális, zenei, filmművészeti, szöveges, valamint kódsorok, videojátékok stb.) alkalmazni kell.

⁷⁷ Lásd még: 2019/790 irányelv, (66) preambulumbekkezdés második albekezdése („[...] a tartalom típusától függően különböző eszközök lehetnek megfelelőek és arányosak”).

⁷⁸ Lásd többek között: Mochon, J.-P., i. m., 12. o. Úgy tűnik, hogy ez a helyzet a videojátékok filmes részei esetében. A művek és a védelem alatt álló teljesítmények bizonyos típusainak automatikus és hatékony szűrését lehetővé tévő informatikai eszközök hiányában nem zárható ki, hogy a tartalommegosztó szolgáltatók gondossági kötelezettségeinek terjedelme e tekintetben jelentősen csökkenne az arányosság elve alapján. Lásd ebben az értelemben: 2019/790 irányelv, (66) preambulumbekkezdés második albekezdése, amely szerint „[...] nem lehet kizárni, hogy bizonyos esetekben a nem engedélyezett tartalom hozzáférhetősége csak a jogosultaktól jövő értesítéssel kerülhető el. [...]”.

⁷⁹ Lásd: Grisse, K., i. m., 895. o.; Frosio, G. és Mendis, S., i. m., 562. o.

⁸⁰ Lásd analógia útján: 2014. március 27-i UPC Telekabel Wien ítélet (C-314/12, EU:C:2014:192, 51–53. pont).

esetben automatikus tartalomfelismerő programokat kell bevezetniük a felhasználók által elérhetővé tett tartalmak *szűrése*, és adott esetben ezek közül néhány tartalom feltöltés előtti *blokkolása* érdekében.⁸¹

2. A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog gyakorlása korlátozásának fennállásáról

70. A megtámadott rendelkezések terjedelmének tisztázását követően most e rendelkezéseket a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jogra tekintettel vizsgálom.

71. A Charta 11. cikkében biztosított jog, amely „magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárokra való tekintet nélkül”, megfelel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 10. cikkében foglalt jognak.⁸² A Charta 52. cikkének (3) bekezdése értelmében e két jognak tehát ugyanaz a jelentése, vagy legalábbis ugyanaz a terjedelme. Ebből következik, hogy a Charta 11. cikkét az EJEE 10. cikkére és az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) vonatkozó ítélkezési gyakorlatára tekintettel kell értelmezni.

72. Ez az alapvető jog a jelen ügyben vitathatatlanul releváns. Amint ugyanis arra a Lengyel Köztársaság és a Bizottság az észrevételeiben hivatkozott, a 2019/790 irányelv 17. cikkében említett tartalmamegosztó szolgáltatások különös jelentőséggel bírnak az információk vagy eszmék megismerésének és közlésének szabadsága szempontjából.

73. Így, amint azt a felperes állítja, a tartalomnak – legyen szó akár videofelvételekről, fényképekről, szövegekről stb. – az említett szolgáltatásokon keresztül történő elérhetővé tétele a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való jog gyakorlásának körébe tartozik.⁸³ Az ilyen online elérhetővé tétel más szomszédos szabadságokat is érinthet. Különösen akkor, amikor a szóban forgó tartalmak azon felhasználók művészi kifejezésének minősülnek, akik azokat feltöltik, e tartalmak online elérhetővé tétele a Charta 13. cikkében, valamint az EJEE 10. cikkében biztosított művészet szabadsága gyakorlásának körébe tartozik.⁸⁴

74. Kiemelem, hogy ez attól függetlenül így van, hogy e tartalmak sértenek-e szerzői jogokat, vagy sem. A Parlament ezzel ellentétes érve véleményem szerint jogi megközelítésből ered. Az a tény ugyanis, hogy valamely információ szerzői jogi védelem alatt áll, nem jár azzal a hatással, hogy

⁸¹ Egyébiránt a tartalomfelismerő eszközök számos esetben lehetővé teszik majd a tartalmamegosztó szolgáltatók számára, hogy eleget tegyenek a 2019/790 irányelv 17. cikke (8) bekezdésének második albekezdésében velük szemben előírt átláthatósági kötelezettségeknek. E rendelkezésnek megfelelően ugyanis e szolgáltatók kötelesek a jogosultak rendelkezésére bocsátani a velük kötött esetleges felhasználási szerződések hatálya alá tartozó tartalmak felhasználásáról szóló információkat. Márpedig ezek az eszközök éppen azt teszik lehetővé, hogy az e szolgáltatásokon jelen lévő tartalmak nézettségére vonatkozóan gyakran nagyon pontos statisztikákat gyűjtsenek (lásd: hatásvizsgálat, 3/3. rész, 165. o.; a jelen indítvány 58. pontja).

⁸² Lásd többek között: 2019. július 29-i Funke Medien NRW ítélet (C-469/17, EU:C:2019:623, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd még: az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlése által 1948. december 10-én elfogadott (217 A(III). sz. határozat) Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 19. cikke; a polgári és politikai jogokról szóló, az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlése által 1966. december 16-án elfogadott nemzetközi egyezségokmány 19. cikke.

⁸³ Lásd analógia útján: EJEB, 2013. február 19., Neij és Sunde Kolmisoppi kontra Svédország ítélet, (CE:ECHR:2013:0219DEC004039712, a továbbiakban: EJEB, Neij és társai kontra Svédország ítélet, 9. és 10. o); EJEB, 2013. április 10., Ashby Donald és társai kontra Franciaország (CE:ECHR:2013:0110JUD003676908, a továbbiakban: EJEB, Ashby Donald és társai kontra Franciaország ítélet, 34. §); Jääskinen főtanácsnok L'Oréal és társai ügyre vonatkozó indítványa (C-324/09, EU:C:2010:757, 49. és 157. pont).

⁸⁴ Ugyanis, noha az EJEE e szabadságot nem ismeri el önálló jogként, a „művészi kifejezés szabadsága” ezen egyezmény 10. cikkének hatálya alá tartozik. Lásd többek között: EJEB, 1988. május 24., Müller és társai kontra Svájc ítélet (CE:ECHR:1988:0524JUD001073784, 27. §); EJEB, 1999. július 8., Karatasen kontra Törökország ítélet (CE:ECHR:1999:0708JUD002316894, 49. §).

eleve kizárja azt a véleménynyilvánítás szabadságának hatálya alól.⁸⁵ Bár főszabály szerint *indokolt* az ilyen információ terjesztésének korlátozása, ez csak a véleménynyilvánítás szabadsága e korlátozásának elfogadhatóságára vonatkozó feltételek vizsgálatának szakaszában releváns.⁸⁶

75. Márpedig a felperes szerint azok a szűrő intézkedések, amelyeket a tartalommosztó szolgáltatóknak meg kell hozniuk ahhoz, hogy megfeleljenek a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdése b) pontjának és c) pontja második tagmondatának, jellegükénél fogva a felhasználók információinak ellenőrzésére irányuló „megelőző intézkedéseknek” minősülnek. Ezen intézkedések az EJEB-nek az EJEE 10. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlata értelmében vett „előzetes korlátozásokhoz” vezetnek. A megtámadott rendelkezések következtében tehát a szolgáltatók saját maguk által végzett „megelőző jellegű, automatizált általános felülvizsgálatot” vezetnek be a tartalommosztó szolgáltatásokra. Az említett rendelkezések e tekintetben az uniós jogalkotó által az említett felhasználók véleménynyilvánítási és tájékozódási szabadságába történő különösen súlyos „beavatkozásának” minősülnek.

76. Ezzel szemben az alperesek és a beavatkozó felek vitatják, hogy a megtámadott rendelkezések ilyen „cenzúrát” vagy e szabadságba történő „beavatkozást” eredményeznének. A Tanács szerint különösen nem célja e rendelkezéseknek – vagy általánosságban a 2019/790 irányelv 17. cikkének –, hogy előzetesen korlátozzák azokat az információkat, amelyek terjesztésére e szolgáltatásokon keresztül lehetőség van. A felhasználók továbbra is szabadon feltölthetik az erre szánt tartalmakat. Egyszerűen csak arról van szó, hogy minden olyan helyzetben, amikor az online elérhetővé tett tartalmak szerzői jogi védelem alatt állnak, e szolgáltatóknak meg kell szerezniük az érintett jogosultak engedélyét, és ennek hiányában *ex post* felelősséggel tartoznak.

77. A felpereshez hasonlóan úgy vélem, hogy a megtámadott rendelkezések ténylegesen a tartalommosztó szolgáltatások felhasználóit megillető véleménynyilvánítási szabadságába való „beavatkozással” járnak. Mindazonáltal először is egy terminológiai jellegű pontosítást kívánok tenni. A „cenzúra” szó kétségtől több jelentéssel bír. Ugyanakkor a felperes észrevételeiből egyértelműen kitűnik, hogy ez a fogalom az információknak a közzétételük előtti előzetes ellenőrzésére vonatkozik. Ebben az összefüggésben a Parlament, a Tanács és a spanyol kormány azon érvelése, amely szerint a „cenzúra” kifejezés a jelen ügyben nem releváns, mivel a 2019/790 irányelv 17. cikke nem foglalja magában a tartalommosztó szolgáltatásokra vonatkozóan közzétett információk „politikai vagy erkölcsi” ellenőrzését, véleményem szerint a jelen ügyben nem játszik szerepet. A további félreértések elkerülése érdekében a jelen szakaszban megelégszem a „megelőző intézkedések” és az „előzetes korlátozások” kifejezések használatával.

78. Ezt követően, a 2019/790 irányelv 17. cikke nem pusztán azt írja elő, hogy – amint azt a Tanács állítja – a tartalommosztó szolgáltatóknak engedélyt kell szerezniük a szolgáltatásaik felhasználói által elérhetővé tett védett tartalmakra vonatkozóan, és ennek hiányában közvetlenül felelősek e tartalomért. Amint azt az előző részben kifejtettem, a megtámadott rendelkezések azt is előírják, hogy az említett szolgáltatók mentesülnek e felelősség alól, amennyiben „minden tőlük telhetőt” megtettek annak *megelőzése* érdekében, hogy ezek a felhasználók a jogosultak által

⁸⁵ Tudomásom szerint kizárólag a gyűlöletbeszédnek azok a vélemények, információk vagy eszmék, amelyek nem tartoznak eleve az EJEE 10. cikkének védelme alá, mivel összeegyeztethetetlenek az ezen egyezmény által kihirdetett értékekkel és garanciákkal (lásd különösen: EJEB, Gunduz kontra Törökország ítélet [CE:ECHR:2003:1204JUD003507197, 41. §]).

⁸⁶ Lásd többek között: EJEB, Neij és társai kontra Svédország ítélet (10. és 12. o.); EJEB, Ashby Donald és társai kontra Franciaország ítélet (35. és 44. §). Lásd még: Smith, G., „Copyright and freedom of expression in the online world”, *Journal of Intellectual Property Law & practice*, 2010, 5. kötet, 2. sz., 88–95. o.; Michaux, B., „Chapitre 13. Diffusion du savoir. Droit d’auteur et Internet”, *L’Europe des droits de l’homme à l’heure d’Internet*, Van Enis, Q. (szerk.), Bruylant, 2019, 491–526. o. Lásd továbbá a jelen indítvány 117. pontját.

azonosított műveket és más, védelem alatt álló teljesítményeket többszöröző tartalmakat online elérhetővé tegyék. Így ugyanezek a szolgáltatók kénytelenek elvégezni a szóban forgó tartalmak előzetes szűrését és blokkolását.

79. Márpedig, amint arra a felperes hivatkozik, a szűrés jellegénél fogva az e szolgáltatások keretében terjesztett információk ellenőrzésére irányuló „megelőző intézkedés” és az ebből esetlegesen következő blokkoló intézkedések az EJEB EJEE 10. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlata értelmében vett „előzetes korlátozásoknak” minősülnek⁸⁷: a szerzői jog esetleges megsértésének *megtorlása* helyett, annak *megelőzése* érdekében, a felhasználók által online elérhetővé tenni kívánt információkat ellenőrizni kell, és *közzétételüket megelőzően* korlátozni kell azokat az információkat, amelyek ilyen sérelmet okozónak minősülhetnek⁸⁸.

80. Ilyen helyzetekben tehát – a Tanács állításával ellentétben – a felhasználók nem tehetnek a tartalmegosztó szolgáltatások keretében „szabadon” elérhetővé minden erre célra szánt tartalmat. A szolgáltatók által végrehajtott szűrő és blokkoló intézkedések korlátozzák az általuk feltölthető tartalmakat. Ebből következik, hogy „beavatkozás” történik a felhasználókat megillető kommunikációs szabadság gyakorlásába. A tartalmak közzétételét megelőző szűrése és blokkolása ezenkívül „beavatkozást” jelent a nyilvánosság információszerzési szabadságába is.⁸⁹

81. A Parlament és a Tanács erre azt válaszolja, hogy a tartalmegosztó szolgáltatók mint magánjogi gazdasági szereplők szabadon választhatják meg azokat az információkat, amelyeknek a szolgáltatásaik keretében történő közzétételét elfogadják, és így dönthetnek a tartalmak szűréséről és blokkolásáról. Még ha feltételezhető lenne is, hogy ez a felhasználók véleménynyilvánítási szabadságába való „beavatkozásnak” minősül, ez semmiképpen nem róható fel az uniós jogalkotónak.

82. Ez az érv véleményem szerint két helyzet ötvözetét jelenti. Igaz, hogy a tartalmegosztó szolgáltatók a vállalkozás szabadsága és a Charta 16. cikkében számukra biztosított szerződéses szabadság alapján a szolgáltatásuk igénybevételének feltételei vagy a „közösségi normák” keretében a tartalmakra vonatkozó politikát határozhatnak meg, és saját kezdeményezésükre a véleményük szerint e szabályokkal ellentétes tartalmak szűrésével és blokkolásával egyfajta

⁸⁷ Lásd: EJEB, 2012. december 18., Ahmet Yildirim kontra Törökország ítélet (CE:ECHR:2012:1218JUD000311110, a továbbiakban: EJEB, Ahmet Yildirim kontra Törökország ítélet, 55. §; EJEB, 2020. június 23., Vladimir Kharitonov kontra Oroszország ítélet (CE:ECHR:2020:0623JUD001079514, 36. §); EJEB, 2019. április 30., Kablis kontra Oroszország ítélet (CE:ECHR:2019:0430JUD004831016, a továbbiakban: EJEB, Kablis kontra Oroszország ítélet, 90. §).

⁸⁸ Lásd analógia útján: Scarlet Extended ítélet (29., 36., 37. és 40. pont); SABAM ítélet (26., 35., 37. és 38. pont). Ez ellentétet lehet a jelenleg fennálló olyan „megtorló” intézkedésekkel, mint például *egy már online elérhetővé tett*, nyilvánvalóan jogellenes és/vagy a bíróság által jogellenesnek értékelt *információnak* az értesítést követő, vagy e bíróság által elrendelt eltávolítása.

⁸⁹ Lásd analógia útján: EJEB, Ahmet Yildirim kontra Törökország ítélet, 55. §; EJEB, 2020. június 23., Vladimir Kharitonov kontra Oroszország ítélet (CE:ECHR:2020:0623JUD001079514, 36. § [az internetes oldalakat blokkoló intézkedésekről], valamint Cruz Villalón főtanácsnok Scarlet Extended ügyre vonatkozó indítványa (C-70/10, EU:C:2011:255, 85. pont). Az a tény, hogy – amint azt a későbbiekben részletesen kifejtem – a blokkolt tartalmakat adott esetben online elérhetővé lehet tenni, amennyiben az érintett felhasználók a 2019/790 irányelv 17. cikkének (9) bekezdésében előírt panasztételi mechanizmus keretében bizonyítják, hogy nem sértik a szerzői jogokat, véleményem szerint nem kérdőjelezheti meg e „beavatkozás” megállapítását. Ugyanez vonatkozik arra a kérdésre is, hogy ez a szűrés szigorúan a jogellenes tartalmakra irányul-e. Viszont e körülményeket a beavatkozás arányosságának vizsgálata keretében fogjuk elemezni.

„önszabályozást” gyakorolhatnak. Ebben a helyzetben nincs szó az EJEE 10. cikke és a Charta 11. cikke értelmében vett, a felhasználó véleménynyilvánítási szabadságába történő „hatósági beavatkozásról”⁹⁰.

83. A jelen ügyben azonban véleményem szerint nem a tartalommegosztó szolgáltatók „önszabályozásáról” van szó. Függetlenül attól, hogy a jogsértő tartalmak online elérhetővé tételének tilalma szerepel-e az általános használati feltételeiben vagy a „közösségi normákban”, a tartalmak szűrése és blokkolása a megtámadott rendelkezéseknek való megfelelés érdekében történik.⁹¹

84. Ennélfogva véleményem szerint a felhasználók véleménynyilvánítási szabadságába való „beavatkozás” az uniós jogalkotónak tudható be. Ő ugyanis a felbujtó. Egyébként pedig a Parlament és a Tanács maga is elismeri, hogy a megtámadott rendelkezések lényegében arra irányulnak, hogy a tartalommegosztó szolgáltatókra hárítsák az e szolgáltatásokon keresztül elkövetett szerzői jogi jogsértések ellenőrzésének terhét. A jogalkotó bizonyos módon e szolgáltatókra ruházta a szerzői jog digitális környezetben való megfelelő alkalmazásának ellenőrzését. Márpedig a jogalkotó egyidejűleg nem ruházhatja át ezt a hatáskört és háríthat az említett szolgáltatókra minden, a felhasználók alapvető jogaiba való, ebből eredő beavatkozásokkal kapcsolatos felelősséget.⁹²

85. Ezzel kapcsolatos meggyőződésemet nem ingatja meg a Tanács azon érve sem, amely szerint a megtámadott rendelkezések nem „kötelezik” a szolgáltatókat a felhasználók által online elérhetővé tett tartalmak szűrésére és eltávolítására, mivel a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdése szigorú értelemben véve nem ír elő semmilyen „kötelezettséget” e szolgáltatók számára, csupán e kötelezettség alóli mentesség „lehetőségét” írja elő arra az esetre, ha nem rendelkeznek a jogosultak engedélyével.

86. Véleményem szerint ugyanis a 2019/790 irányelv 17. cikkének a Charta 11. cikkével való összeegyeztethetőségére vonatkozó értékeléshez nemcsak annak szövegét, hanem konkrét hatásait is figyelembe kell venni. Márpedig, figyelembe véve azt a tényt, hogy *egyrészt* van néhány olyan mű és más, védelem alatt álló teljesítmény, amely tekintetében a tartalommegosztó szolgáltatók nem tudnak engedélyt szerezni a jogosultaktól,⁹³ *másrészt* pedig a felhasználók potenciálisan akár a szóban forgó teljesítményeket többszöröző nagy mennyiségű tartalmat is

⁹⁰ Ebben az esetben az e szabadsággal kapcsolatban felmerülő kérdés az, hogy a szolgáltatóknak – tekintettel arra a jelentőségre, amellyel az online kommunikációs szabadság gyakorlása szempontjából alapvető infrastruktúrákká vált ezen szolgáltatásoknak rendelkeznek (lásd a jelen indítvány 103. pontját) – milyen mértékben kell tiszteletben tartaniuk a felhasználók alapvető jogait, és hogy a hatóságok milyen mértékben kötelesek az e cikkekből eredő „tevéleges kötelezettségek” címén olyan „pozitív védintézkedéseket” elfogadni, amelyek biztosítják az említett szabadságnak a felhasználók és a szolgáltatók közötti kapcsolatokban való hatékony gyakorlását. A jelen ügyben nem szükséges ezeket a kérdéseket eldönteni. Az EJEE 10. cikkéből eredő „tevéleges kötelezettségeket” illetően lásd többek között: EJEB, 2003. május 6., Appleby kontra Egyesült Királyság (CE:ECHR:2003:0506JUD004430698, 39. §); EJEB, 2008. december 16., Khurshid Mustafa kontra Svédország ítélet (CE:ECHR:2008:1216JUD002388306, 31. §).

⁹¹ Lásd analógia útján: EJEB, 2001. június 28., VgT Verein gegen Tierfabriken kontra Svájc ítélet (CE:ECHR:2001:0628JUD002469994, 44–47. §). Ebben az ügyben az EJEB úgy ítélte meg, hogy egy állatvédő egyesület által gyártott televíziós bejátszások sugárzásának egy televíziós magáncsatorna általi megtagadása e szervezet véleménynyilvánítási szabadságába való olyan „beavatkozásnak” minősül, mely *felróható az alperes államnak*, mivel e megtagadás a politikai propagandát tiltó nemzeti rádió- és televízió törvény tiszteletben tartására irányult. Így a Lengyel Köztársasággal ellentétben nem gondolom, hogy e „tevéleges kötelezettségek” elmélete releváns lenne a jelen ügyben. Mindenesetre ez a pont az érvelésben nem meghatározó. E tekintetben az EJEB több alkalommal kimondta, hogy „[a]z államot az [EJEE] alapján kötelező tevéleges és negatív kötelezettségek közötti határvonal [...] nem határozható meg pontosan”, és hogy az egyik vagy a másik esetben alkalmazandó elvek lényegében azonosak (lásd többek között: EJEB, 2012. július 13., Mouvement Raëlien Suisse kontra Svájc ítélet [CE:ECHR:2011:0113JUD001635406, 50. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat]).

⁹² Lásd analógia útján: EJEB, 1993. március 25., Costello-Roberts kontra Egyesült Királyság (CE:ECHR:1993:0325JUD001313487, 27. §): „az állam nem vonhatja ki magát a felelősség alól azáltal, hogy a kötelezettségeit magánszervezetekre vagy magánszemélyekre ruházza át”.

⁹³ Lásd: a jelen indítvány 45. lábjegyzete.

online elérhetővé tehetnek, a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdésében előírt mentesítési mechanizmus alkalmazása e szolgáltatók tekintetében nem „lehetőséget”, hanem – a felelősség túlzott kockázatának esetétől eltekintve – kényszerűséget jelent. Így számos esetben a megtámadott rendelkezésekben előírt mentességi feltételek a gyakorlatban ténylegesen *kötelezettségeket* jelentenek az említett szolgáltatók számára. Egyebekben megjegyzem, hogy az említett 17. cikk (5) bekezdése maga hivatkozik „a [tartalommegosztó szolgáltatónak] [...] a (4) bekezdés szerinti [kötelezettségeire]” (kiemelés tőlem).

87. Véleményem szerint az ilyen felelősségi/mentességi mechanizmus ugyanolyan hatékony eljárás, mint az érintett gazdasági szereplők közvetlen kötelezése arra, hogy előzetesen szűrjék a felhasználók tartalmait. Amint arra a jelen indítvány 62. pontjában rámutattam, az uniós jogalkotó e tekintetben csak módszert váltott. Ugyanakkor ezek az eltérő módszerek *azonos hatásokkal járnak*, és ezért azokat az alapvető jogokra tekintettel ugyanúgy kell kezelni.⁹⁴

3. E korlátozásnak a Chartával való összeegyeztethetőségéről

88. A fenti szakaszból kitűnik, hogy – amint arra a Lengyel Köztársaság hivatkozik – a megtámadott rendelkezések korlátozzák a Charta 11. cikkében biztosított véleménynyilvánítás szabadságához való jog gyakorlását.

89. Mindazonáltal a véleménynyilvánítás szabadsága nem abszolút jog. A Charta 52. cikke (1) bekezdésének megfelelően e szabadság gyakorlása csak egyrészt „a törvény által”, másrészt e szabadság „lényeges tartalmának” tiszteletben tartásával, harmadrészt pedig az arányosság elvére figyelemmel korlátozható.

90. Hasonlóképpen, az EJEE 10. cikke (2) bekezdésének és az EJEB vonatkozó ítélezési gyakorlatának megfelelően a véleménynyilvánítás szabadságába való beavatkozás csak annyiban elfogadható, amennyiben egyrészt „törvényben meghatározott”, másrészt a (2) bekezdésben meghatározott egy vagy több cél megvalósítására irányul, harmadrészt pedig „szükséges [...] egy demokratikus társadalomban”⁹⁵. Bár e feltételek a megfogalmazásukban részben eltérnek a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében előírt feltételektől, ezeket ismét úgy kell tekinteni, hogy ugyanaz a jelentésük, vagy legalábbis a tartalmuk⁹⁶.

91. Ennélfogva az alábbi szakaszokban oly módon vizsgálom a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében előírt három feltétel tiszteletben tartását, hogy azokat az EJEB releváns ítélezési gyakorlata alapján értelmezem. Ennek keretében kifejtem azokat az okokat, amelyek miatt a szóban forgó korlátozás a „törvény által” előírtnak minősül (az a) szakasz), miként tartja

⁹⁴ Végül hozzátésem, hogy önmagában az a tény, hogy közvetetten kötelezik a tartalommegosztó szolgáltatókat a szolgáltatásaik ilyen nyomon követésére, az *e szolgáltatók* véleménynyilvánítási szabadságába való, az uniós jogalkotó részéről megvalósított „beavatkozásnak” minősül. Ugyanis a Charta 11. cikkének és az EJEE 10. cikkének hatálya alá tartozik e szolgáltatók tevékenysége, mivel mindenki számára biztosítják mindazon eszközöket, amelyek lehetővé teszik az információk fogadását és közlését. Lásd analógia útján: EJEB, Neij és társai kontra Svédország ítélet, 9. és 10. o.; EJEB, 2016. február 2., Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesület és Index.hu Zrt. kontra Magyarország ítélet (CE:ECHR:2016:0202JUD002294713, 45. §); EJEB, 2020. június 4., Jezior kontra Lengyelország ítélet (CE:ECHR:2020:0604JUD003195511, 41. §).

⁹⁵ Lásd többek között: EJEB, 2002. március 14., Gaweda kontra Lengyelország ítélet (CE:ECHR:2002:0314JUD002622995, 37. §); EJEB, Ahmet Yildirim kontra Törökország ítélet (56. pont); EJEB, 2020. június 23., Vladimir Kharitonov kontra Oroszország ítélet (CE:ECHR:2020:0623JUD001079514, 36. §).

⁹⁶ Lásd: a jelen indítvány 71. pontja. Egyébként pedig a Charta 53. cikke értelmében az e jogi aktus által nyújtott védelem szintje soha nem lehet alacsonyabb az EJEE által biztosított védelem szintjénél. E célból a Bíróságnak a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében előírt feltételek olyan értelmezését kell elfogadnia, amely legalább annyira szigorú, mint az EJEB által az EJEE 10. cikkének (2) bekezdésében szereplő feltételekre vonatkozóan megállapított értelmezés.

tiszteletben a véleménynyilvánítás szabadságához való jog „lényeges tartalmát” (a b) szakasz), és – amennyiben a 2019/790 irányelv 17. cikkének értelmezése helyes – miként tartja tiszteletben az arányosság elvét (a c) szakasz).

a) A szóban forgó korlátozást „törvény [írja elő]”

92. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően az a követelmény, miszerint az alapvető jogok gyakorlása csak a „törvény által” korlátozható, a Charta 52. cikkének az EJEB által az EJEE 10. cikkének (2) bekezdésében előírt hasonló feltételre vonatkozóan elfogadott ítélkezési gyakorlattal összhangban értelmezett (1) bekezdése szerint nemcsak arra utal, hogy e korlátozásnak jogalappal kell rendelkeznie („a törvény fennállása”), de arra is, hogy e jogalapnak bizonyos hozzáférhetőségi és előreláthatósági tulajdonságokkal kell rendelkeznie („törvényi minőség”).⁹⁷

93. A jelen ügyben *egyrészt* a szóban forgó korlátozás nyilvánvalóan rendelkezik jogalappal, mivel az uniós jogalkotó által elfogadott rendelkezésekből következik.

94. *Másrészt*, ami e jogalap „minőségét” illeti, emlékeztetek arra, hogy a Bíróság⁹⁸ és az EJEB⁹⁹ ítélkezési gyakorlatának megfelelően a valamely alapvető jog gyakorlásának korlátozásával járó jogalapnak kellően hozzáférhetőnek és a hatásai vonatkozásában előre láthatónak, vagyis kellően egyértelműnek és pontosnak kell lennie ahhoz, hogy lehetővé tegye az érdekelték számára, hogy – szükség esetén világos jogi tanácsok mellett – alakítsák magatartásukat.

95. Márpedig úgy vélem, hogy a megtámadott rendelkezések kellően egyértelműek és pontosak ahhoz, hogy megfeleljenek e követelménynek. Kétségtelen, hogy az „online tartalmegosztó szolgáltató” fogalomnak a 2019/790 irányelv 2. cikke 6. pontjában szereplő meghatározása és a megtámadott rendelkezések több nyitott fogalmat tartalmaznak – „jelentős mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló mű, vagy más, védelem alatt álló teljesítmény”; „minden tőlük telhető”; „a szakmai gondosság magas szintű ágazati normái”, stb. – amelyek bizonyos fokú bizonytalanságot keltenek az érintett gazdasági szereplők és a velük szemben az egyes helyzetekben előírt kötelezettségek tekintetében. Mindazonáltal a Parlament és a Tanács által szolgáltatott magyarázatok szerint e fogalmak alkalmazása annak biztosítására irányul, hogy e rendelkezések az időtállóságuk megőrzése érdekében alkalmazkodhassanak a gazdasági szereplők és helyzetek különböző típusaihoz, valamint a gyakorlat és a technológia változásához. Márpedig az EJEB ítélkezési gyakorlatának megfelelően az uniós jogalkotó az „előreláthatóság” követelményének sérelme nélkül dönthet úgy, hogy az általa elfogadott jogszabályoknak a feltétlen jogbiztonság helyett bizonyos mértékű rugalmasságot biztosít.¹⁰⁰ Ezenkívül a jelen indítványban megállapított,

⁹⁷ Lásd többek között: 2015. december 17-i WebMindLicenses ítélet (C-419/14, EU:C:2015:832, 81. pont); 2017. július 26-i 1/15 (EU–Kanada PNR-megállapodás) vélemény (EU:C:2017:592, 146. pont); a Facebook Ireland és Schrems ügyre vonatkozó indítványom (C-311/18, EU:C:2019:1145, 263. pont).

⁹⁸ Lásd többek között: 2015. december 17-i WebMindLicenses ítélet (C-419/14, EU:C:2015:832, 81. pont).

⁹⁹ Lásd többek között: EJEB, 1979. április 26., Sunday Times kontra Egyesült Királyság ítélet (CE:ECHR:1979:0426JUD000653874, 49. §); EJEB, 2002. március 14., Gaweda kontra Lengyelország ítélet (CE:ECHR:2002:0314JUD002622995, 39. §); EJEB, 2020. június 23., Vladimir Kharitonov kontra Oroszország ítélet (CE:ECHR:2020:0623JUD001079514, 37. §).

¹⁰⁰ Ebben az értelemben az EJEB több alkalommal kimondta, hogy „[a] bizonyosságot, bár kívánatos, néha túlzott merevség kíséri; márpedig a jognak képesnek kell lennie a helyzet változásaihoz való alkalmazkodásra. Így számos jogszabály használ a dolgok állása miatt olyan többé-kevésbé homályos megfogalmazást, amelynek értelmezése és alkalmazása a gyakorlattól függ”. Lásd többek között: EJEB, 2015. június 16., Delfi AS kontra Észtország ítélet (CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, a továbbiakban: EJEB, Delfi AS kontra Észtország ítélet, 121. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

valamint a Bíróság által a meghozandó ítéletben és a jövőbeli határozatokban megállapításra kerülő pontosítások hozzájárulnak e fogalmak tisztázásához és az azokat övező kétségek eloszlításához, ami szintén megfelel az „előreláthatóság” követelményének.¹⁰¹

96. Ennek pontosítását követően megjegyzem, hogy a Bíróság¹⁰² és az EJEB¹⁰³ az „előreláthatóság” követelményéhez azt a kérdést is köti, hogy a beavatkozást eredményező jogalap elegendő védelmet nyújt-e az alapvető jogok önkényes vagy visszaélészerű megsértésének kockázatával szemben (a „jog elsőbbsége” elvének megfelelően). A felperes a jelen ügyben vitatja ezt a szempontot.

97. Mindazonáltal az a kérdés, hogy a megtámadott rendelkezések elegendő biztosítékot nyújtanak-e a tartalommegosztó szolgáltatások felhasználóit megillető véleménynyilvánítási szabadságnak a túlzott vagy önkényes szűrő- és blokkoló intézkedésekkel szembeni védelmére, szintén az e rendelkezésekből eredő korlátozás *arányos jellegét* érinti.¹⁰⁴ Ennélfogva az ismétlődés elkerülése érdekében e kérdést az arányosság elvének tiszteletben tartására vonatkozó feltétel vizsgálatára tartom fenn.¹⁰⁵

b) A szóban forgó korlátozás tiszteletben tartja a véleménynyilvánítás szabadságához való jog „lényeges tartalmát”

98. Emlékeztetni kell arra, hogy a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltétel, amely szerint az e jogi aktus által elismert jogok és szabadságok gyakorlása „e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható”, azt jelenti, hogy nem igazolható az olyan intézkedés, amely sérti e „lényeges tartalmát”. Ezt az intézkedést tehát a Chartával ellentétesnek tekintik, és az uniós jogi aktust meg kell semmisíteni, vagy érvénytelennek kell nyilvánítani, anélkül hogy szükséges lenne megvizsgálni az arányosság elvének tiszteletben tartására vonatkozó feltételt.¹⁰⁶

99. Az uniós jogalkotó ugyanis más jogok és érdekek védelme céljából közérdekből korlátozhatja bizonyos alapvető jogok gyakorlását. Ezt különösen egy másik alapvető jog védelme érdekében teheti. Ennek keretében rendelkezik bizonyos mérlegelési mozgástérrel a különböző jogok és érdekek közötti „megfelelő egyensúly” mérlegelése és megtalálása tekintetében.¹⁰⁷ Ennek a mérlegelési mozgástérnek azonban abszolút korlátja van. Valamely alapvető jog „lényeges tartalma” egy olyan „érinthetetlen mag”, amelynek mindenfajta beavatkozástól mentesnek kell maradnia. Ennélfogva egyetlen – akár jogszerű – cél sem igazolja az alapvető jogok bizonyos – kivételesen súlyos – sérelmét. Másként fogalmazva, a cél nem igazol minden eszközt.

¹⁰¹ Azon egyszerű tény, hogy a jelen ügyben a felek és a beavatkozó felek a 2019/790 irányelv 17. cikkének különböző értelmezéseit adták elő (lásd: a jelen indítvány 168. és 170. pontja) nem jelenti azt, hogy az „előreláthatóság” követelménye nem teljesül (lásd különösen: EJEB, 2004. február 17., Gorzelik és társai kontra Lengyelország ítélet [CE:ECHR:2004:0217JUD004415898, 65. §]). A Bíróságnak kell tisztáznia e rendelkezés helyes értelmezését.

¹⁰² Lásd többek között: 2015. december 17-i WebMindLicenses ítélet (C-419/14, EU:C:2015:832, 81. pont).

¹⁰³ Lásd többek között: EJEB, Ahmet Yildirim kontra Törökország ítélet (59. és 64. §); EJEB, 2020. június 23., Vladimir Kharitonov kontra Oroszország ítélet (CE:ECHR:2020:0623JUD001079514, 37. §).

¹⁰⁴ Lásd analógia útján: 2020. október 6-i La Quadrature du Net és társai ítélet (C-511/18, C-512/18 és C-520/18, EU:C:2020:791, 132. pont).

¹⁰⁵ Lásd: a jelen indítvány 128. és azt követő pontjai.

¹⁰⁶ Lásd: a Facebook Ireland és Schrems ügyre vonatkozó indítványom (C-311/18, EU:C:2019:1145, 272. pont).

¹⁰⁷ Lásd: a jelen indítvány 117. és 129. pontja.

100. A jelen ügyben a Lengyel Köztársaság szerint a megtámadott rendelkezések sértik a véleménynyilvánítás szabadságához való jog „lényeges tartalmát”. Az ugyanis, hogy e rendelkezések alapján a tartalommosztó szolgáltatóknak a felhasználók által online elérhetővé tett tartalmak tekintetében megelőző nyomon követést kell végezniük, magát e jogot kérdőjelezi meg, mivel magában foglalja az e tartalmakba való beavatkozást, valamint esetleges azok esetleges, még a közzétételüket megelőző blokkolását.

101. Az alperesekhez és a beavatkozó felekhez hasonlóan nem értek egyet ezzel a véleménnyel.

102. Kétségtelen, hogy az információk ellenőrzésére irányuló „megelőző intézkedéseket” az általuk előidézett túllépés miatt általában a véleménynyilvánítás szabadságába¹⁰⁸ történő különösen súlyos beavatkozásnak tekintik. Ezeket a megelőző intézkedéseket egy demokratikus társadalomban főszabály szerint el kell vetni azzal az indokkal, hogy bizonyos információknak még a közvetítésüket megelőzően történő korlátozásával megakadályoznak minden, azok tartalmát illető nyilvános vitát, ami magát a szólásszabadságot fosztja meg a pluralizmus vektoraként betöltött szerepétől.¹⁰⁹ Ezen okok miatt, amint azt a felperes hangsúlyozza, számos tagállam az alkotmányában tiltja az információ általános előzetes ellenőrzését.

103. E megfontolások az internetet illetően teljes mértékben relevánsak. Amint arra a felperes hivatkozik, ez a hálózat különös jelentőséggel bír az információk vagy eszmék megismerésének és közlésének szabadsága szempontjából.¹¹⁰ Közelebbről nézve ez a helyzet a nagy közösségi platformok és hálózatok esetében, amelyek azáltal, hogy mindenki számára lehetővé teszik az erre szánt tartalmak online közzétételét és az azokhoz való hozzáférést, e szabadság gyakorlására szolgáló „előzmény nélküli” eszközöknek minősülnek.¹¹¹ E platformok ebben az esetben az információterjesztés „demokratizálása” egy formájának részét képezik, és jöllehet magánjogi üzemeltetők kezelik azokat, ténylegesen alapvető infrastruktúrákká váltak az online kifejezés szempontjából.¹¹² A kommunikációs eszközök jelenlegi állapotában a véleménynyilvánítás szabadságához való jog tehát magában foglalja különösen az e platformokhoz való hozzáférés, és főszabály szerint ezeken hatósági beavatkozás nélkül történő véleménynyilvánítás szabadságát.¹¹³

104. Márpedig éppen ez a kommunikációs szabadság kérdőjeleződne meg, ha a hatóságoknak közvetlenül vagy közvetve¹¹⁴ arra kellene kötelezniük a szólásszabadságon alapuló ilyen infrastruktúrákat ellenőrző közvetítő szolgáltatókat, hogy tiltott vagy akár csak nemkívánatos

¹⁰⁸ Lásd többek között: EJEB, 1991. november 26., Observer és Guardian kontra Egyesült Királyság ítélet (CE:ECHR:1991:1126JUD001358588, 60. §); EJEB, 2002. március 14., Gaweda kontra Lengyelország ítélet, (CE:ECHR:2002:0314JUD002622995, 35. §; EJEB, Ahmet Yildirim kontra Törökország ítélet (64. §, valamint további hivatkozások).

¹⁰⁹ Emlékeztetek arra, hogy ezen okból a véleménynyilvánítás szabadsága minden demokratikus társadalom lényegi alapja. Lásd többek között: 2020. április 23-i Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI ítélet (C-507/18, EU:C:2020:289, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); EJEB, 1976. december 7., Handyside (CE:ECHR:1976:1207JUD000549372, 49. §); EJEB, 1991. november 26-i Observer és Guardian kontra Egyesült Királyság ítélet (CE:ECHR:1991:1126JUD001358588, 59. §).

¹¹⁰ Lásd egyrészt: 2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644, 45. pont). Lásd másrészt: EJEB, 2009. március 10., Times Newspapers Ltd kontra Egyesült Királyság ítélet (CE:ECHR:2009:0310JUD000300203, 27. §); EJEB, Ahmet Yildirim kontra Törökország ítélet, 48. és 54. §; EJEB, 2015. december 1., Cengiz és társai kontra Törökország ítélet (CE:ECHR:2015:1201JUD004822610, 49. és 52. §).

¹¹¹ Lásd többek között: EJEB, 2015. december 1. Cengiz és társai kontra Törökország ítélet (CE:ECHR:2015:1201JUD004822610, 51. és 52. §); EJEB, Kablis kontra Oroszország ítélet, 81. §.

¹¹² Lásd többek között: a Miniszteri Bizottság CM/Rec(2018)2. sz. ajánlása a tagállamok számára az internetes közvetítő szolgáltatók szerepéről és felelősségéről (amelyet a Miniszteri Bizottság 2018. március 7-i 1309. ülésén fogadott el); Balkin, J.-M., „Old-School/New-School Speech Regulation”, *Harvard Law Review*, 127. kötet, 8. sz., 2014., 2296–2342. o., különösen 2304. o.

¹¹³ Lásd: Conseil constitutionnel (alkotmánytanács, Franciaország), 2020. június 18-i 2020–801 DC határozat, „Loi visant à lutter contre les contenus haineux sur internet”, 4. §.

¹¹⁴ Vagyis – mint a jelen ügyben – a felelősség alóli mentesülés mechanizmusa révén (lásd: a jelen indítvány 62. pontja).

információk után kutatva a szolgáltatásaik felhasználói által feltett tartalmakat megelőző jelleggel nyomon kövessék. Véleményem szerint tehát a Charta 11. cikkében előírt véleménynyilvánítás szabadságához való jog „lényeges tartalma” sérülne.

105. Ebben az összefüggésben a 2000/31 irányelv 15. cikke véleményem szerint alapvető jelentőséggel bír. E rendelkezés annak előírásával, hogy a közvetítő szolgáltatókkal szemben nem írható elő „az általuk továbbított vagy tárolt [információk nyomon követésére irányuló általános kötelezettség]”, ez a rendelkezés megakadályozza, hogy az online információk vonatkozásában e közvetítőknek általános megelőző jellegű nyomon követést kelljen folytatniuk. E tekintetben biztosítja, hogy az internet szabad és nyitott tér maradjon.¹¹⁵

106. Ezért hajlok arra, hogy az e 15. cikkben előírt tilalmat az internetre irányadó jog *általános elvének* tekintsem, mivel a digitális környezetben konkretizálja a kommunikáció alapvető szabadságát.¹¹⁶ Egyébként megjegyzem, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatában már közelítette egymáshoz e szabadság és e tilalom tiszteletben tartását.¹¹⁷ Az egyik ugyanis nem működik a másik nélkül. Ebből véleményem szerint az következik, hogy az említett tilalom túllépi az említett 15. cikk kereteit, és nemcsak a tagállamokat, hanem az uniós jogalkotót is kötelezi.

107. Ugyanakkor, ellentétben azzal, amit a felperes állít, az „általános nyomonkövetési kötelezettségek” tilalmában pontosított véleménynyilvánítás szabadságához való alapvető joggal nem ellentétes a nyomonkövetési kötelezettség valamennyi típusa.

108. Amint ugyanis arra a Bizottság emlékeztet, a Bíróság az online közvetítőkkel szemben elrendelhető intézkedésekre vonatkozó ítélkezési gyakorlatában¹¹⁸ elismerte, hogy az ilyen közvetítő kötelezhető arra, hogy a szolgáltatására irányuló felügyelet révén „megelőzzön” bizonyos jogsértéseket.¹¹⁹ Így megkülönböztette az „általános” felügyeleti kötelezettségeket az „egyedi” esetekben alkalmazandó kötelezettségektől.¹²⁰ Ehhez hasonlóan az információ ellenőrzésére irányuló megelőző intézkedéseket – beleértve a blokkolási kötelezettségeket is – az EJEB sem tekinti önmagukban összeegyeztethetetlennek az EJEE 10. cikkével, amennyiben ezen intézkedések egy konkrét keretbe illeszkednek.¹²¹ E bíróság a Delfi AS. kontra Észtország ítéletben még azt is elismerte, hogy bizonyos közvetítőktől elvárható, hogy bizonyos típusú jogellenes információk felderítése érdekében aktívan figyelemmel kísérjék szolgáltatásaikat.¹²²

109. A felperes erre azt válaszolja, hogy a megtámadott rendelkezések alkalmazásában a tartalommegosztó szolgáltatókat terhelő nyomonkövetési kötelezettség „általános”. Annak érdekében ugyanis, hogy a jogosultak által azonosított műveket és más, védelem alatt álló

¹¹⁵ Lásd: Póiarés Maduro főtanácsnok Google France és Google egyesített ügyekre vonatkozó indítványa (C-236/08–C-238/08, EU:C:2009:569, 142. és 143. pont). Lásd még: a Miniszteri Bizottság CM/Rec(2007)16. sz. ajánlása a tagállamok számára az internet közszolgáltatási értékének elősegítéséről (amelyet a Miniszteri Bizottság 2007. november 7-i 1010. ülésén fogadott el, melléklet, III. rész, a) pont); CM/Rec(2018)2. sz. ajánlás az internetes közvetítő szolgáltatók szerepéről és felelősségéről (melléklet, 1.3.5. pont).

¹¹⁶ Lásd ugyanebben az értelemben: Smith, G., „Time to speak up for Article 15”, *Blog Cyberleagle*, 2017. május 21. (elérhető a <https://www.cyberleagle.com/2017/05/time-to-speak-up-for-article-15.html> címen).

¹¹⁷ Lásd: Scarlet Extended ítélet (40. és 52. pont); SABAM ítélet (38. és 50. pont).

¹¹⁸ A Bíróság több alkalommal kimondta, hogy az említett intézkedéseket meghatározó nemzeti szabályoknak, éppúgy mint azok nemzeti bíróságok általi alkalmazásának, tiszteletben kell tartaniuk az „általános nyomonkövetési kötelezettségek” 2000/31 irányelv 15. cikkében előírt tilalmát. Lásd többek között: Scarlet Extended ítélet, 32–35. pont; SABAM ítélet, 30–33. pont.

¹¹⁹ Lásd: 2000/31 irányelv (45) preambulumbekzdés és 14. cikk (3) bekezdés.

¹²⁰ Lásd: 2000/31 irányelv (47) preambulumbekzdés: („[a]z, hogy a tagállamok nem írhatnak elő a nyomon követésre vonatkozó kötelezettséget a szolgáltatók számára, [...] nem érinti [...] az egyedi esetben alkalmazandó nyomon követési kötelezettségeket [...]).

¹²¹ Lásd: EJEB, Ahmet Yildirim kontra Törökország ítélet, (64. §); EJEB, 2015. december 1., Cengiz és társai kontra Törökország ítélet (CE:ECHR:2015:1201UD004822610, 62. §); EJEB, Kablis kontra Oroszország ítélet (97. §.).

¹²² Lásd: a jelen indítvány 138. pontja.

teljesítményeket „elérhetetlenné tegyék” és „megakadályozzák azok jövőbeli feltöltését” a szolgáltatásaikra, e szolgáltatóknak a gyakorlatban a felhasználók összessége által feltöltött valamennyi tartalmat szűrniük kell.

110. Ugyanakkor az alperesekhez és a beavatkozó felekhez hasonlóan úgy vélem, hogy e rendelkezések valójában „konkrét” nyomonkövetési kötelezettséget írnak elő.¹²³ Mindazonáltal el kell ismernem, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata¹²⁴ a közelmúltban változott az „általánost” és az „egyedit” megkülönböztető kritérium tekintetében.

111. *Kezdetben* úgy tűnt, hogy a Bíróság a megvizsgálandó információk mennyiségével foglalkozott. A L'Oréal és társai ítéletben¹²⁵ a Bíróság kimondta, hogy az online piac üzemeltetője nem kötelezhető „valamennyi ügyfele adatai összességének tevőleges nyomon [követésére] annak érdekében, hogy megelőzze a szellemi [tulajdonjogok] [...] valamennyi jövőbeli megsértését”. A Scarlet Extended ítéletben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az internet-hozzáférést nyújtó szolgáltató nem kötelezhető meghagyás útján arra, hogy olyan szűrőrendszert hozzon létre, amely „a szolgáltatásain [...] áthaladó valamennyi elektronikus adatátvitelt” érinti, és így „teljes ügyfélkörére” alkalmazandó abból a célból, hogy e szolgáltató hálózatán azonosítsa az olyan zeneművet, filmet vagy audiovizuális alkotást tartalmazó fájlok mozgását, amelyekre nézve a felperes, állítása szerint, szellemi tulajdonjogokkal rendelkezik, annak érdekében, hogy blokkolja azon fájlok továbbítását, amelynek cseréje sérti a szerzői jogot”¹²⁶. A SABAM ítéletben¹²⁷ a Bíróság ugyanezt az érvelést fogadta el egy online közösségi hálózati felület üzemeltetőjének hasonló szűrőrendszer létrehozására irányuló kötelezettségére vonatkozóan. Végül a Mc Fadden ítéletben¹²⁸ úgy ítélte meg, hogy egy vezeték nélküli helyi hálózat üzemeltetőjétől nem lehet megkövetelni „az összes[, e hálózaton keresztül] továbbított információ” nyomon követését, még akkor sem, ha egyetlen, a jogosult által azonosított zenemű többszörözött példányainak blokkolásáról van szó.¹²⁹

112. Úgy tűnik, hogy a Bíróság *ezután* annak pontosításával foglalkozik, hogy mit kell felderíteni. E tekintetben a Glawischnig-Piesczek ítéletben,¹³⁰ amely ezúttal a becsületsértés területét érintette, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a közösségi hálózat üzemeltetőjét terhelő azon

¹²³ Lásd ugyanebben az értelemben: Grisse, K., i. m., 897. o.; Spindler, G., „The liability system of Art. 17 DSMD and national implementation – Contravening prohibition of general monitoring duties?”, JIPITEC, 10. kötet, 2020., 350. és 353–359. o.; Cabay, J., „Lecture prospective de l'article 17 de la directive sur le droit d'auteur dans le marché unique numérique: Vers une obligation de filtrage limitée par la CJUE, garante du »juste équilibre«”, *Propriété intellectuelle à l'ère du big data et de la blockchain*, Schulthess, in: De Werra, J., és Benhamou, Y. (szerk.), Genf, 2021., 225–237. o.

¹²⁴ Kiemelem, hogy ellentétben azzal, amit a Parlament sugall, ez az ítélkezési gyakorlat a jelen ügyben releváns, még akkor is, ha a nemzeti bíróságok által hozott meghagyásokra vonatkozik, nem pedig az uniós jogalkotó által elfogadott jogi aktusra. Az „általános nyomonkövetési kötelezettség” fogalmát ugyanis ugyanígy kell értelmezni, függetlenül az ilyen kötelezettség eredetétől (lásd ebben az értelemben a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom, 104. lábjegyzet).

¹²⁵ 2011. július 12-i ítélet (C-324/09, EU:C:2011:474, 139. pont).

¹²⁶ Scarlet Extended ítélet (29. és 38–40. pont). A Bíróság értelmezésem szerint döntő súlyt tulajdonított annak a körülménynek, hogy „az ilyen megelőző nyomon követés az érintett, internet-hozzáférést nyújtó szolgáltató *hálózatán lezajlott teljes elektronikus adatátvitel* tevőleges megfigyelését követelné meg, és így az kiterjedne az *összes továbbítandó információra, és az e hálózatot használó minden ügyfélre*” (39. pont) (kiemelés tőlem).

¹²⁷ Lásd: ezen ítélet 35–38. pontja.

¹²⁸ 2016. szeptember 15-i ítélet (C-484/14, EU:C:2016:689, 25. és 88. pont).

¹²⁹ Komolyan felmerülhet az a kérdés, hogy a megtámadott rendelkezések olyan „általános nyomonkövetési kötelezettséget” eredményeznek-e, ahogyan e fogalom ezen ítéletekben szerepel. Különösen az e rendelkezésekből eredő kötelezettségek és a Scarlet Extended ítélet alapján szolgáló ügyben szóban forgó szűrőrendszer közötti különbségek korántsem magától értetődőek. Ebben az ügyben a jogosultak azt kérték, hogy a közvetítőket „azon [fájlok azonosítására kötelezzék], amelyek olyan műveket tartalmaznak, amelyekkel kapcsolatban [e jogosultjak] azt állítják, hogy jogokkal rendelkeznek” (ezen ítélet 38. pontja), továbbá azt, hogy ezt konkrétan az „Audible Magic” eszköz segítségével tegyék (lásd: Cruz Villalón főtanácsnok Scarlet Extended ügyre vonatkozó indítványa [C-70/10, EU:C:2011:255, 21. és 24. pont]). Márpedig egy olyan „digitális ujjlenyomaton” alapuló felismerési eszközről van szó, amely az említett jogosultak által biztosított referenciafájlok alapján működik, és amelyet egyébként a hatásvizsgálat is említ (3/3. rész, 55. o.).

¹³⁰ Pontosítom, hogy ezt az ítéletet a jelen kereset benyújtását követően hirdették ki.

kötelezettséget, hogy az e hálózaton elérhetővé tett valamennyi információt¹³¹ nyomon kövesse, „konkrétan” kell tekinteni, mivel egy „konkrét” rágalmozó információ felderítéséről és blokkolásáról van szó,¹³² továbbá hogy a szolgáltató nem köteles a szűrt információk jogszerűségének „önálló értékelésére”, és hogy ezzel szemben e szolgáltató „automatizált vizsgálati technikákat és eszközöket is igénybe vehet”¹³³.

113. A Bíróság ítélkezési gyakorlatának e fejlődése¹³⁴ véleményem szerint indokolt. Bár a későbbiekben pontosítom a korlátokat,¹³⁵ itt jelzem, hogy annak megállapítása, hogy a nyomkövetési kötelezettség „általános”, mivel gyakorlatilag arra kényszeríti a közvetítő szolgáltatókat, hogy informatikai eszközök segítségével szűrjék a szolgáltatásuk felhasználói által online elérhetővé tett információk összességét, annak ellenére, hogy konkrét információk kereséséről van szó, sajnálatos módon az ilyen szűrést lehetővé tevő technológiai fejlesztés figyelmen kívül hagyásához vezetne, és megfosztaná az uniós jogalkotót a jogellenes tartalmak bizonyos típusaival szembeni küzdelem hasznos eszközétől.

114. A jelen esetben a megtámadott rendelkezésekben foglalt célkitűzések elérése érdekében a tartalommegosztó szolgáltatóknak természetesen nyomon kell követniük a felhasználók által közzétett valamennyi tartalmat. Mindazonáltal e tartalmak között azon „konkrét művek vagy más, védelem alatt álló teljesítmények” felderítéséről van szó, amelyekre vonatkozóan a jogosultak megadták a szolgáltatóknak a „lényeges és szükséges információkat” (a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének b) pontja), vagy megfelelően indokolt értesítést” közöltek velük (az említett (4) bekezdés c) pontja). A jelen indítványban a későbbiekben részletesebben kifejtem, hogy a mely tartalmakat kell blokkolni.¹³⁶ Ugyanakkor az elemzés e szakaszában véleményem szerint ezek a tényezők elegendőek annak bizonyításához, hogy e rendelkezések közvetetten valóban „konkrét” nyomkövetési kötelezettséget írnak elő, és kizárják a véleménynyilvánítás szabadságához való jog „lényeges tartalmának” megsértését.¹³⁷

115. Végül kiemelem, hogy bár az uniós jogalkotó nem terhelheti az online közvetítőkre a szolgáltatásaikon keresztül megosztott, illetve továbbított információk általános megelőző jelleggel történő nyomon követésének kötelezettségét, véleményem szerint a véleménynyilvánítás szabadsága „lényeges tartalmának” megsértése nélkül dönthet úgy, hogy egyes konkrét jogsértő információkat illetően bizonyos aktív nyomkövetési intézkedésekre kötelez bizonyos online közvetítőket. Egyébiránt megjegyzem, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke e tekintetben a

¹³¹ Lásd: Szpunar főtanácsnok Glawischnig-Piesczek ügyre vonatkozó indítványa (C-18/18, EU:C:2019:458, 25., 26. és 59. pont).

¹³² Glawischnig-Piesczek ítélet (35. pont).

¹³³ Glawischnig-Piesczek ítélet (46. pont).

¹³⁴ Pontosítom, hogy bár a Glawischnig-Piesczek ítélet a becsületsértésre vonatkozó jogról szól, az abból következő tanulságok túllépnek e területen. Az „általános nyomkövetési kötelezettség” fogalma ugyanis horizontálisan, a közvetítő által elérni kívánt jogsértések típusától függetlenül alkalmazandó. Lásd: Szpunar főtanácsnok Glawischnig-Piesczek ügyre vonatkozó indítványa (C-18/18, EU:C:2019:458, 43. pont).

¹³⁵ Lásd: a jelen indítvány 194–199. pontja.

¹³⁶ Lásd: a jelen indítvány 200–203. pontja.

¹³⁷ Megjegyzem egyébként, hogy az uniós jogalkotó a 2019/790 irányelv 17. cikkének (8) bekezdésében újból megerősítette az „általános nyomkövetési kötelezettségek” tilalmát (lásd: a jelen indítvány 194–203. pontja).

Bizottság közleményeinek és ajánlásainak¹³⁸ körébe, valamint olyan új szabályozásokba¹³⁹ illeszkedik, amelyek ebben az értelemben arra irányulnak, hogy egyes közvetítők – különösen a nagy „platformok” – hozzájáruljanak a jogellenes tartalmak bizonyos típusai elleni küzdelemhez. Mindazonáltal minden egyes esetben biztosítani kell az arányosság elvének tiszteletben tartását. Az online jogszerűség ellenőrzésének bizonyos közvetítőkre történő áthárításának e formájához¹⁴⁰ többek között a szolgáltatásaik felhasználói véleménynyilvánítási szabadságát érintő kockázatok társulnak, tehát ez nem történhet az ez utóbbiak számára elegendő garanciák nélkül.¹⁴¹

c) A szóban forgó korlátozás tiszteletben tartja az arányosság elvét

116. Az arányosság elvének tiszteletben tartására vonatkozó feltétel vizsgálata van hátra, amely a Charta 52. cikkének (1) bekezdése értelmében két részfeltételre oszlik: egyrészt a szóban forgó korlátozás „elengedhetetlen”, másrészt pedig „ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja”.

117. A *második részfeltétel* tiszteletben tartása nem vitatott a felek között. A 2019/790 irányelv¹⁴² 17. cikkében követett általános célkitűzésre tekintettel a szóban forgó korlátozás megfelel a „másik jogai és szabadságai”, azaz a jogosultak szerzői és szomszédos jogai „védelme szükségességének”. Emlékeztetek arra, hogy a szellemi tulajdont alapvető jogként védi többek között¹⁴³ a Charta 17. cikkének (2) bekezdése és az EJEE 1. kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke.¹⁴⁴ A megtámadott rendelkezések tehát az uniós jogalkotó által annak érdekében elfogadott „pozitív védintézkedéseknek” minősülnek, hogy biztosítsák az említett jogosultak számára szellemi tulajdonjogaiknak a tartalmamegosztó szolgáltatókkal való kapcsolatukban történő tényleges és hatékony gyakorlását.¹⁴⁵

¹³⁸ Lásd többek között: a Bizottság közleményei az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: 2015. május 6., a „Európai digitális egységes piaci stratégia” (COM(2015) 192 final), 4., 8. és 12–14. o.; 2016. május 25. „Online platformok és a digitális egységes piac. Lehetőség és kihívás Európa számára” (COM(2016) 288 final), 8–11. o.; 2017. szeptember 28., „Fellépés a jogellenes online tartalmak ellen – Az online platformok megnövelt felelőssége felé” (COM(2017) 555 final). Lásd még: az illegális online tartalom hatékony kezelésére irányuló intézkedésekről szóló, 2018. március 1-jei (EU) 2018/334 bizottsági ajánlás (HL 2018. L 63., 50. o.) (1)–(5), (24) és (36) preambulumbekzdése, valamint 18., 36. és 37. pontja.

¹³⁹ Lásd többek között: az online terrorista tartalom terjesztésével szembeni fellépésről szóló, 2021. április 29-i (EU) 2021/784 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2021. L 172., 79. o.), különösen annak 5. cikke, valamint a digitális szolgáltatások egységes piacáról (digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály) és a 2000/31/EK irányelv módosításáról szóló, 2020. december 15-i európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat (COM(2020) 825 végleges), különösen annak 27. cikke. Megjegyzem, hogy azt az elvet, amely szerint az online közvetítőket nem lehet általános nyomomonkövetési kötelezettségnek alávetni, ez utóbbi javaslat 7. cikke újra megerősíti.

¹⁴⁰ Lásd: a jelen indítvány 84. pontja.

¹⁴¹ Lásd: a jelen indítvány 140–153. pontja. Lásd még ugyanebben az értelemben: a 2018/334 bizottsági ajánlás (24), (27), (36) preambulumbekzdése, valamint 19–21. pontja.

¹⁴² Lásd: a jelen indítvány 28. pontja.

¹⁴³ Lásd még: az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, 27. cikk (2) bekezdés; valamint a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya. 15. cikk.

¹⁴⁴ Lásd többek között: EJEB, 2007. január 11., Anheuser-Busch Inc. kontra Portugália ítélet (CE:ECHR:2007:0111JUD007304901, 72. §); EJEB, Ashby Donald és társai kontra Franciaország ítélet (40. §); EJEB, Neij és társai kontra Svédország ítélet (11. o.).

¹⁴⁵ Lásd analógia útján: 2008. január 29-i Promuscae ítélet (C-275/06, EU:C:2008:54, 53. pont); 2016. szeptember 15-i Mc Fadden ítélet (C-484/14, EU:C:2016:689, 81. pont); EJEB, Ashby Donald és társai kontra Franciaország ítélet (36. §); EJEB, 2013. február 19-i Neij és társai kontra Svédország ítélet (10. és 11. o.). Amint arra a Parlament és a Tanács hivatkozik, a szóban forgó korlátozás ugyanakkor egy olyan célkitűzésnek felel meg, amely nem csak „elismert”, de az Unió által „célzott” közérdekű célkitűzés, nevezetesen a kulturális sokféleség előmozdítása (lásd: 2019/790 irányelv (2) preambulumbekzdés). A szerzői jogi védelem ugyanis többek között az információk, az ismeretek és a kultúra megalkotásának, előállításának és terjesztésének támogatására irányul (lásd többek között: 2001/29 irányelv, (9)–(11) és (14) preambulumbekzdés). Márpedig az Unió az EUSZ 3. cikk (3) bekezdésének megfelelően azt tűzte ki célul, hogy „[gondoskodik] Európa kulturális örökségének [megőrzéséről]”.

118. A felek ezzel szemben nem értenek egyet abban a kérdésben, hogy a szóban forgó korlátozás tiszteletben tartja-e az *első részfeltételt*. E tekintetben pontosítom, hogy a Chartában biztosított valamely alapvető jog gyakorlása korlátozásának a Charta 52. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „elengedhetetlen” jellegére irányuló vizsgálat valójában három kumulatív követelmény ellenőrzését foglalja magában: azt kell ugyanis megvizsgálni, hogy ez a korlátozás (1) „megfelelő”, (2) „elengedhetetlen” és (3) szigorú értelemben véve „arányos”-e.¹⁴⁶ Ezt a három követelményt egymás után vizsgálom meg az alábbi szakaszokban.

1) A szóban forgó korlátozás „megfelelő”

119. Úgy tűnik, hogy a Lengyel Köztársaság nem vitatja a szóban forgó korlátozás „megfelelő” jellegére vonatkozó követelményt. Mindenesetre a Parlamenthez és a Tanácshoz hasonlóan úgy vélem, hogy ez teljesült.

120. Az adott intézkedés megfelelő jellegének elemzése keretében ugyanis a Bíróságnak nem azt kell vizsgálnia, hogy ez az intézkedés minősül-e a kitűzött cél elérését szolgáló *legjobb eszköznek*, hanem azt, hogy *alkalmas-e arra, hogy előmozdítsa* e cél megvalósítását.¹⁴⁷

121. Márpedig a jelen ügyben a megtámadott rendelkezések alapján a tartalommegosztó szolgáltatókat terhelő nyomonkövetési kötelezettségek alkalmasak arra, hogy előmozdítsák az uniós jogalkotó által követett célkitűzést. E rendelkezések azáltal, hogy e szolgáltatókra róják szolgáltatásaik nyomon követését és az e szolgáltatásokon esetlegesen fellelhető jogsértő tartalmak elleni aktív küzdelemmel kapcsolatos feladatot, *egyrészt* erősen ösztönzik az említett szolgáltatókat arra, hogy a jogosultakkal felhasználási szerződéseket kössenek,¹⁴⁸ *másrészt* pedig lehetővé teszik az említett jogosultak számára, hogy könnyebben ellenőrizték a műveik és a védelem alatt álló teljesítményeik e szolgáltatások keretében történő felhasználását.¹⁴⁹

2) A szóban forgó korlátozás „elengedhetetlen”

122. A Lengyel Köztársaság ezzel szemben arra hivatkozik, hogy a véleménynyilvánítás szabadságához való jog gyakorlásának a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdése b) pontjából és c) pontjának második tagmondatából eredő korlátozása meghaladja az uniós jogalkotó által követett cél megvalósításához „elengedhetetlen” mértéket. Álláspontja szerint az e bekezdés a) pontjában és c) pontjának elején előírt kötelezettségek e tekintetben elegendőek lennének. *Egyrészt* az említett a) pontnak megfelelően a tartalommegosztó szolgáltatókra háruló azon kötelezettség, hogy „minden tőlük telhetőt” megtegyenek a jogosultak engedélyének megszerzése érdekében, megerősíti ez utóbbiak tárgyalási pozícióját. *Másrészt* az ugyanezen szolgáltatókat az említett c) pont eleje alapján terhelő azon kötelezettség, hogy a megfelelően indokolt értesítés

¹⁴⁶ Lásd többek között: 2013. január 22-i Sky Österreich ítélet (C-283/11, EU:C:2013:28, 50. pont); 2016. február 15-i N ítélet (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 54. pont); 2020. december 17-i Centraal Izraelitisch Consistorie van België és társai ítélet (C-336/19, EU:C:2020:1031, 64. pont).

¹⁴⁷ Lásd többek között: 2020. december 17-i Centraal Israëlitisch Consistorie van België és társai ítélet (C-336/19, EU:C:2020:1031, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁴⁸ Mivel – emlékeztetek rá – a megtámadott rendelkezések kizárólag azon jogosultak által azonosított művek és védelem alatt álló teljesítmények tekintetében alkalmazandók, amelyek tekintetében a tartalommegosztó szolgáltatók nem kaptak engedélyt ez utóbbiaktól.

¹⁴⁹ Lásd: a jelen indítvány 53. pontja. Az a tény, hogy a rosszzindulatú felhasználók bármilyen szűrést meg tudnak kerülni (mindamelllett az „ujjlenyomat” alapján működő szűrőeszközök hatékonyságára vonatkozóan lásd a jelen indítvány 65. lábjegyzetét) és hogy e szűrés szükségszerűen bizonyos hibaaránnal jár, önmagában nem teszi alkalmatlanná ezeket a szűréseket (lásd: 2014. március 27-i UPC Telekabel Wien ítélet [C-314/12, EU:C:2014:192, 63. pont]).

kézhezvételét követően haladéktalanul intézkednek az értesítés tárgyát képező művek vagy más, védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tétele vagy honlapjaikról történő eltávolítása érdekében, biztosítja e jogosultak jogainak hatékony védelmét.

123. Én nem ezen a véleményen vagyok.

124. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy a „szükségességi” teszt annak vizsgálatát jelenti, hogy léteznek-e olyan alternatív intézkedések, amelyek *éppolyan hatékonyak*, mint a követett cél elérése érdekében választott intézkedés, ugyanakkor *kevésbé korlátozóak*.¹⁵⁰

125. Márpedig, amint azt lényegében a Parlament és a Tanács állítja, az olyan felelősségi rendszer, amely kizárólag a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének a) pontjában és c) pontjának elején előírt kötelezettségeket írja elő, egyértelműen nem lenne olyan *hatékony* az uniós jogalkotó által követett cél elérése tekintetében, mint egy olyan rendszer, amely ezenkívül előírja az e bekezdés b) pontjából és c) pontjának második tagmondatából eredő kötelezettségeket – még akkor sem, ha ez előbbi kötelezettségek ténylegesen kevésbé kényszerítőek a véleménynyilvánítás szabadságához való jog vonatkozásában, mint ez utóbbiak.¹⁵¹

126. Egyrészt ugyanis, noha – amint arra a felperes hivatkozik – a tartalmegosztó szolgáltatóknak azon kötelezettsége, hogy „minden tőlük telhetőt megtegyenek” a jogosultak engedélyének megszerzése érdekében, már önmagában megerősíti e jogosultak helyzetét a felhasználási szerződések e szolgáltatókkal való tárgyalása tekintetében, a 2019/790 irányelv 17. cikke nem kizárólag annak biztosítására irányul, hogy az említett jogosultak méltányos díjazást kapjanak műveik és más, védelem alatt álló teljesítményeik e szolgáltatásokon történő felhasználásáért. Tágabb értelemben annak biztosításáról van szó, hogy ugyanezek a jogosultak ténylegesen ellenőrizhessék az ilyen használatot, és különösen – szándékuk szerint – *megakadályozzák*, hogy ezek a teljesítmények az ilyen szolgáltatásokon elérhetőek legyenek.

127. E tekintetben *másrészt* tagadhatatlan, hogy – amint azt az alperesek hangsúlyozzák – egy olyan értesítési és eltávolítási rendszer, mint amely a 2000/31 irányelv 14. cikkéből következik, és amelyet lényegében a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének c) pontja is átvesz, nem teszi lehetővé az érintett jogosultak számára, hogy *olyan hatékonyan* tiltakozzanak műveiknek a tartalmegosztó szolgáltatásokon történő jogellenes felhasználása ellen, mint amely a megtámadott rendelkezésekből következik, és amely ezenfelül e szolgáltatók számára nyomomonkövetési kötelezettségeket ír elő.

3) *A szóban forgó korlátozás szigorú értelemben véve „arányos”*

128. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Charta által biztosított valamely alapvető jog gyakorlásának korlátozását szigorú értelemben véve akkor kell „arányosnak” tekinteni, ha a szóban forgó intézkedés által okozott hátrányok nem aránytalanok a kitűzött célokhoz képest.¹⁵²

¹⁵⁰ Lásd többek között: 2013. január 22-i Sky Österreich ítélet (C-283/11, EU:C:2013:28, 54. és 55. pont); 2013. október 17-i Schwarz ítélet (C-291/12, EU:C:2013:670, 46., 52. és 53. pont); 2016. május 4-i Philip Morris Brands és társai ítélet (C-547/14, EU:C:2016:325, 160. pont).

¹⁵¹ Lásd: a jelen indítvány 172. lábjegyzete.

¹⁵² Lásd többek között: 2020. december 17-i Centraal Israëlitisch Consistorie van België és társai ítélet (C-336/19, EU:C:2020:1031, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

129. A jelen ügyben a megtámadott rendelkezések ellentétesek egyrészt a Charta 11. cikkében biztosított véleménynyilvánítás szabadságához való joggal, másrészt az e jogi aktus 17. cikkének (2) bekezdésében védett szellemi tulajdonjoggal. Amint arra a Parlament, a Tanács és a spanyol kormány emlékeztet, az elsőként említett jognak nincs „automatikusan elsőbbsége” a másodikkal szemben.¹⁵³ E rendelkezések arányosságának értékelését tehát – a Bíróság által használt kifejezéseket átvéve – „a különböző [alapvető] jogok [...] védelméhez fűződő követelmények egymással való szükséges összeegyeztetésének”, valamint a „megfelelő egyensúlynak” a figyelembevételével kell elvégezni.¹⁵⁴ Egyébiránt a szerzői jog területén a Bíróság különösen hangsúlyozta annak szükségességét, hogy a digitális környezetben fenntartsák ezt a „megfelelő egyensúlyt”¹⁵⁵.

130. Márpedig a Lengyel Köztársaság arra hivatkozik, hogy az uniós jogalkotó éppen ezt az egyensúlyt nem tartotta fenn a 2019/790 irányelv 17. cikkében. Álláspontja szerint a véleménynyilvánítás szabadságának a megtámadott rendelkezések által okozott sérelem aránytalan azon előnyökhöz képest, amelyeket e rendelkezések a szellemi tulajdonjogok védelme terén jelenthetnek.

131. A magam részéről a Parlamenthez, a Tanácshoz és a Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy az uniós jogalkotó dönthetett úgy, hogy visszatér a tartalommosztó szolgáltatókra alkalmazandó felelősségi rendszer szerves részét képező egyensúlyhoz (i. alpont). Az elfogadott új felelősségi rendszer azonban jelentős kockázattal jár a véleménynyilvánítás szabadsága szempontjából (ii. alpont), amely megköveteli, hogy e kockázatok minimalizálása érdekében elegendő garanciát írjanak elő (iii. alpont), amit véleményem szerint az uniós jogalkotó megtett (iv. alpont).

i) Az uniós jogalkotó jogszerűen alakíthatott ki új egyensúlyt az általa eredetileg létrehozott egyensúly helyett

132. A 2000/31 irányelv 14. cikkében a közvetítő szolgáltatók tekintetében előírt felelősség alóli mentesülés a többek között a véleménynyilvánítás szabadsága és a szellemi tulajdonjogok közötti egyensúlyt tükrözi, amelynek megteremtése az uniós jogalkotó szándékában állt ezen irányelv elfogadásakor. E jogalkotó ezen időpontban e szolgáltatók fejlődését kívánta előmozdítani a belső piacon az elektronikus kereskedelem és az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatások” növekedésének általánosabb ösztönzése érdekében. Fontos volt tehát, hogy ne írjanak elő e szolgáltatók számára olyan kötelezettséget, amely veszélyeztetheti a tevékenységüket. A jogosultak érdekeit meg kellett védeni, valamint az „értesítési és eltávolítási” eljárásokkal és az e szolgáltatókkal szemben hozható meghagyásokkal összefüggésben egyensúlyba kellett hozni az említett szolgáltatások igénybe vevőinek véleménynyilvánítási szabadságával.¹⁵⁶

133. Amint arra a Tanács hivatkozik, a körülmények azóta kétségtelenül megváltoztak. A „Web 2.0” szolgáltatások megjelenése olyan új előnyöket, valamint gazdasági és társadalmi kockázatokat eredményezett, amelyek hatással vannak a különböző érdekekre. Ebben az összefüggésben az

¹⁵³ Lásd analógia útján: 2010. november 9-i Volker und Markus Schecke és Eifert ítélet (C-92/09 és C-93/09, EU:C:2010:662, 85. pont).

¹⁵⁴ Lásd többek között: 2020. december 17-i Centraal Israëlitisch Consistorie van België és társai ítélet (C-336/19, EU:C:2020:1031, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁵⁵ Lásd többek között: 2021. március 9-i VG Bild-Kunst ítélet (C-392/19, EU:C:2021:181, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁵⁶ Lásd 2000/31 irányelv (1)–(7), (40), (41), (45)–(49) preambulumbekkezdés; a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (245. pont).

uniós jogalkotónak lehetősége volt arra, hogy újból megvizsgálja az elmúlt közel húsz évben hozott döntéseit, értékelje e megváltozott körülményeket, és értékelje ezeket az előnyöket és kockázatokat.¹⁵⁷

134. E tekintetben, amint azt a Parlament, a Tanács és a francia kormány hangsúlyozta, az uniós jogalkotó széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik az olyan területen ahol politikai, gazdasági és szociális döntéseket kell hoznia, és összetett értékelést és mérlegelést kell elvégeznie¹⁵⁸. A szerzői jognak a digitális környezethez való adaptálása és e területen az online tartalommegosztó szolgáltatásokkal kapcsolatos felelősségi rendszer létrehozása, amely valamennyi szóban forgó jog és érdek között megfelelő egyensúlyt biztosít, kétségtelenül „összetett” feladat.¹⁵⁹

135. Ehhez hasonlóan az EJEB széles mérlegelési mozgásteret ismer el a hatóságok számára, amikor egyensúlyt kell teremteniük az EJEE által védett különböző jogok között.¹⁶⁰ E mérlegelési mozgáster annál is inkább fontos volt a jelen ügyben, mivel az uniós jogalkotó számára főszabály szerint nem politikai diskurzusról, hanem a művek és más, védelem alatt álló teljesítmények felhasználásáról volt szó.¹⁶¹

136. Egy széles körben vitatott összefüggésben¹⁶² az uniós jogalkotó politikai döntést hozott a kreatív iparágak javára. Úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó jogok és érdekek közötti korábbi egyensúly már nem kielégítő, és hogy a jogosultak számára a védelem magas szintjének¹⁶³ biztosítása érdekében új felelősségi rendszert kell elfogadni egyes „Web 2.0” szolgáltatói tekintetében, amely bizonyos kötelezettségeket ír elő számukra a szolgáltatásaik felhasználói által elérhetővé tett tartalmak nyomon követése tekintetében. Figyelemmel a jogalkotó rendelkezésére álló széles mérlegelési mozgásterre, úgy vélem, hogy egy ilyen választás elvi szinten nem aránytalan.

137. Közelebbről, a megtámadott rendelkezések arányossága véleményem szerint az alperesek és a beavatkozó felek által hivatkozott elemek – nevezetesen egyrészt a jogosultaknak a műveik online tartalommegosztó szolgáltatásokon történő jogellenes hozzáférhetővé tételével okozott gazdasági hátrány jelentősége, tekintettel az e szolgáltatásokra feltöltött tartalom hatalmas mennyiségére, és az interneten keresztüli információcsere gyorsaságára,¹⁶⁴ másrészt azon tény, hogy ugyanezen okokból a jogosultak számára az „értesítési és eltávolítási” rendszer csak nehézségek mellett teszi lehetővé a műveiknek az említett szolgáltatásokon történő felhasználására irányuló ellenőrzését, harmadrészt a felelősséggel tartozó felhasználókkal szembeni fellépés során felmerülő nehézségek, negyedrészt az a tény, hogy a nyomonkövetési

¹⁵⁷ Lásd: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (246. pont).

¹⁵⁸ Lásd többek között: 2015. december 17-i Neptune Distribution ítélet (C-157/14, EU:C:2015:823, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁵⁹ Lásd: CM/Rec(2018)2. sz. ajánlás az internetes közvetítő szolgáltatók szerepéről és felelősségéről (preambulum, 9. pont).

¹⁶⁰ Lásd többek között: EJEB, Ashby Donald és társai kontra Franciaország ítélet (40. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd még: EJEB, Neij és társai kontra Svédország ítélet, 11. o., EJEB, 2014. március 11., Akdeniz kontra Törökország ítélet (CE:ECHR:2014:0311DEC002087710, 28. §). Lásd ugyanebben az értelemben: 2021. február 3-i Fussl Modestraße Mayr ítélet (C-555/19, EU:C:2021:89, 91–93. pont).

¹⁶¹ Lásd analógia útján: EJEB, Neij és társai kontra Svédország ítélet (11. o.).

¹⁶² A jogtudomány egy része azt állítja, hogy nincs tapasztalati bizonyíték a „Value Gap” létezésére vonatkozóan. Lásd többek között: Frosio, G., „From horizontal to vertical: an intermediary liability earthquake in Europe”, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2016, 12. kötet, 7. szám, 565–575. o., különösen az 567–569. o. Lásd ezzel ellentétes véleményként: Bensamoun, A., „Le value gap ou le partage de la valeur dans la proposition de directive sur le droit d’auteur dans le marché unique numérique”, *Entertainment*, Bruylant, 2018-4. szám, 278–287. o.

¹⁶³ Annyi pontosítást teszek, hogy természetesen az uniós jogalkotó feladata eldönteni, hogy milyen szinten kívánja biztosítani a szerzői és szomszédos jogoknak az Unión belüli védelmét.

¹⁶⁴ Lásd: hatásvizsgálat, 1/3. rész, 137–144., 175 o. Lásd ugyanebben az értelemben: 2014. május 13-i Google Spain és Google ítélet (C-131/12, EU:C:2014:317, 80. pont); Glawischnig-Piesczek ítélet (36. és 37. pont).

kötelezettségek a konkrét közvetítő szolgáltatókat érintik – versengésében. Ez utóbbi kérdést illetően megjegyzem, hogy a tartalmegosztó szolgáltatók az általuk végzett tartalomnépszerűsítés révén¹⁶⁵ bizonyos befolyást gyakorolnak azokra az információkra, amelyekhez a nyilvánosság hozzáfér. E szempontok bizonyos mértékben¹⁶⁶ arra irányulnak, hogy e szolgáltatókat az olyan hagyományos közvetítőkhöz közelítsék, mint a kiadók, így arányos lehet rájuk vonatkozóan egy olyan különleges felelősségi rendszer elfogadása, amely eltér a többi tárhelyszolgáltatóra alkalmazandó rendszertől.¹⁶⁷

138. Ráadásul, amint arra a spanyol és a francia kormány hivatkozik, az EJEB a Delfi AS kontra Észtország ítéletében megállapította, hogy az EJEE 10. cikke értelmében vett véleménynyilvánítás szabadsága és az ezen egyezmény 8. cikkében biztosított becsülethez való jog közötti egyensúly megteremtése keretében nem volt aránytalan az, hogy egy nagy online hírportált felelősnek találtak abban, hogy nem akadályozott meg bizonyos típusú jogsértő hozzászólásokat, amelyeket a felhasználók a weboldalon hagytak, és még csak nem is vonta vissza önként rövid határidőn belül.

139. Márpedig ebben az ítéletben az EJEB egyrészt – figyelembe véve az online információk sebességét – az ilyen által okozott sérelem nagyságával¹⁶⁸ és másrészt azzal a ténnyel foglalkozott, hogy bár az „értesítési és eltávolítási” rendszer számos esetben megfelelő eszköze lehet az összes érdekelt jogai és érdekei közötti egyensúly megteremtésének, mégsem volt elegendő az ilyen hozzászólásokból eredő súlyos kár megszüntetéséhez.¹⁶⁹ Az EJEB harmadrészt azt is hangsúlyozta, hogy az áldozat számára nehéz lett volna a hozzászólások szerzői ellen fellépni, negyedrészt pedig a hírportál üzemeltetője bizonyos befolyást gyakorolt a felhasználók által közzétett hozzászólásokra, így indokolt lett volna az ilyen közvetítővel kapcsolatos különös felelősségi megközelítés alkalmazása.¹⁷⁰ Lehetséges tehát, hogy a jelen ügygel bizonyos mértékű analógia áll fenn.¹⁷¹

ii) A megtámadott rendelkezésekből eredőhöz hasonló felelősségi rendszerrel együtt járó kockázatok

140. Amint azt lényegében a Parlament állítja, mivel a tartalmegosztó szolgáltatók által a megtámadott rendelkezések alapján elvégzendő szűrés megakadályozza a szerzői vagy szomszédos jogokat sértő tartalmak e szolgáltatásokon történő terjesztését, a véleménynyilvánítás szabadságához való jog gyakorlásának e rendelkezésekből következő korlátozása e tartalmak tekintetében igazolt.

141. Mindazonáltal az a kapcsolat, amelyet az uniós jogalkotó az említett rendelkezésekben a tartalmegosztó szolgáltatók felelőssége és e szűrés hatékonysága között megállapított, jelentős mértékű, vagyis a jogszerű tartalmak „túlzott mértékű blokkolásának” veszélyét jelenti a véleménynyilvánítás szabadsága szempontjából.

¹⁶⁵ Lásd: a jelen indítvány 14. pontja.

¹⁶⁶ Mindazonáltal az a tény, hogy e szolgáltatók nem választják ki előzetesen a szolgáltatásaikról közzétett információkat (lásd: a jelen indítvány 32. pontja) véleményem szerint olyan meghatározó különbséget jelent, amely miatt a kiadóktól eltérő módon kell kezelni őket.

¹⁶⁷ Lásd ebben az értelemben: CM/Rec(2018)2. sz. ajánlás az internetes közvetítő szolgáltatók szerepéről és felelősségéről (preambulum, 4. és 5. pont, valamint melléklet, 1.3.9. pont). A „hagyományos” tárhelyszolgáltatók számára az ilyen felelősségi rendszer véleményem szerint nem lenne arányos. Ez még inkább vonatkozik az egyéb típusú közvetítőkre, mint például az „egyszerű továbbítást” nyújtó szolgáltatókra (lásd: 2000/31 irányelv, 12. cikk).

¹⁶⁸ Lásd: EJEB, Delfi AS kontra Észtország ítélet (133. §).

¹⁶⁹ Lásd: EJEB, Delfi AS kontra Észtország ítélet (151., 155., 158. és 159. §).

¹⁷⁰ Lásd: EJEB, Delfi AS kontra Észtország ítélet (113., 115., 117., 128. és 145. §).

¹⁷¹ Pontosítom, hogy ebben az ügyben a hírportál üzemeltetője számára e portál „egyértelműen jogsértő” információk felkutatása céljából történő nyomon követéséről volt szó. Amint azt a jelen indítvány 194–218. pontjában pontosítom, a jelen ügyben is ez a helyzet.

142. A „túlzott mértékű blokkolás” ilyen kockázata általában akkor áll fenn, amikor a hatóságok a közvetítő szolgáltatókat felelősségre vonják a szolgáltatásaikat igénybe vevők által szolgáltatott jogellenes információkért. A felelősség bármilyen kockázatának elkerülése érdekében e közvetítők hajlamosak lehetnek igyekezetük bizonyítására, és ezen információknak a *jogszerűségüket illető legkisebb kétség* esetén túlzott mértékű blokkolására.¹⁷²

143. A jelen ügyben konkrétan az a kockázat áll fenn, hogy a tartalommegosztó szolgáltatók a jogosultakkal szembeni felelősség kockázatának elkerülése érdekében módszeresen megakadályozzák a műveket és a védelem alatt álló egyéb teljesítményeket többszöröző valamennyi olyan tartalomnak a szolgáltatásaikon való online elérhetővé tételét, amelyek tekintetében „lényeges és szükséges információkat”, vagy ezekről „megfelelően indokolt értesítést” kaptak, ideértve azokat az információkat is, amelyek nem sértik a jogaikat.¹⁷³

144. Azon túl ugyanis, hogy bizonyos felhasználók, akik az érintett tartalmakat online elérhetővé kívánják tenni, engedéllyel rendelkezhetnek a kérdéses művekre és teljesítményekre vonatkozóan, a jogosultaknak nincs abszolút monopóliuma a védelem alatt álló teljesítményeik használatát illetően. A 2001/29 irányelv 5. cikkének (3) bekezdése e tekintetben tartalmazza a „nyilvánossághoz közvetítés” kizárólagos joga alóli kivételek és korlátozások felsorolását. E kivételek és korlátozások főszabály szerint „megfelelő egyensúlyt” biztosítanak egyrészt a jogosultaknak a szellemi tulajdonuk védelméhez fűződő érdeke, másrészt a védelem alatt álló teljesítmények felhasználói érdekeinek és alapvető jogainak védelme,¹⁷⁴ valamint a közérdek – különösen a nyilvánosságnak a kultúrához való hozzáférése – védelme között. Különösen az említett kivételek és korlátozások közül több, köztük az idézésre, a kritikára és az ismertetésre,¹⁷⁵ valamint a karikatúrára, a paródiára és az utánpótlásra¹⁷⁶ vonatkozóak, az alkalmazási körükön belül a véleménynyilvánítási és alkotói szabadságához való jogot helyezik előtérbe az említett jogosultak érdekével szemben.

145. Márpedig a felhasználók által a tartalommegosztó szolgáltatásokon elérhetővé tett tartalmak jelentős része éppen a művek és más, védelem alatt álló teljesítmények olyan felhasználásából, sőt kreatív átdolgozásából áll, amelyre e kivételek és korlátozások kiterjedhetnek.¹⁷⁷

¹⁷² Lásd többek között: Balkin, J.-M., i. m., 2309. o., valamint EJEB, 2020. június 4., Jezior kontra Lengyelország ítélet (CE:ECHR:2020:0604JUD003195511, 60. §, „A harmadik személyektől származó hozzászólásokért való felelősség [valamely közvetítő szolgáltatónak] való betudása [...] visszatartó hatást gyakorolhat az interneten a véleménynyilvánítás szabadságára”). Lásd még: EJEB, 2016. február 2., Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete és Index.hu Zrt. kontra Magyarország ítélet (CE:ECHR:2016:0202JUD002294713, 86. §); EJEB, 2017. február 7., Pihl kontra Svédország ítélet (CE:ECHR:2017:0207DEC007474214, 35. §). Ezzel szemben a 2000/31 irányelv 14. cikkében előírt felelősség alóli mentesülés keretében ez a kockázat korlátozott, mivel a közvetítő szolgáltatóknak csak azokat az információkat kell eltávolítaniuk, amelyek jogsértő jellege megállapítást nyert, vagy „nyilvánvaló”.

¹⁷³ Ez annál is inkább igaz, mivel *egyrészt* a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének megfelelően a tartalommegosztó szolgáltatókat kötelezik annak bizonyítására, hogy „minden tőlük telhetőt” megtettek annak érdekében, hogy megakadályozzák a jogsértő tartalmak online elérhetővé tételét, *másrészt* pedig e szolgáltatók viselik a felelősség meghatározó mértékű kockázatát, tekintettel azon tartalmak „jelentős mennyiségére”, amelyekhez hozzáférést biztosítanak.

¹⁷⁴ Lásd többek között: 2014. szeptember 3-i Deckmyn és Vrijheidsfonds ítélet (C-201/13, EU:C:2014:2132, 26. pont); 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634, 43. pont); 2019. július 29-i Spiegel Online ítélet (C-516/17, EU:C:2019:625, 38., 42., 43. és 54. pont). Lásd még a 2019/790/EK irányelv (6) preambulumbekkezdését.

¹⁷⁵ Lásd: 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének d) pontja; 2019. július 29-i Funke Medien NRW ítélet (C-469/17, EU:C:2019:623, 71. pont); Spiegel Online ítélet (C-516/17, EU:C:2019:625, 57. pont).

¹⁷⁶ Lásd: 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének k) pontja, valamint a 2014. szeptember 3-i Deckmyn és Vrijheidsfonds ítélet (C-201/13, EU:C:2014:2132, 25. pont).

¹⁷⁷ Itt a „mémekre”, filmkritikákra, filmparódiákra, valamint egyéb, e szolgáltatásokon bőségesen található szórakoztatási vagy oktatási célú tartalomtípusokra gondolok, amelyek gyakran maguk is gyakran „transzformatív” művek lehetnek.

146. Mindazonáltal az a kérdés, hogy egy ilyen kivétel vagy korlátozás alkalmazható-e egy adott tartalomra, a kontextustól függ, és bizonyos elemzést igényel.¹⁷⁸ A jogszerű felhasználást a bitorlástól elválasztó vonal különböző esetekben vitathatónak bizonyulhat.¹⁷⁹ Mindezekben a kétértelmű helyzetekben a tartalommegosztó szolgáltatók számára egyszerűbbnek tűnhet, hogy megakadályozzák az érintett tartalmak rendelkezésre bocsátását, mintsem hogy egy esetleges, a jogosultak által indított felelősség megállapítása iránti keresetben maguk érveljenek valamely kivétel alkalmazása érdekében.¹⁸⁰

147. Az általam bemutatott „túlzott mértékű blokkolás” kockázatát a jelen ügyben növeli az a tény, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdése b) pontjában és c) pontjának második tagmondatában előírt mentességi feltételek a sok esetben *de facto* arra kötelezik a szolgáltatókat, hogy automatikus tartalomfelismerő eszközökhöz folyamodjanak.

148. E tekintetben nem szabad szem elől téveszteni a szóban forgó eszközökkel járó korlátokat, amelyeket a felperes megfelelően hangsúlyozott, és amelyeket egyébként a Bíróság a Scarlet Extended ítéletben és a SABAM ítéletben már megállapított.¹⁸¹ A szóban forgó eszközök ugyanis éppen a *tartalmakat* derítik fel, nem pedig a szerzői jog *megsértését*. Ezek az eszközök, különösen azok, amelyek a „digitális ujjlenyomat” alapján működnek, alkalmasak a *megfelelések* felderítésére, vagyis annak felismerésére, hogy egy adott fájl tartalma részben vagy egészben egy referenciafájl tartalmának többszörözése-e.¹⁸² Ezzel szemben, amint arra a Lengyel Köztársaság hivatkozik, az említett eszközök jelenlegi nem tudják megítélni azt a környezetet, amelyben a többszörözött művet használják, és különösen nem azonosítható a szerzői jogra vonatkozó kivétel vagy korlátozás alkalmazása.¹⁸³ A „túlzott mértékű blokkolás” kockázata annál is jelentősebb, mivel fejlődik ugyanezen eszközök arra való képessége, hogy egyre rövidebb részletekben ismerjenek fel összefüggéseket (például néhány másodperc a hangfelvétel esetében). Használatuk tehát azzal a kockázattal jár, hogy megfosztja a felhasználókat az említett kivételek és korlátozások által megengedett kifejezési és alkotói platformoktól.¹⁸⁴ Ezenkívül az automatikus tartalomfelismerő eszközöknek a jogsértő tartalmak azonosítására való alkalmassága a jogosultak által szolgáltatott

¹⁷⁸ Például, ami a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének d) pontjában előírt kivételt illeti, többek között annak vizsgálatáról van szó, hogy a felhasználó „[létrehozott-e] közvetlen és szoros kapcsolatot [...] az idézett mű és a saját gondolatai között, [és] ilyen intellektuális szembeállítás [tett-e lehetővé] a másik szerző művével” (2019. július 29-i Spiegel Online ítélet, C-516/17, EU:C:2019:625, 79. pont). Az e bekezdés k) pontjában szereplő kivételt illetően arról a kérdésről van szó, hogy az adott tartalom „egy létező mű [felidézése-e], bemutatva ugyanakkor az e műtől való érzékelhető eltéréseket”, másrészt „a humor vagy gúny [kifejezése-e]” (2014. szeptember 3-i Deckmyn és Vrijheidsfonds ítélet [C-201/13, EU:C:2014:2132, 20. pont]).

¹⁷⁹ Az elemzést ezenkívül bonyolultabbá teszi az a tény, hogy az alkalmazandó kivételek és korlátozások, valamint hatályuk nemzeti jogonként változhat. Noha ugyanis a 2001/29 irányelv 5. cikkében szereplő felsorolás kimerítő jellegű, *lehetőséget* biztosít valamennyi tagállamnak arra, hogy az általuk választottakat ültessék át a nemzeti jogukba. Ezenkívül ezen államok az adott esettől függően mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek azok végrehajtását illetően. Lásd: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (188. pont).

¹⁸⁰ Lásd analógia útján: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (189. pont).

¹⁸¹ Lásd ebben az értelemben: az első ítélet 52. pontja és a második ítélet 50. pontja. Lásd továbbá: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (243. pont).

¹⁸² Lásd: a jelen indítvány 58. pontja.

¹⁸³ Lásd többek között: „Targeted consultation addressed to the participants to the stakeholder dialogue on Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market” c. bizottsági dokumentum, 15. o.

¹⁸⁴ Lásd többek között: Grisse, K., i. m., 887. o.; Dusollier, S., i. m., 1018. o.; Lambrecht, M., i. m., 73. o. Lásd még: Jacques, S., Garstka, K., Hviid, M. és Street, J., „The impact on cultural diversity of Automated Anti-Piracy Systems as copyright enforcement mechanisms: an empirical study of YouTube’s Content ID digital fingerprinting technology”, 2017.

információk pontosságától és valódiságától függ. Ezen eszközök használata tehát indokolatlan panaszokat vonhat maga után például a köztulajdonú művekkel kapcsolatban¹⁸⁵, téves vagy visszaélésszerű referenciainformációk (úgynevezett „túljelentési kockázat”) alapján.¹⁸⁶

iii) Az e kockázatok minimalizálásához elegendő garanciák előírásának szükségessége

149. A „túlzott mértékű blokkolásnak” az előző alfejezetben ismertetett kockázataira tekintettel a megtámadott rendelkezésekből eredőhöz hasonló felelősségi rendszert véleményem szerint elegendő garanciával kell ellátni e kockázatok minimalizálásához, és ily módon annak biztosításához, hogy a véleménynyilvánítás szabadságába való beavatkozás terjedelme pontosan körülhatárolt legyen.¹⁸⁷ Általánosságban ilyen garanciákkal kell körbebástyázni az online jogszerűségi felülvizsgálatnak a hatóságok általi, a közvetítő szolgáltatókra történő minden átruházását,¹⁸⁸ amely e közvetítőkre közvetlenül vagy közvetetten előírt nyomonkövetési kötelezettségek formájában történik.

150. Közelebbről úgy vélem, hogy az ilyen rendszernek olyan jogi keretbe kell illeszkednie, amely világos és pontos szabályokat állapít meg az érintett szolgáltatók által végrehajtandó szűrőintézkedések terjedelmére és alkalmazására vonatkozóan, amely hatékony védelmet biztosítana e szolgáltatások igénybevevői számára az általuk online elérhetővé tenni kívánt információk visszaélésszerű vagy önkényes blokkolásával szemben.¹⁸⁹

151. Hangsúlyozom azt is, hogy amikor – amint a jelen ügyben is – az alapvető jogok korlátozása magából az uniós jogszabályokból ered, tehát annak betudható¹⁹⁰, az uniós jogalkotót e tekintetben jelentős felelősség terheli. Ilyen esetben nem bízhatja teljes mértékben a tagállamokra – vagy *a fortiori* az e jogszabályok végrehajtásáért felelős szolgáltatókra – annak feladatát, hogy meghatározzák ezeket a garanciákat. Éppen ellenkezőleg, legalább a lényegét meg kell határoznia.¹⁹¹ Mindemellett, mivel a jelen ügyben egy olyan irányelvről van szó, amely ráadásul műszaki területre vonatkozik, bizonyos végrehajtási szabályokat a tagállamoknak és a Bizottságnak kell pontosítaniuk.¹⁹²

¹⁸⁵ A hangfelvétel-előállítókat megillető szomszédos jog e tekintetben szintén különös kockázatot jelent. Például egy ilyen előállító blokkolás céljából azonosíthatja egy Chopin-noktürn (egyébként közkinccsé vált mű) feldolgozásának felvételét, amelyre ő rendelkezik jogokkal. Mivel bizonyos eszközök, mint amilyen a Content ID, nem csupán az e hangfelvétel részleteit tartalmazó tartalmak, hanem az ugyanazon dallamokat átvevő tartalmak felismerésére is képesek (lásd: a jelen indítvány 65. lábjegyzete), arra is alkalmasak, hogy automatikusan blokkolják például a felhasználók azon videóit is, amelyen lefilmezték, ahogyan feldolgozzák a szóban forgó noktürnt.

¹⁸⁶ Különösen úgy tűnik, már előfordult, hogy a Content ID ezen okból tévesen ártatlan tartalmakat védelem alatt álló művekként azonosított. Különböző példaként lásd: Garstka, K., „Guiding the blind Bloodhounds: How to Mitigate the Risks art. 17 of Directive 2019/790 Poses to the Freedom of Expression”, *Intellectual Property and Human Rights*, Wolters Kluwer Law & Business, 4. kiadás, Torremans, P., (szerk.), 2020, 327–352. o, különösen 332–334. o.

¹⁸⁷ Lásd analógia útján: 2013. január 22-i Sky Österreich ítélet (C-283/11, EU:C:2013:28, 61. pont); 2014. április 8-i Digital Rights Ireland és társai ítélet (C-293/12 és C-594/12, EU:C:2014:238, 65. pont).

¹⁸⁸ Lásd: a jelen indítvány 84. és 115. pontja.

¹⁸⁹ Lásd ebben az értelemben: EJEB, Ahmet Yildirim kontra Törökország ítélet (64. §); EJEB, 2013. október 8-i Cumhuriyet Vakfi és társai kontra Törökország ítélet (CE:ECHR:2013:1008JUD002825507, 61. §); EJEB, 2015. december 1-jei Cengiz és társai kontra Törökország ítélet (CE:ECHR:2015:1201JUD004822610, 62. §); EJEB, Kablis kontra Oroszország ítélet (97. §). Lásd még analógia útján: 2014. április 8-i Rights Ireland és társai ítélet (C-293/12 és C-594/12, EU:C:2014:238, 54., 55. és 65. pont); 2016. december 21-i Tele2 Sverige és Watson és társai ítélet (C-203/15 és C-698/15, EU:C:2016:970, 117. pont); 2021. március 2-i Prokuratuur ítélet (Az elektronikus hírközlési adatokhoz való hozzáférés feltételei) (C-746/18, EU:C:2021:152, 48. pont).

¹⁹⁰ Lásd: a jelen indítvány 84. pontja.

¹⁹¹ Lásd: 2014. április 8-i Digital Rights Ireland és társai ítélet (C-293/12 és C-594/12, EU:C:2014:238, 60–67. pont); Cruz Villalón főtanácsnok Digital Rights Ireland és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványa (C-293/12 és C-594/12, EU:C:2013:845, 117. és 120. pont).

¹⁹² Lásd: a jelen indítvány 210–213. pontja.

152. Hozzáteszem, hogy az uniós jogszabályok valamennyi tagállamban történő egységes alkalmazásának biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy az uniós jogalkotó e garanciák lényegét előírja; ez az egységesség annál is inkább szükséges, mivel a jelen ügyben egy, az EUMSZ 114. cikk alapján elfogadott harmonizációs irányelvről van szó. A nemzetközi szinten működő tartalommegosztó szolgáltatóknak nem kell 27 olyan nemzeti felelősségi rendszernek megfelelniük, amelyek a velük szemben előírt szűrési kötelezettségek terjedelmét illetően eltérhetnek egymástól. Elsősorban e szolgáltatások felhasználóit – függetlenül attól, melyik tagállamban találhatók – lényegében azonos védelemben kell részesíteni a visszaélésszerű vagy önkényes blokkoló intézkedésekkel szemben.

153. Összefoglalva, noha az uniós jogalkotó széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik az olyan felelősségi rendszer *elvéről* való döntés tekintetében, mint amelyet a megtámadott rendelkezések előírnak, ezzel szemben nem mellőzheti a véleménynyilvánítás szabadsága szempontjából ebből eredő kockázatok minimalizálásához szükséges biztosítékokat. Véleményem szerint a Bíróság feladata e követelmény tiszteletben tartásának szigorú ellenőrzése.¹⁹³

iv) A jelen ügyben előírt biztosítékok

154. A Lengyel Köztársaság azt állítja, hogy az uniós jogalkotó a jelen ügyben nem tett eleget az említett követelménynek. Álláspontja szerint a megtámadott rendelkezésekhez nem kapcsolódik egyetlen olyan garancia sem, amely körülhatárolná a tartalommegosztó szolgáltatások felhasználóinak véleménynyilvánítási szabadságába történő beavatkozás terjedelmét.

155. Ezzel szemben az alperesek és a beavatkozó felek úgy érvelnek, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke „teljes biztosítékrendszert” tartalmaz. A megtámadott rendelkezések ugyanis elválaszthatatlanok e cikk (5), (7), (8) és (9) bekezdésétől. E bekezdések világos és pontos szabályokat állapítanak meg, amelyek meghatározzák a tartalommegosztó szolgáltatók által meghozandó intézkedések terjedelmét és alkalmazását, és ezzel „megfelelő egyensúlyt” tartanak fenn a szellemi tulajdonjogok és a véleménynyilvánítás szabadsága között.

156. A 2019/790 irányelv 17. cikkének (5) bekezdése, amely – emlékeztetek rá – arra utal, hogy az egyes szolgáltatók által meghozandó intézkedéseket az arányosság elvére figyelemmel kell értékelni olyan elemekre tekintettel, mint „a szolgáltatás terjedelme” vagy a rendelkezésre álló eszközök „költsége”, úgy vélem, hogy nagyobb relevanciával jár a vállalkozás szabadsága tiszteletben tartásának kérdése szempontjából, amely nem képezi a jelen ügy tárgyát, mint a véleménynyilvánítás szabadságát illetően. Úgy vélem tehát, hogy erre nem szükséges újból kitérni.

157. Ezzel szemben e cikk (7), (8) és (9) bekezdése véleményem szerint valóban lényeges garanciákat tartalmaz annak érdekében, hogy a tartalommegosztó szolgáltatások felhasználóit megvédjék a tartalmaikkal szemben alkalmazott visszaélésszerű vagy önkényes blokkoló intézkedésekkel szemben. Ezért az alábbi alszakaszokban ezeket vizsgálom.

¹⁹³ E tekintetben megjegyzem, hogy az EJEB több alkalommal kimondta, hogy a blokkoló intézkedésekből eredő „előzetes korlátozások” által a véleménynyilvánítási szabadság tekintetében következő „jelentős veszélyek” „a legszigorúbb vizsgálatot” teszik szükségessé. Lásd többek között: EJEB, Ahmet Yildirim kontra Törökország ítélet (47. §).

– A védelem alatt álló teljesítmények jogszerű felhasználásához való jog (a (7) bekezdés) és a panaszkezelő intézkedések (a (9) bekezdés)

158. Az alperesek és a beavatkozó felek helyesen hivatkoztak arra, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) bekezdésében szerepel azon fő garanciák egyike, amelyek célja azon kockázat korlátozása, hogy a tartalmegosztó szolgáltatók a megtámadott rendelkezések alapján megakadályozzák a jogosultak által azonosított műveket és más, védelem alatt álló teljesítményeket jogszerűen többszöröző tartalmaiknak a szolgáltatásaik keretében történő elérhetővé tételét.

159. Egyrészt ugyanis e bekezdés első albekezdése előírja, hogy „az online tartalmegosztó szolgáltatók és jogosultak közötti együttműködés¹⁹⁴ nem eredményezheti a felhasználók által feltöltött azon művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetőségének megakadályozását, amelyek nem sértik a szerzői és szomszédos jogokat, ideértve azokat az eseteket is, amelyekben e művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények valamely kivétel vagy korlátozás hatálya alá tartoznak”¹⁹⁵.

160. Másrészt az említett bekezdés második albekezdése szerint „a tagállamok biztosítják, hogy a felhasználók a) idézéssel, kritikával, ismertetéssel; b) karikatúrával, paródiával vagy utánzat készítésének céljára történő felhasználással¹⁹⁶ kapcsolatos kivételek vagy korlátozások bármelyikére támaszkodhassanak a tartalmak online tartalmegosztó szolgáltatásokon történő elérhetővé tétele során.

161. Ebből következik, hogy az uniós jogalkotó a tartalmegosztó szolgáltatások felhasználói vonatkozásában kifejezetten elismerte a szerzői joggal kapcsolatos alanyi jogokat. E felhasználók ettől kezdve – e szolgáltatókkal és a jogosultakkal szemben érvényesíthető módon – *jogosultak* arra, hogy jogszerűen használják az említett szolgáltatásokon a védelem alatt álló teljesítményeket, ideértve a szerzői jog és a szomszédos jogok alóli kivételekre és korlátozásokra való hivatkozás *jogát* is.¹⁹⁷ Az, hogy a jogalkotó a felhasználók vonatkozásában elismeri-e kivételek és korlátozások jelentőségét, összhangban áll a Bíróság ítélkezési gyakorlatával, amely nemrégiben maga is elismerte, hogy e kivételek és korlátozások az ez utóbbiakat megillető „jogokat foglalnak magukban”¹⁹⁸.

162. Hangsúlyozom, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke (7) bekezdésének megfelelően a felhasználók hivatkozhatnak *az uniós jogban* és különösen a 2001/29 irányelv 5. cikkében *előírt valamennyi kivételre és korlátozásra*¹⁹⁹ – amennyiben azok szerepelnek az alkalmazandó nemzeti

¹⁹⁴ Ezen a megfogalmazáson azon szűrő- és blokkoló intézkedéseket kell érteni, amelyeket e szolgáltatóknak a megtámadott rendelkezések alapján meg kell hozniuk. Lásd: 2019/790 irányelv, (66) preambulumbekkezdésének első albekezdése.

¹⁹⁵ Ez többek között a felhasználók által kötött felhasználási szerződések tárgyát képező a művekre és más, védelem alatt álló teljesítményekre (lásd: 2019/790 irányelv, (66) preambulumbekkezdés első albekezdés), valamint különösen a köztulajdonban álló művek felhasználására is vonatkozik.

¹⁹⁶ A szóban forgó kivételeket és korlátozásokat egyébként – amint arra a jelen indítvány 175. és 176. lábjegyzetében rámutattam – a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének d) és k) pontja írja elő.

¹⁹⁷ Ezt többek között a nemzeti bíróságok előtt tehetik meg (lásd: 2019/790 irányelv, 17. cikk (9) bekezdés második albekezdés („[...] a felhasználók a szerzői jogi és szomszédos jogi kivétel vagy korlátozás alkalmazásának elbírálása céljából bírósághoz vagy más illetékes igazságügyi hatósághoz [fordulhatnak]”).

¹⁹⁸ Lásd: 2019. július 29-i Funke Medien NRW ítélet (C-469/17, EU:C:2019:623, 70. pont); Spiegel Online ítélet (C-516/17, EU:C:2019:625, 54. pont).

¹⁹⁹ Bár e (7) bekezdés e tekintetben nem egyértelmű, ez az értelmezés egyértelműen következik a 2019/790 irányelv (70) preambulumbekkezdéséből („A[...] tartalmegosztó szolgáltatók által a jogosultakkal együttműködésben hozott intézkedések nem érinthetik a szerzői jogra vonatkozó kivételek és korlátozások alkalmazását,[...]”), valamint e cikk (9) bekezdéséből, különösen annak negyedik bekezdéséből („[...] a műveket és más, védelem alatt álló teljesítményeket *az uniós jogban foglalt szerzői jogi és szomszédos jogi, kivételek vagy korlátozások szerint felhasználhatják*”) (kiemelés tőlem).

jogban. Márpedig, míg ezen 5. cikk lehetővé teszi a tagállamok számára az általa felsorolt kivételek és korlátozások²⁰⁰ átültetésének *lehetőségét*, ugyanezen (7) bekezdés immár arra *kötelezi* a tagállamokat, hogy a belső jogukban legalábbis az idézéssel és a paródiával kapcsolatos kivételekről és korlátozásokat írjanak elő,²⁰¹ tekintettel azoknak a véleménynyilvánítás szabadsága szempontjából fennálló különleges jelentőségére.

163. Ebből konkrétan az következik, hogy a tartalmegosztó szolgáltatóknak nincs jogszabályi felhatalmazása a művek vagy más, védelem alatt álló teljesítmények jogszerű felhasználását jelentő tartalmak blokkolására vagy eltávolítására *azon az alapon, hogy e tartalmak sértik a szerzői jogot*.²⁰² Nem zárhatják ki többek között általános felhasználási feltételeikben, illetve a jogosultakkal kötött szerződéses megállapodások keretében a kivételek és korlátozások alkalmazását, előírva például, hogy a szerzői jog ez utóbbiak általi pusztán állítása elegendő az ilyen blokkoló vagy eltávolító intézkedés igazolásához.²⁰³ Épp ellenkezőleg, ezeknek a szolgáltatóknak ugyanezen általános szerződési feltételekben tájékoztatniuk kell felhasználóikat arról, hogy az említett kivételek és korlátozások keretében használhatnak műveket és más, védelem alatt álló teljesítményeket.²⁰⁴

164. Álláspontom szerint a 2019/790 irányelv 17. cikke (7) bekezdésének elfogadásával az uniós jogalkotó, az általa létrehozott felelősségi rendszerből esetlegesen következő „túlzott mértékű blokkolás” kockázatának tudatában,²⁰⁵ valamint a szóban forgó jogok és érdekek közötti „megfelelő egyensúly” és a felhasználók véleménynyilvánítási szabadságának ellentmondásokról mentes védelme érdekében,²⁰⁶ egyértelmű és pontos korlátozást írt elő a felhasználók által e cikk (4) bekezdése alapján végrehajtandó szűrő és blokkoló intézkedésekre vonatkozóan.

165. E tekintetben a Parlament, a Tanács és a Bizottság helyesen emelték ki, hogy ugyanezen (7) bekezdés – tekintettel az első bekezdésében használt „nem eredményezheti” kifejezés²⁰⁷ kötelező jellegére – *eredménykötelmet* ír elő a tartalmegosztó szolgáltatók számára: ennek eredményeképpen felelősséggel tartoznak a műveket és más, védelem alatt álló teljesítményeket jogszerűen többszöröző tartalmak szolgáltatásaihoz történő online elérhetővé tételének megakadályozásáért, még akkor is, ha e műveket és teljesítményeket a jogosultak azonosították. Az elfogadható szűrő- és blokkoló intézkedések határát tehát egyértelműen ki kell jelölni: ezeknek *nem lehet célja vagy hatása az ilyen jogszerű felhasználás megakadályozása*. Ez a rendelkezés tehát hozzájárul ahhoz, hogy megghiúsítsa e szolgáltatók „túlbuzgalomra” való hajlamát, és így behatárolja a véleménynyilvánítás szabadságába való beavatkozás terjedelmét annak érdekében, hogy az a szerzői jogot sértő tartalmak terjesztésére korlátozódjon.

²⁰⁰ Lásd: a jelen indítvány 179. lábjegyzete.

²⁰¹ Legalábbis ami a védelem alatt álló teljesítményeknek a tartalmegosztó szolgáltatások keretében történő való felhasználását illeti.

²⁰² E tekintetben a 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) bekezdése korlátozza a tartalmegosztó szolgáltatók vállalkozási szabadságát a felhasználók véleménynyilvánítási szabadságának biztosítása érdekében. Mindazonáltal e szolgáltatók a *szerzői jogi problémáktól eltérő* okokból szabadon törölhetik a kivételek vagy korlátozások hatálya tartozó tartalmakat, például ha azok sértik a meztelességgel kapcsolatos politikájukat, vagy ellentétesek azzal. E rendelkezés tehát önmagában nem kötelezi az említett szolgáltatókat az ilyen tartalmak továbbítására („must carry”).

²⁰³ Lásd ugyanebben az értelemben: Leistner, M., i. m., 165. és 166. o. Az ezen általános szerződési feltételekben vagy az ilyen szerződéses megállapodásokban szereplő bármely ezzel ellentétes kikötés tehát véleményem szerint összeegyeztethetetlen lenne a 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) bekezdésével.

²⁰⁴ Lásd: 2019/790 irányelv, 17. cikk (9) bekezdés negyedik albekezdés. A védelem alatt álló teljesítmények kivételek és korlátozások keretében történő használatára vonatkozó jogról, valamint e jog korlátairól a felhasználók részére adott tájékoztatás alapvető fontosságú ez utóbbiak véleménynyilvánítási és alkotói szabadsága gyakorlásának támogatásához, miközben csökkenti a szerzői jogok véletlen megsértésének kockázatát.

²⁰⁵ Lásd: hatásvizsgálat, 1/3. rész, 140. és 141. o., valamint 422. lábjegyzet.

²⁰⁶ Lásd: 2019/790 irányelv, (70) preambulumbekkezdés első albekezdés.

²⁰⁷ A 2019/790 irányelv angol nyelvi változatában: „shall not result”.

166. A Lengyel Köztársaság mindazonáltal úgy válaszol, hogy figyelembe véve a jelen indítvány 148. pontjában hivatkozott, a tartalomfelismerő eszközök működésében rejlő korlátokat, és különösen azt, hogy alkalmatlanok a szerzői jogra vonatkozó kivételek és korlátozások alkalmazásának azonosítására, a 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) bekezdése inkább minősül óhajnak, mint tényleges garanciának. A gyakorlatban az e kivételek és korlátozások hatálya alá tartozó tartalmakat az említett eszközök automatikusan blokkolják. E rendelkezés tehát nem biztosít hatékony védelmet a tartalommegosztó szolgáltatások felhasználói számára a tartalmaik visszaélészerű vagy önkényes blokkolása ellen.

167. A felperes ezzel kapcsolatos érvelése alapvető eltérést tükröz a felek és a beavatkozó felek álláspontja között e (7) bekezdés terjedelmét és annak a felhasználók általi gyakorlati tiszteletben tartásának konkrét módját illetően. E tekintetben ugyanis e rendelkezés két eltérő értelmezését vitatták meg a Bíróság előtt.

168. Az *első értelmezés* szerint, amelyre a Lengyel Köztársaság a keresetét alapítja, és amelyet egyébként a spanyol és a francia kormány is előad, a „panasztételi és jogorvoslati mechanizmus” – amelyet a 2019/790 irányelv 17. cikkének (9) bekezdése értelmében a tartalommegosztó szolgáltatóknak a felhasználók rendelkezéseire kell bocsátania az általuk feltöltött művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tételével vagy eltávolításával kapcsolatos viták esetén – (az egyetlen) olyan mechanizmus,²⁰⁸ amely a gyakorlatban biztosítja, hogy az e szolgáltatók által a megtámadott rendelkezések alapján alkalmazott szűrő- és blokkoló intézkedések ne akadályozzák meg a művek és más, védelem alatt álló teljesítmények jogszerű felhasználásának a szolgáltatásaikon keresztül hozzáférhetővé tételét.

169. Konkrétan a tartalommegosztó szolgáltatóknak – a jogosultak kívánságának megfelelően – *előzetesen* blokkolniuk kellene minden, az ez utóbbiak által azonosított műveket és más, védelem alatt álló teljesítményeket teljes egészében vagy részben többszöröző tartalmat – függetlenül attól, hogy azok sértik-e jogaikat –, és azokat felhasználókat terhelné az ilyen irányú panasz benyújtása, akik úgy vélik, hogy e teljesítményeket – például kivétel vagy korlátozás keretében – jogszerűen használják. Feltételezve, hogy a panasz megalapozott, az érintett tartalmat *utólag*, annak vizsgálatát követően tennék elérhetővé. Pontosítom, hogy bár a felperes, valamint a spanyol és a francia kormány egyetért a 2019/790 irányelv 17. cikke (7) bekezdésének értelmezésében, teljes egészében ellentétes a véleményük az abból levonandó következtetéseket illetően.²⁰⁹

170. A *második*, a Parlament, a Tanács és a Bizottság által előadott *értelmezés* szerint a tartalommegosztó szolgáltatások felhasználóinak a védelem alatt álló teljesítmények jogszerű felhasználásához való jogát, amelyet a 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) bekezdése ír elő, e szolgáltatóknak *előzetesen*, már a szűrési folyamat keretében is figyelembe kell venniük. A megtámadott rendelkezéseket és e (7) bekezdést ugyanis együttesen kell értelmezni, és az általuk előírt kötelezettségeket „egyszerre” kell alkalmazni. Az, hogy e rendelkezéseknek megfelelően a szolgáltatóknak „minden tőlük telhetőt” meg kell tenniük annak érdekében, hogy megakadályozzák a jogosultak által azonosított, védelem alatt álló művek és teljesítmények online elérhetővé tételét, a gyakorlatban nem jelentheti e jogszerű felhasználások előzetes és automatikus letiltását. A panaszok és jogorvoslatok kezelésére szolgáló, a 17. cikk (9) bekezdésében foglalt

²⁰⁸ A francia kormány a jogosultak esetleges önkéntesen hozott intézkedéseire is utal (lásd a jelen indítvány 252. lábjegyzetét).

²⁰⁹ Az *előbbi szerint*, amint arra a jelen indítvány 166. pontjában rámutattam, az a tény, hogy a tartalommegosztó szolgáltatások felhasználóinak jogait csak *utólag*, illetve e felhasználók panasza esetén veszik figyelembe, bizonyítja, hogy aránytalan a véleménynyilvánítás szabadsága gyakorlásának korlátozása. Ezzel szemben az *utóbbiak szerint* ez az értelmezés „megfelelő egyensúlyt” tartana fenn a szóban forgó jogok és érdekek között, mivel biztosítaná a jogosultaknak azt a lehetőséget, hogy *előzetesen* ellenőrizték műveik és más, védelem alatt álló teljesítményeik felhasználását, ugyanakkor csak „átmeneti hátrányt” okozna ugyanezen felhasználóknak.

rendelkezés kiegészítő és végső biztosítéknak minősül, amely azokra a helyzetekre vonatkozik, amelyekben az említett szolgáltatók az ugyanezen (7) bekezdésben szereplő kötelezettség ellenére tévedésből ilyen jogszerű tartalmat blokkolnak.

171. Ez utóbbi értelmezéssel értek egyet, amely véleményem szerint a 2019/790 irányelv 17. cikkének nyelvtani, rendszertani és történeti értelmezéséből következik.

172. Mindenekelőtt a szövegértelmezés szintjén emlékeztetek arra, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke (7) bekezdésének szövege szerint a jogosultak és a tartalommegosztó szolgáltatók közötti együttműködés nem eredményezheti a műveket vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményeket jogszerűen többszöröző tartalmak „hozzáférhetőségének megakadályozását”. Az az értelmezés, amely szerint e tartalmak elérhetővé tétele szisztematikusan előzetesen blokkolható, amennyiben a felhasználók elérhetik azok utólagos visszaállítását, véleményem szerint távolról sem annyira a legtermészetesebb jelentése e szövegnek.²¹⁰

173. Továbbá rendszertani szempontból a megtámadott rendelkezéseket és ugyanezen (7) bekezdést – amint arra a Bizottság hivatkozik – az említett 17. cikk (9) bekezdésének harmadik albekezdésével összefüggésben kell értelmezni, amely szerint az említett irányelv „semmilyen módon nem érinti” a művek és a védelem alatt álló teljesítmények jogszerű felhasználását. Márpedig, ha az érintett tartalmakat módszeresen *előzetesen* blokkolni kellene, és a felhasználóknak kellene panaszt tennie az online elérhetővé tétel érdekében, e jogszerű felhasználások nyilvánvalóan bizonyos módon „érintettek” lennének.

174. Megjegyzem azt is, hogy a védelem alatt álló teljesítmények jogszerű felhasználásának kérdését nemcsak a 2019/790 irányelvnek a panaszkezelő rendszerre utaló (70) preambulumbekkezdése említi, de a megtámadott rendelkezések alkalmazásában a tartalommegosztó szolgáltatók által meghozandó megelőző intézkedésekre vonatkozó (66) preambulumbekkezdésének első albekezdése is.²¹¹ Ezenkívül az említett (70) preambulumbekkezdés első albekezdése értelmében e rendelkezés célja az ilyen jogszerű használat „támogatása”, nem pedig a „lehetővé tétele”.

175. *Végül* az előkészítő anyagok is megerősítik ezt az értelmezést. E tekintetben megjegyzem, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikkének (9) bekezdése az irányelvjavaslat 13. cikkének (2) bekezdésére vezethető vissza. Ez a javaslat nem tartalmazott a művek és más, védelem alatt álló teljesítmények jogszerű felhasználására vonatkozó rendelkezést. Ezt a rendelkezést módosításokkal illesztették be a szövegnek a Parlamenten és a Tanácson belüli első olvasatában. E módosításokban a panaszok és jogorvoslatok kezelésére szolgáló rendelkezésnek kifejezetten az

²¹⁰ Ez még nyilvánvalóbb a 2019/790 irányelv angol nyelvi változatában („[...] shall not result in the *prevention* of the availability [...]”) (kiemelés tőlem). Ezenkívül véleményem szerint e (7) bekezdés konkretizálja a véleménynyilvánítás szabadságához való jogot, így annak szövegét tágan kell értelmezni. Lásd analógia útján: 2019. február 14-i Buivids ítélet (C-345/17, EU:C:2019:122, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²¹¹ „[...] Az ilyen szolgáltatók által tett lépések [...] nem érinthetik azokat a felhasználókat, akik a[...] tartalommegosztó szolgáltatásokat annak érdekében veszik igénybe, hogy e szolgáltatásokon keresztül jogszerűen töltsenek fel [...] információkat”.

volt a célja, hogy lehetővé tegye e jogszerű használatot.²¹² Márpedig a szöveg Parlament általi, 2018. július 5-i első elutasítását követően a későbbi változataiban, valamint a végül elfogadott változatban a felhasználók jogainak, valamint a panaszok és keresetek kezelésére vonatkozó rendelkezés kérdését két különböző rendelkezésre osztották fel.

176. E jogalkotási folyamat álláspontom szerint azt is bizonyítja, hogy az uniós jogalkotó szándéka e tekintetben megváltozott. Bár az irányelvjavaslat 13. cikke egyoldalúan a jogosultak javára szólt, e 13. cikk a 2019/790 irányelv 17. cikkének formájában történő elfogadása során olyan összetett rendelkezést hozott, amely a különböző érdekek elismerésére és egyensúlyba hozatalára irányul. Amint arra a Tanács hivatkozott, a jogalkotó úgy döntött, hogy e rendelkezésben mind a jogosultakat, mind a felhasználókat védelemben részesíti. Amint azt a Parlament hangsúlyozza, e 17. cikk egy e tekintetben érzékeny kompromisszumot tükröz. Ezt a fejleményt nem szabad figyelmen kívül hagyni ennek értelmezésekor.²¹³

177. A Parlament, a Tanács és a Bizottság által előadott azon értelmezés, amely szerint a felhasználók 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) bekezdése szerinti jogait *előzetesen*, nem csupán *utólagosan* kell figyelembe venni, biztosítja *ezenfelül* azt, hogy arányos lesz a véleménynyilvánítás szabadsága gyakorlásának a megtámadott rendelkezésekből eredő korlátozása.²¹⁴

178. E tekintetben a 2019/790 irányelv 17. cikkének (9) bekezdésében szereplő, a panaszok és jogorvoslatok kezelésére irányuló intézkedés egyszerre minősül lényeges biztosítéknak és a 2000/31 irányelvhez képest történő jelentős előrelépésnek.²¹⁵ Egy olyan elemről van szó, ami a szűrőrendszerekből eredő „túlzott mértékű blokkolás” kockázatára tekintettel minden ilyen rendszer szükséges összetevője. Az uniós jogalkotó ezt az intézkedést eljárási „kiegészítő garanciákkal” is ellátta. Az említett intézkedésnek „gyorsnak és hatékornak” kell lennie, és az így benyújtott panaszokat „késedelem nélkül” kell kezelni. Másként fogalmazva, a tartalommegosztó szolgáltatók e területen ugyanolyan gyorsan kötelesek eljárni, mint ahogyan a jogosultaktól a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdésének c) pontja keretében kapott értesítéseket illetően kötelesek cselekedni.²¹⁶ Ezenkívül a jogosultaknak „megfelelően” igazolniuk kell a blokkolás iránti kérelmeiket, és a panaszokat természetes személy általi vizsgálatnak kell alávetni.

²¹² Lásd egyrészt: „Report on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on copyright in the Digital Single Market”, 2019. június 29., Parlament, Jogi Bizottság, A8-0245/2018. sz. dokumentum (elérhető a https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0245_EN.html?redirect=cimen) 77. sz. módosítás: „[...] To prevent misuses or limitations in the exercise of exceptions and limitations to copyright, Member States shall ensure that the service providers referred to in paragraph 1 put in place effective and expeditious complaints and redress mechanisms [...]”. Lásd másrészt: Tanács, 2018. május 25., 12254/16 + ADD1 + ADD2 + ADD3 + ADD4. sz. dokumentum (elérhető a <https://www.consilium.europa.eu/media/35373/st09134-en18.pdf> címen): „Member States shall ensure that the measures referred to in paragraph 4 are implemented by the online content sharing service provider without prejudice to the possibility for their users to benefit from exceptions or limitations to copyright. For that purpose, the service provider shall put in place a complaint and redress mechanism [...]” (kiemelés tőlem).

²¹³ Lásd analógia útján: Wathetlet főtanácsnok Karen Millen Fashions ügyre vonatkozó indítványa (C-345/13, EU:C:2014:206, 82. pont); az Acacia és D’Amato egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (C-397/16 és C-435/16, EU:C:2017:730, 53. és 63–65. pont).

²¹⁴ E tekintetben emlékeztetek arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően „egy általános értelmezési elv szerint valamely másodlagos uniós jogszabályt – amennyiben lehetséges – úgy kell értelmezni, hogy ne váljon kérdésessé annak érvényessége, és hogy megfeleljen az elsődleges jog egészének, különösen a Charta rendelkezéseinek” (lásd többek között: 2021. február 2-i Consob ítélet (C-481/19, EU:C:2021:84, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²¹⁵ A 2000/31 irányelv ugyanis egyáltalán nem kötelezi a közvetítő szolgáltatókat egy „értesítésellenes” eljárás előírására, amely lehetővé tenné a felhasználók számára, hogy vitassák az információik „túlzott mértékű eltávolítását”.

²¹⁶ Egyébiránt a 2019/790 irányelv angol nyelvi változatában ugyanezen melléknév szerepel ezen irányelv 17. cikke (4) bekezdésének c) pontjában és (9) bekezdésének első albekezdésében („acted *expeditiously*, upon receiving a [...] notice [...]” és „[...] an effective and *expeditious* complaint and redress mechanism [...]”) (kiemelés tőlem).

179. Az ugyanezen (9) bekezdésnek megfelelően továbbá a tagállamoknak biztosítaniuk kell azt is, hogy a felhasználók és a jogosultak közötti viták rendezéséhez rendelkezésre álljanak peren kívüli jogorvoslati mechanizmusok. Az ilyen mechanizmusok hasznosnak mutatkoznak e jogviták pártatlan rendezésének lehetővé tételéhez. Véleményem szerint még fontosabb, hogy a tagállamok e területen „hatékony bírósági jogorvoslatot” írjanak elő. E tekintetben a UPC Telekabel Wien ítéletében²¹⁷ a Bíróság lényegében azt hangsúlyozta, hogy a hatékony bírósági jogorvoslathoz való ilyen jog elengedhetetlen a véleménynyilvánítás szabadságához való jog online gyakorlásának biztosításához.

180. Mindazonáltal, bár ezek az eljárási garanciák jelentősek, önmagukban még nem *elegendők* a szerzői jog és a felhasználók véleménynyilvánítási szabadsága közötti „megfelelő egyensúly” biztosításához.

181. *Először is*, a Bíróság és az EJEB ítélkezési gyakorlatának megfelelően az ilyen eljárási garanciák fennállása nem mentesíti a hatóságokat a szűrő- és blokkoló intézkedések *járulékos hatásainak* minimalizálása alól. Itt két különálló és *kumulatív* követelményről van szó.

182. E két bíróság ugyanis több alkalommal kimondta, hogy minden szűrő- és blokkoló intézkedésnek „szigorúan célirányosnak” kell lennie abban az értelemben, hogy a jogellenes tartalmakra kell irányulnia, és nem gyakorolhat önkényes vagy túlzott hatást a jogszerű tartalmakra.²¹⁸ A Bíróság a L’Oréal és társai ítéletében²¹⁹ hasonlóképpen úgy ítélte meg, hogy a közvetítővel szemben előírt nyomkövetési intézkedések nem akadályozhatják a közvetítő szolgáltatásának jogszerű igénybevételét. Végül a UPC Telekabel Wien ítéletében²²⁰ megállapította, hogy a blokkoló intézkedésnek nem „[foszthatják] meg szükségtelenül” az internetfelhasználókat attól a lehetőségtől, hogy információkat megengedett módon megosszanak és azokhoz hozzáférjenek.

183. Ez az ítélkezési gyakorlat nem jelenti azt, hogy az ilyen intézkedések ellentétesek a véleménynyilvánítás szabadságához való joggal, mivel jogszerű tartalmak *bármilyen csekély blokkolását* eredményezhetik. A Bíróság által használt „szüségtelenül” kifejezés véleményem szerint azt az elgondolást tükrözi, amely szerint a jogosultak jogai védelmének hatékonysága igazolhatja a „túlzott mértékű blokkolás” bizonyos eseteit.

184. Ugyanakkor itt is „megfelelő egyensúlynak” kell fennállnia a szűrés hatékonysága és annak járulékos hatása között. Amint az lényegében az EJEB ítélkezési gyakorlatából kitűnik, egy demokratikus társadalomban nem helyénvaló abszolút hatékonyságot – és ezzel az esetleges szerzői jogsértések „zéró kockázatát” – követelni, ha ez jogszerű tartalmak jelentős mennyiségének blokkolását eredményezné.²²¹

²¹⁷ 2014. március 27-i ítélet (C-314/12, EU:C:2014:192, 57. pont).

²¹⁸ Lásd egyrészt: 2014. március 27-i UPC Telekabel Wien ítélet (C-314/12, EU:C:2014:192, 56. pont); 2016. szeptember 15-i Mc Fadden ítélet (C-484/14, EU:C:2016:689, 93. pont). Lásd másrészt: EJEB, 2020. június 23., Vladimir Kharitonov kontra Oroszország, CE:ECHR:2020:0623JUD001079514, (46. §): „[...] When exceptional circumstances justify the blocking of illegal content, a State agency making the blocking order must ensure that the measure strictly targets the illegal content and has no arbitrary or excessive effects [...]. Any indiscriminate blocking measure which interferes with lawful content or websites as a collateral effect of a measure aimed at illegal content or websites amounts to arbitrary interference with [freedom of expression]. [...]”. Lásd még: CM/Rec(2018)2. sz. ajánlás a tagállamok számára az internetes közvetítő szolgáltatók szerepéről és felelőségéről (melléklet 2.3.2. pont).

²¹⁹ 2011. július 12-i ítélet (C-324/09, EU:C:2011:474, 131. pont).

²²⁰ 2014. március 27-i ítélet (C-314/12, EU:C:2014:192, 63. pont).

²²¹ Lásd többek között: EJEB, Ahmet Yildirim kontra Törökország ítélet (66. §); EJEB, 2020. június 23., Vladimir Kharitonov ítélet, CE:ECHR:2020:0623JUD001079514, (45. §), valamint EJEB, Kablis kontra Oroszország ítélet (94. §).

185. A francia kormány erre azt válaszolja, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikkére vonatkozó értelmezése szerint a tartalommegosztó szolgáltatók által a megtámadott rendelkezések alapján alkalmazandó szűrőintézkedések megfelelnek ennek a követelménynek, mivel „szigorúan” a jogosultak által azonosított műveket és védelem alatt álló egyéb teljesítményeket teljes egészében vagy részben többszöröző tartalmakra „irányulnak”.

186. Ennek az érvelésnek nem lehet helyt adni. A Scarlet Extended ítéletből és a SABAM ítéletből ugyanis kitűnik, hogy az olyan szűrőrendszer, amely szisztematikusan blokkolja a védelem alatt álló teljesítmények jogszerű használatát megvalósító tartalmakat, aránytalanul sérti az online véleménynyilvánítás szabadságát²²². Véleményem szerint pontosan ez a helyzet, mivel egy ilyen szűrés járulékos hatása túl jelentős ahhoz, hogy összeegyeztethető legyen ezzel a szabadsággal, függetlenül attól, hogy a sérelmet szenvedett felhasználókat megilleti-e az információik blokkolása elleni jogorvoslathoz való jog, amelyre a Bíróság ezen ítéletekben még csak nem is hivatkozott.

187. Ennek alapos oka van. A jelen ügyben *egyrészt* a jogosultak által azonosított műveket és más, védelem alatt álló teljesítményeket többszöröző valamennyi tartalom megelőző blokkolása azzal a hatással járna, hogy a tétlenség terhét módszeresen a felhasználókra terhelnék, mivel a jogszerű tartalmak terjesztésére nem kerülhetne sor anélkül, hogy a jogosultak sikeres panaszt tennének. Ha e felhasználóknak rendszeresen a panaszkezelési rendszer keretében kellene érvényesíteniük jogaikat, igen valószínű, hogy egy jelentős részük – többek között az e teljesítmények jogszerűségének, és az ilyen panasz benyújtása indokoltságának értékeléséhez szükséges információk hiányában – lemondana e jogáról.²²³ Így e jogszerű felhasználások mindegyikének „túlzott mértékű blokkolása” és e legitimitás bizonyítási terhének a felhasználókra történő rendszeres áthárítása rövid vagy hosszú távon „chilling effect”-et idézne elő a véleménynyilvánítási és alkotói szabadságra vonatkozóan, amely ugyanezen felhasználók tevékenységének csökkenésében nyilvánulna meg.²²⁴

188. *Másrészt* az online információcserét többek között annak gyorsasága jellemzi. A tartalommegosztó szolgáltatásokra feltöltött bizonyos típusú tartalmakat a közönség csak rövid ideig keresi, többek között azon tartalmak között, amelyek a napi eseményekre utalnak.²²⁵ Így ezek a tartalmak gyakran néhány nap alatt idejétmúlttá válnak. Az ilyen tartalmak online elérhetővé tételének szisztematikus megelőző blokkolással történő késleltetése azzal a kockázattal járna, hogy azok időszerűtlenné, és a közvélemény számára érdektelenné válnának. Ezért a spanyol és a francia kormánnyal ellentétben úgy vélem, hogy az ilyen szisztematikus blokkolás – még ha

²²² Lásd ebben az értelemben: a fent hivatkozott Scarlet Extended ítélet, 52. pont: „[A szűrő rendelkezés] a tájékozódás szabadsága sérelmének veszélyével járna, mivel e rendszer valószínűleg nem lenne képes különbséget tenni a jogellenes és a jogszerű tartalom között, így alkalmazása a jogszerű tartalmú adatátvitel blokkolását is kiválthatná. Nem vitatott ugyanis, hogy a továbbítás jogszerűségére vonatkozó kérdésre adandó válasz függ a szerzői jog törvényes kivételeinek alkalmazásától is, amelyek tagállamról tagállamra változnak. Ezenkívül egyes művek bizonyos tagállamokban lehetnek a közkincs részei vagy az érintett szerzők általi ingyenes közzététel tárgyai”) (kiemelés tőlem). Lásd ugyanezen érvelés tekintetében: SABAM-ítélet (50. pont).

²²³ Európában és az Egyesült Államokban is dokumentálták azt, hogy a felhasználók hajlamosak arra, hogy ne érvényesítsék jogaikat. Lásd többek között: Urban, J.-M. Karaganis, J., Schofield, B., „Notice and Takedown in Everyday Practice”, UC Berkeley Public Law Research Paper No. 2755628, 2017.; Fiala, L., Husovec, M., „Using Experimental Evidence to Design Optimal Notice and Takedown Process”, TILEC Discussion Paper No 2018–028, 2018., 3. o.

²²⁴ Lásd ugyanebben az értelemben: Spindler, G., i. m., 355. o. Ez a veszéllyel járna továbbá, hogy megfosztaná a nyilvánosságot az ilyen jogszerű blokkolt tartalmakhoz való hozzáférés jogától.

²²⁵ Például a videójáték vagy film előzeteséről szóló „reakcióvideót” (*reaction video*) az előzetes közzétételéhez közeli időpontban keresik. Ugyanígy egy újabb politikai botrányhoz kapcsolódó paródiát tartalmazó videót általában közvetlenül e botrányt követően néznek meg. Lásd e tekintetben: Garstka, K., i. m. 339. o.

ideiglenes is – különösen problémás, mivel a tartalomnak a felhasználók panaszai vizsgálatát követően történő esetleges helyreállítása nem tenné lehetővé a felhasználók véleménynyilvánítási szabadságában okozott kár helyreállítását.²²⁶

189. *Másodszor* megjegyzem, hogy a Bíróság a közelmúltbeli ítélkezési gyakorlatában hangsúlyozza a szerzői jog alóli kivételek és korlátozások „hatékony érvényesülése megőrzésének” szükségességét, tekintettel arra, hogy jelentőségük van a szóban forgó jogok és érdekek közötti „megfelelő egyensúly” fenntartásában, különösen akkor, ha azok a véleménynyilvánítási szabadsága tiszteletben tartásának biztosítására irányulnak, mint például az idézés, a kritika és az ismertetés, valamint a karikatúra, a paródia és az utáncsat céljából történő használat.²²⁷

190. Márpedig éppen e kivételek és korlátozások „hatékony érvényesülésének megőrzése” érdekében kell véleményem szerint ügyelni arra, hogy a megtámadott rendelkezések alkalmazásával hozott megelőző intézkedések ne akadályozzák szisztematikus módon a felhasználók e rendelkezések alkalmazásához való jogát. Bár a jogosultaknak lehetőségük van a digitális környezetben a védelem alatt álló olyan teljesítményeik ellenőrzésére, amelyeknek nincs megfelelőjük a „valódi világban”, mivel a tartalomfelismerő eszközök virtuális eszközök biztosítanak számukra e teljesítmények *valamennyi* felhasználásának megakadályozására, beleértve azokat is – például a paródiákat – amelyek nem tartoznak a monopóliumuk körébe, ugyanezen kivételeket és korlátozásokat is védeni kell. E tekintetben fennáll annak veszélye, hogy egyes szellemi alkotások maximális védelme más, társadalmilag ugyancsak kívánatos alkotási formák kárára valósul meg.²²⁸

191. *A fentiek összességéből* véleményem szerint *az következik*, hogy a megtámadott rendelkezések és a 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) bekezdése együttes értelmezésének megfelelően a tartalommegosztó szolgáltatók által alkalmazandó szűrő intézkedéseknek két együttes feltételt kell teljesíteniük: arra kell törekedniük, hogy megakadályozzák a jogosultak által azonosított műveket és más, védelem alatt álló teljesítményeket jogellenesen többszöröző tartalmak online elérhetővé tételét oly módon, hogy ugyanakkor nem akadályozzák az e teljesítményeket jogszerűen többszöröző tartalmak rendelkezésre bocsátását.

192. A felperes állításával ellentétben a tartalommegosztó szolgáltatók tehát nem „alkalmazhatnak minden rendelkezésre álló intézkedést” a jogosultak szellemi tulajdonjogának védelme érdekében.²²⁹ A „minden tőlük telhető megtételét” és a „szakmai gondosságot”, amelyet e tekintetben tanúsítaniuk kell, a 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) bekezdése fényében kell értelmezni. Mivel e szolgáltatók a felhasználókhoz és a jogosultakhoz képest kétoldalú szakmai helyzetben vannak, e két kategóriába tartozók vonatkozásában „gondosan” kell eljárniuk.

²²⁶ Egyébként az EJEB több alkalommal kimondta, hogy „az információ romlandó dolog, és közzétételének – akár rövid időre szóló – késleltetése azzal a kockázattal jár, hogy megfosztják minden értékétől és az iránta tanúsított érdeklődéstől” (lásd többek között: EJEB, 1991. november 26., Observer és Guardian kontra Egyesült Királyság ítélet (CE:ECHR:1991:1126JUD001358588, 60. §); EJEB, Ahmet Yildirim kontra Törökország ítélet (47. §); EJEB, Kablis kontra Oroszország ítélet (91. §). A spanyol és a francia kormány erre azt válaszolja, hogy az online információcsere gyorsasága ezzel ellentétben azt indokolja, hogy a jogosultak által azonosított műveket és más, védelem alatt álló teljesítményeket többszöröző valamennyi tartalmat blokkolják annak elkerülése érdekében, hogy jogellenes tartalmakat online elérhetővé tegyenek, és ebből a jogosultak számára „helyrehozhatatlan” kár keletkezzen. Erre az érvre a jelen indítvány 215. és 216. pontjában visszatérek.

²²⁷ Lásd többek között: 2019. július 29-i Funke Medien NRW ítélet (C-469/17, EU:C:2019:623, 51. és 57. pont); Spiegel Online ítélet (C-516/17, EU:C:2019:625, 36., 55. és 72. pont).

²²⁸ Lásd: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (243. pont).

²²⁹ Tudatában vagyok annak, hogy a 2019/790 irányelv (66) preambulumbekkezdésének harmadik albekezdése kimondja, hogy a tartalommegosztó szolgáltatók a védelem alatt álló teljesítmény szolgáltatásukon való jogellenes elérhetővé tétele esetén csak akkor mentesülhetnek a felelősségük alól, ha bizonyítják, hogy „minden tőlük telhető megtétel”. Álláspontom szerint egy nem túl szerencsés megfogalmazásról van szó, amely nem kérdőjelezheti meg az imént kifejtetteket.

193. A 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) bekezdése tehát arra kötelezi e szolgáltatókat – és a tagállami közigazgatási és igazságügyi hatóságokat is –, hogy e cikk végrehajtásának felülvizsgálata során²³⁰ fontolják meg az általuk végrehajtott szűrőintézkedések járulékos hatását.²³¹ Így tehát nem blokkolhatják előzetesen és szisztematikusan azokat a tartalmakat, amelyek többek között a szerzői jog alóli kivételek és korlátozások hatálya alá tartoznak. *Ex ante* figyelembe kell venniük a felhasználók jogainak tiszteletben tartását. Azt javaslom a Bíróságnak, hogy a meghozandó ítéletében egyértelműen mondja ki, hogy a 17. cikk helyes értelmezéséről van szó.

– *Az általános nyomonkövetési kötelezettségek tilalma (a (8) bekezdés)*

194. A 2019/790 irányelv 17. cikkének (8) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[e cikk] alkalmazása nem vezethet általános nyomonkövetési kötelezettséghez”. Következésképpen a megtámadott rendelkezések értelmezésénél e bekezdést is figyelembe kell venni.

195. Márpedig az uniós jogalkotó azzal, hogy megerősítette az ilyen „kötelezettség” tilalmát,²³² véleményem szerint a véleménynyilvánítás szabadságának egy másik jelentős garanciáját is felállította. E tilalom ugyanis meghatározza azon szűrőintézkedések terjedelmét, amelyek minden közvetítő szolgáltatótól és jelen esetben a tartalommosztó szolgáltatóktól elvárhatók.

196. E tekintetben tanulságok vonhatók le a fent hivatkozott Glawischnig-Piesczek ítéletből.²³³ Ebben az ítéletben a Bíróság az említett tilalmat a 2000/31 irányelv 15. cikkéből következő változatában értelmezve úgy ítélte meg, hogy a közösségi hálózat üzemeltetője bírósági meghagyás útján kötelezhető arra, hogy az e hálózaton elérhetővé tett információk között felderítse és blokkolja azt a „konkrét információt, [...] amelynek tartalmát a hatáskörrel rendelkező [...] bíróság elemezte és értékelte, és az értékelés végén azt jogellenesnek nyilvánította”²³⁴. A bíróság ily módon megkövetelheti ezen üzemeltetőtől, hogy minden olyan *információhoz* való hozzáférést megakadályozzon, amely *azonos tartalmú* ezzel az információval. A meghagyás még az *azonos értelmű információkra* is kiterjedhet, amennyiben az említett üzemeltető nem köteles ezen információk „önálló értékelésének elvégzésére”, ezzel szemben „automatizált vizsgálati technikákat és eszközöket is igénybe vehet”.²³⁵

197. Ebből *általánosságban* kitűnik, hogy bár a közvetítő szolgáltatók technikai szempontból megfelelő helyen vannak a szolgáltatásaikon keresztül közzétett bizonyos jogsértő információk jelenléte elleni küzdelem szempontjából,²³⁶ akkor sem várható el tőlük, hogy „önállóan értékeljék” a szóban forgó információk jogszerűségét. E közvetítő szolgáltatók általában nem rendelkeznek megfelelő szakértelemmel és mindenekelőtt *függetlenséggel* – különösen ha súlyos felelősség terhe fenyegeti őket.²³⁷ Így nem szabad őket az online jogszerűség döntőbíróivá tenni, akikre összetett jogi kérdések eldöntését bízák.²³⁸

²³⁰ Lásd a jelen indítvány 249. lábjegyzetét.

²³¹ Lásd ezzel szemben: EJE, Ahmet Yildirim kontra Törökország ítélet (66. §).

²³² A véleménynyilvánítás szabadságához való jog „lényeges tartalmára” vonatkozó szakaszban kifejtettem az „általános nyomonkövetési kötelezettségek” tilalmának az online kommunikációs szabadság tekintetében fennálló alapvető jellegét (a jelen indítvány 98. és azt követő pontja).

²³³ Lásd: a jelen indítvány 112. pontja.

²³⁴ Glawischnig-Piesczek ítélet 35. pontja.

²³⁵ Glawischnig-Piesczek ítélet (46. pont).

²³⁶ Lásd: 2001/29 irányelv, (59) preambulumbekkezdés, amely szerint „[s]ok esetben [...] a szolgáltatók vannak leginkább abban a helyzetben, hogy a [szolgáltatásaikon keresztül megvalósuló] jogsértésnek véget vethessenek”.

²³⁷ Lásd a jelen indítvány 142., 143. és 146. pontját.

²³⁸ Lásd: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (187. és 188. pont).

198. Következésképpen a „túlzott mértékű blokkolás” kockázatának minimalizálása, és így a véleménynyilvánítás szabadságához való jog tiszteletben tartásának biztosítása érdekében a közvetítő szolgáltatók álláspontom szerint kizárólag arra kötelezhetők, hogy szűrjék és blokkolják azokat az információkat, amelyek jogellenességét előzőleg bíróság állapította meg, vagy ennek hiányában azokat az információkat, amelyek jogellenessége olyannyira *egyértelmű, azaz nyilvánvaló*, hogy kontextusba helyezésére sincs szükség.²³⁹

199. Megjegyzem egyébként, hogy az EJEB által a Delfi A. S. kontra Észtország ítéletben igazoltan tekintett nyomkövetési kötelezettségek *nyilvánvalóan jogellenes* információkra vonatkoztak²⁴⁰ Az ezt követő ítélkezési gyakorlatában az EJEB pontosította, hogy azon információk esetében, amelyek jogellenes jellege nem egyértelmű, és kontextuális elemzést igényel, az ilyen nyomon követés nem követelhető meg.²⁴¹ Az utóbbi típusú információk esetében az információk eltávolításához a jogellenességet nyilvánvalóvá tevő kontextuális elemeket tartalmazó, kellően indokolt értesítés vagy – ha az ilyen értesítés e tekintetben nem elegendő – bírósági végzés szükséges.

200. *Konkrétan*, amint azt a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó, a szerzői jog területére átültetett indítványomban²⁴² kifejtettem, a Glawischig-Piesczek ítéletből az következik, hogy bár a 2000/31 irányelv 15. cikkének megfelelően a szolgáltatóval szemben nem írható elő az általa tárolt információkra vonatkozóan *bármilyen* bitorlás *keresését* szolgáló általános szűrési kötelezettség, e rendelkezéssel nem eleve ellentétes az, hogy e szolgáltatónak egy védelem alatt álló műnek az előzetesen bírói úton megállapított jogellenes használatát megvalósító *konkrét fájl* blokkolnia kelljen. Az említett rendelkezéssel így nem ellentétes az, hogy egy közvetítőként eljáró szolgáltatónak nem csupán e fájl *azonos tartalmú* másolatait kell felderítenie és blokkolnia, hanem a többi *azonos értelmű* fájlokat is, vagyis azokat, amelyek a szóban forgó mű ugyanazon felhasználását jelentik.

201. Ez az értelmezés véleményem szerint értelemszerűen átültethető a 2019/790 irányelv 17. cikkének (8) bekezdésére. Amennyiben a 17. cikk rendszere szerint a szűrendő tartalom jogellenes jellegét a bíróság nem állapította meg előzetesen, akkor – a jelen indítvány 198. pontjában foglaltaknak megfelelően – csak azokat a tartalmakat kell keresni, amelyek a jogosultak által szolgáltatott információkra tekintettel *nyilvánvaló jogsértésnek* tűnnek. Az e (8) bekezdéssel összhangban értelmezett megtámadott rendelkezések alapján azok a szűrőintézkedéseknek, amelyeket a tartalommegosztó szolgáltatóknak a megtámadott

²³⁹ Lásd ebben az értelemben: 2018/334 bizottsági ajánlás, (25) preambulumbekkezdés („Kiváltképpen helyénvaló lehet ilyen proaktív intézkedéseket hozni, ha már megállapítást nyert a tartalom jogellenes jellege, vagy ha a tartalom olyan jellegű, hogy a kontextusba helyezés nem szükséges”); CM/Ref(2018)2. sz. ajánlás az internetes közvetítő szolgáltatók szerepéről és felelősségéről, melléklet, 1.3.2. pont („Ahhoz, hogy a nemzeti hatóságok korlátozhassák a közvetítő hozzáférését a tartalmakhoz, egy igazságügyi hatóság végzésével kell rendelkezniük [...]. Ez kontextustól függetlenül nem vonatkozik az olyan jogellenes tartalmakra vonatkozó esetekre, mint például a gyermekekkel való szexuális visszaéléssel kapcsolatos tartalmak, vagy azokra az esetekre, amikor az Egyezmény 10. cikkében előírt feltételeknek megfelelően kiegészítő intézkedéseket kell hozni, (kiemelés tőlem).

²⁴⁰ Az EJEB hangsúlyozta, hogy „egyértelműen jogsértő” hozzászólásokról van szó, „amelyeket elsősorban gyűlöletre vagy erőszakra való uszításként kell vizsgálni”, így „nincs szükség nyelvi vagy jogi elemzésre annak megállapításához, hogy jogellenesek voltak” (lásd különösen: ezen ítélet 110., 114., 115., 117., 140. és 155. §-a).

²⁴¹ Lásd: EJEB, 2017. február 7., Pihl kontra Svédország ítélet (CE:ECHR:2017:0207DEC 007474214, 25. §); EJEB, 2019. március 19., Hoiness kontra Norvégia ítélet (CE:ECHR:2019:0319JUD004362414, 68. §); EJEB, 2016. február 2-i Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete és Index.hu Zrt. kontra Magyarország ítélet (CE:ECHR:2016:0202JUD002294713, 63. és 64. §); EJEB, 2020. június 4., Jezior kontra Lengyelország ítélet (CE:ECHR:2020:0604JUD003195511, 54. és 58. §).

²⁴² Lásd: a jelen indítvány 221. pontja.

rendelkezések alapján alkalmazniuk kell, álláspontom szerint tehát azokra a tartalmakra kell korlátozódniuk, amelyek a jogosultak által megjelölt művekkel és más teljesítményekkel „azonos tartalmúak” vagy „azonos értelműek”²⁴³.

202. Az előző pontban hivatkozott, elsőként említett kategória konkrétan a jogosultak által azonosított művek és más teljesítmények azonos módon történő, kiegészítő vagy hozzáadott elemek nélküli többszörözésére vonatkozik. A második kategória azokra a tartalmakra vonatkozik, amelyek e teljesítményeket azonos módon többszörözik, és jelentéktelen módosításokat alkalmaznak oly módon, hogy a közönség azokat nem különbözteti meg az eredeti teljesítményektől (például a szűrőrendszer megkerülését célzó egyszerű technikai változtatások esetében, mint amilyen a formátum megváltoztatása, elfordítás, vagy képsebesség módosítása stb.).²⁴⁴ A tartalmak e két kategóriájának felderítése nem követeli meg a tartalommegosztó szolgáltatóktól, hogy „önállóan értékeljék” ezek jogszerűségét – a bitorlás a jogosultak által szolgáltatott „lényeges és szükséges” információkra tekintettel nyilvánvalóan megjelenik – és „automatizált vizsgálati [technikák] és [eszközök]” segítségével is megvalósulhat.²⁴⁵

203. Ezzel szemben nem várható el a tartalommegosztó szolgáltatóktól, hogy megelőző jelleggel szűrjék azokat a tartalmakat is, amelyek, miközben többszörözik a jogosultak által azonosított műveket és védelem alatt álló teljesítményeket, érzékelhetően eltérnek ez utóbbiaktól – mint például a művek kivonatainak más kontextusban történő felhasználása, „transzformatív” stb. tartalmak esetén –, amelyek a szerzői jog alóli kivételek és korlátozások hatálya alá tartozhatnak. A lehetséges bitorlások azonosítása e szolgáltatók részéről „önálló értékelést” von maga után, mivel fel kell mérniük e felhasználás körülményeit. Márpedig, amint azt a Lengyel Köztársaság állítja, a többek között a kivételek és korlátozások terjedelmére vonatkozó összetett szerzői jogi kérdéseket nem lehet a tartalommegosztó szolgáltatókra hárítani. E szolgáltatók nem dönthetnek az online kreativitás korlátairól például annak vizsgálatával, hogy a felhasználó által feltölteni tervezett tartalom megfelel-e a paródia követelményeinek. Az ilyen hatáskör-átruházás elfogadhatatlan „túlzott mértékű blokkolás” kockázatával járna. Ezeket a kérdéseket a bíróságra kell hagyni.

– *A fentiekből eredő következmények*

204. A fenti szakaszokból véleményem szerint az következik, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke elegendő biztosítékot tartalmaz ahhoz, hogy körülhatárolja a véleménynyilvánítás szabadságához való jog gyakorlásának a megtámadott rendelkezésekből eredő korlátozása terjedelmét.

205. *Egyrészt* e cikk (7) bekezdésének megfelelően a tartalommegosztó szolgáltatók nem jogosultak arra, hogy a megtámadott rendelkezések alapján megelőző jelleggel blokkoljanak a jogosultak által azonosított műveket és más, védelem alatt álló teljesítményeket többszöröző valamennyi tartalmat, ideértve azokat is, amelyek jogszerűnek minősülhetnek. *Másrészt* az

²⁴³ Lásd ugyanebben az értelemben: Quintais, J., Frosio G., van Gompel, S. és társai: „Safeguarding User Freedoms in Implementing Article 17 of the Copyright in the Digital Single Market Directive: Recommendations From European Academics”, JIPITEC, 2019., 10. kötet, 3. sz.; Lambrecht, M., i. m., 88–90. o.; Cabay, J., i. m., 237–273. o.; Dusollier, S., i. m., 1020. o. Ez az értelmezés egyébként a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdése b) és c) pontja szövegének szó szerinti értelmezéséből következik, amely rendelkezés a „művek” és más „teljesítmények” – és nem a birtoklás bármely, a szóban forgó teljesítményeket közelebről vagy távolabbról érintő formája – elérhetetlenné tételének biztosítására kötelezi a szolgáltatókat (lásd ugyanebben az értelemben: Lambrecht, M. i. m., 89. o.).

²⁴⁴ Más szóval itt a „szolgai” vagy „majdnem szolgai” másolásra gondolok. E tekintetben megjegyzem, hogy a tartalommegosztó szolgáltatásokon jelen lévő tartalmak egy része éppen a műveknek vagy más védelem alatt álló teljesítményeknek – például filmalkotásoknak vagy hangfelvételeknek – hozzáadott értékkel nem rendelkező, szolgai vagy majdnem szolgai másolat formájában történő online elérhetővé tételéből áll.

²⁴⁵ Glawischig-Piesczek ítélet, 46. pont. Pontosítom, hogy véleményem szerint a Bíróság ebben az ítéletben nem kívánta kizárni bizonyos emberi ellenőrzések szükségességét. Erre a jelen idítvány 211. pontjában visszatérek.

említett cikk (8) bekezdése értelmében e szolgáltatók csak az olyan tartalmak felderítésére és blokkolására kötelezhetők, amelyek e teljesítményekkel „azonos tartalmúak” és „azonos értelműek”, vagyis amelyek jogellenessége a jogosultak által szolgáltatott „lényeges és szükséges” információkra tekintettel *nyilvánvalónak* tűnik. Ilyen esetekben, mivel a bitorlás nagyon valószínű, *valószínűsíthető* e tartalmak *jogellenessége*. Arányos tehát e tartalmak megelőző blokkolása; ennek jogszerűségét a panaszkezelési rendszer keretében az érintett felhasználóknak kell bizonyítaniuk, például azt, hogy rendelkeznek engedéllyel, vagy hogy a mű valójában a nyilvánosság számára hozzáférhető²⁴⁶. Összegezve, a megtámadott rendelkezéseknek megfelelően a tartalommegosztó szolgáltatók azon kötelezettsége, hogy „minden tőlük telhetőt meg kell tenniük”, a nyilvánvaló jogsértések blokkolását is jelenti.²⁴⁷

206. Ezzel szemben minden olyan egyértelmű helyzetben – a művek hosszabb tartalmakban átvett rövid kivonatai, „transzformatív” művek stb. esetében – amelyekben különösen a szerzői jogra vonatkozó kivételek és korlátozások alkalmazása észszerűen elképzelhető, az érintett tartalmakat nem lehet előzetesen blokkolni.

207. Amint ugyanis azt a Parlament, a Tanács és a Bizottság hangsúlyozta, a 2019/790 irányelv 17. cikke (7) bekezdésének első albekezdésében előírt eredménykötelem, amely tiltja a jogszerű tartalmak online elérhetővé tételének megakadályozását, e tekintetben szigorúbb, mint a megtámadott rendelkezésekből eredő, „minden tőlük telhető” megtételére vonatkozó kötelezettségek, amelyek gondossági kötelezettségnek minősülnek.²⁴⁸ Ez azt jelenti, hogy az uniós jogalkotó – véleményem szerint helyesen – biztosítani kívánta, hogy hasonló esetben a tartalommegosztó szolgáltatók a véleménynyilvánítás szabadságát részesítsék előnyben. Másként fogalmazva, a jogalkotó úgy ítélte meg, hogy a jogszerű tartalmak blokkolásából álló „álpozitív” esetek súlyosabbak lennének, mint a bizonyos jogellenes tartalmak átengedéséhez vezető „álnegatív” esetek.

208. Így, amint azt a Parlament, a Tanács és a Bizottság állította, ezekben a kétértelmű helyzetekben az érintett tartalmat *jogszerűnek kell vélelmezni*, következésképpen nem akadályozható meg az online elérhetővé tételük.

209. A nehézség e kettősségnek az automatikus tartalomfelismerő eszközök – amelyeket számos esetben a tartalommegosztó szolgáltatóknak használniuk kell – segítségével történő megvalósítására szolgáló gyakorlati megoldások meghatározásában rejlik. A felperes egyébként arra hivatkozott, hogy az uniós jogalkotó a 2019/790 irányelvben e tekintetben semmilyen konkrét megoldást nem írt elő.

²⁴⁶ Véleményem szerint a jogosultak által szolgáltatott „lényeges és szükséges” információknak tartalmazniuk kell azokat az elemeket, amelyek alkalmasak annak bizonyítására, hogy a jogosultak azon műveken vagy más, védelem alatt álló teljesítményeken fennálló jogokkal rendelkeznek, amelyek blokkolását kérik, annak érdekében, hogy korlátozzák az ilyen „megjelenés” kockázatát (lásd: a jelen indítvány 148. pontja).

²⁴⁷ Ezt az értelmezést nem kérdőjelezheti meg a felperes és a francia kormány azon érve sem, amely szerint a „nyilvánvaló” kifejezés nem szerepel a 2019/790 irányelv szövegében. Nem lényeges fogalomról van ugyanis szó, hanem pusztán a tartalommegosztó szolgáltatók által végzendő ellenőrzés mértékéről. Az ellenőrzés ezen mértéke az irányelv 17. cikkének (8) bekezdéséből és a megtámadott rendelkezéseknek az e cikk (7) bekezdésével összhangban történő végrehajtása szükségességéből következik. Ezenkívül, ellentétben azzal, amit a francia kormány állít, nem újdonság, hogy eltérnek egymástól azok az információk, amelyek jogellenessége első pillantásra megjelenik, és azok, amelyek további vizsgálatra szorulnak. E tekintetben annak felidézésére szorítkozom, hogy a 2000/31 irányelv 14. cikkével összefüggésben a közvetítő szolgáltatónak el kell távolítania az információt, ha „ténylegesen tudomással” bír annak jogellenes jellegéről, vagy ha jogellenes jellege a rendelkezésére álló információk alapján „nyilvánvaló”. A jelen ügyben ugyanerről az elgondolásról van szó. Utalok az EJEB által a Delfi A. S. kontra Észtország ítéletben elfogadott érvelésre is. Végül a „szolgai” vagy „majdnem szolgai” másolásként értelmezett nyilvánvaló jogsértés gondolata már ismert.

²⁴⁸ Lásd: a jelen indítvány, 52. pont. Lásd ugyanebben az értelemben: Geiger, C., Jütte, B.-J., „Platform liability under Article 17 of the Copyright in the Digital Single Market Directive, Automated Filtering and Fundamental Rights: An Impossible Match”, *SSRN Papers* (elérhető a https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3776267 címen), 44. o.

210. Ezzel együtt álláspontom szerint az uniós jogalkotó feladata volt, hogy – amint arra rámutattam – a vitatott rendelkezésekből eredő, a véleménynyilvánítás szabadságát fenyegető kockázatok minimalizálásához szükséges garanciák tartalmát előírja. Ezzel szemben, amint arra a Tanács hivatkozott, olyan területen, amely a jelen ügyben szereplőhöz hasonló technikai intézkedések meghozatalát foglalja magában, figyelembe véve azt a tényt, hogy a 2019/790 irányelv 17. cikke a szolgáltatók, a szolgáltatások és a védelem alatt álló teljesítmények különböző típusaira alkalmazandó, a tagállamok és a Bizottság feladata ezen intézkedések módozatainak pontos meghatározása.²⁴⁹

211. A gyakorlatban az ilyen megoldások abból állnak, hogy a tartalomfelismerő eszközökbe olyan paramétereket táplálnak be, amelyek segítenek megkülönböztetni a nyilvánvaló és a nem egyértelmű tartalmakat. Ez a védelem alatt álló teljesítmények és a szóban forgó kivételek típusától függően változhat. Például az ezen eszközök által feltárt megfelelőségi arányok figyelembevételéről, és olyan küszöbértékek rögzítéséről van szó, amelyek túllépése esetén indokolt a tartalom automatikus blokkolása, és amelyek alatt észszerűen feltételezhető az idézéshez hasonló kivétel alkalmazása.²⁵⁰ Egy ilyen megoldás összekapcsolható azzal a mechanizmussal, amely lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy az online elérhetővé tételkor vagy azután haladéktalanul jelezzék (*flagging*), ha szerintük kivétel vagy korlátozás vonatkozik rájuk, ami azt jelentené, hogy az érintett szolgáltató esetenként összefoglalót készít a szóban forgó tartalomról annak ellenőrzése érdekében, hogy e kivétel vagy korlátozás alkalmazása nyilvánvalóan kizárt, vagy éppen ellenkezőleg, észszerűen feltételezhető.²⁵¹

212. Általánosságban, ami a szolgáltatók, a szolgáltatások és a művek, vagy védelem alatt álló teljesítmények különböző típusait illeti, e gyakorlati megoldások meghatározása nem hagyható az említett szolgáltatókra, de nem bízható teljes egészében – amint arra a francia kormány hivatkozik – a jogosultakra sem.²⁵² Tekintettel arra, hogy az említett megoldások fontosak a felhasználók véleménynyilvánítási szabadsága szempontjából, nem elég, ha azokat kizárólag a magánfelek nem átlátható módon meghatározzák, de a hatósági felügyelete alatt átlátható módon kell megfogalmazni e megoldásokat.

²⁴⁹ Általánosságban ezen államok közigazgatási és igazságügyi hatóságainak feladata, hogy felügyeljék a megtámadott rendelkezéseknek a tartalommosztó szolgáltatók általi alkalmazását, és biztosítsák, hogy a felhasználók a 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) bekezdésével összhangban hatékonyan érvényesíthessék a jogszerű felhasználáshoz való jogukat. E tekintetben a Lengyel Köztársaság arra hivatkozott, hogy az irányelv nem tartalmaz semmilyen rendelkezést a tartalommosztó szolgáltatókat a felhasználókkal szemben e (7) bekezdés megsértése esetén terhelő felelősségre vonatkozóan. Véleményem szerint e felelősséget – tiszteletben tartva az eljárási autonómia elvét – a tagállamok nemzeti jogának kell tartalmaznia. További hatékony, visszatartó erejű és arányos szankciókat is elő kell írni. Ezenkívül, mivel a felhasználók jogainak tiszteletben tartása a tartalommosztó szolgáltatók azon kötelezettségéhez kapcsolódik, hogy „minden tőlük telhetőt” meg kell tenniük, ebből az következik, hogy ha egy ilyen szolgáltató nem tartja tiszteletben a szóban forgó jogokat, el kell vesztítenie az e cikk (4) bekezdésében előírt mentesítési mechanizmus előnyeit.

²⁵⁰ Az „ujjlenyomat” alapján működő tartalomfelismerő eszközök ugyanis különbséget tudnak tenni az online hozzáférhetővé tett, védelem alatt álló tartalomban használt védelem alatt álló tartalmak mennyisége alapján, többek között az audio- és videotartalmakat illetően. Kétségtelen, hogy – amint arra a francia kormány hivatkozik – például az idézésre vonatkozó kivétel alkalmazásához nem elegendő, ha egy zenei kivonat egy bizonyos időtartamnál rövidebb, ez a kivétel a felhasználó szándékától függ (lásd: a jelen indítvány 176. lábjegyzete). Mindazonáltal egyszerűen arról van szó, hogy a szűrőeszköz beállításában egy olyan mozgásteret kell biztosítani, amelyben e kivétel alkalmazása nem biztos, csak észszerűen feltételezhető.

²⁵¹ E tekintetben a Bizottság által a „Targeted consultation addressed to the participants to the stakeholder dialogue on Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market” című dokumentumban kifejtett megközelítés véleményem szerint megfelelő módon működik (lásd: e dokumentum 15. és 16. oldal). Ehhez közeli értelmű javaslatok tekintetében lásd: Quintais, J., Frosio G., van Gompel, S. és mások, i. m., 79–94. o.; Leitsner, M., i. m., 193–208. o. A visszaélésekkel szemben a tagállamok is előírhatnak intézkedéseket. A jelen ügyben nem szükséges pontosabban állást foglalni e különböző javaslatokkal kapcsolatban.

²⁵² A francia kormány arra hivatkozik, hogy a tartalomfelismerő eszközök alkalmazása a jogosultak által kidolgozott kezelési szabályokon alapul, és hogy például a filmgyártás területén ez utóbbiak az érintett videó „pénzre váltásához” kapcsolódó bevételek egy részéért cserében (lásd: a jelen indítvány 58. pontja) általában túlík a filmjeikből készített többperces kivonatok online elérhetővé tételét. Kétségtelen, hogy az az elképzelés, amely szerint a kivételek és korlátozások tiszteletben tartását a jogosultak által önkéntesen hozott intézkedésekkel is biztosítani lehet, nem idegen az uniós jogtól (lásd: a 2001/29 irányelv műszaki intézkedésekkel kapcsolatos 6. cikkének (4) bekezdését). Mindazonáltal úgy vélem, hogy a megtámadott rendelkezésekből következő szűrés összefüggésében, tekintettel az általam leírt kockázatokra, a felhasználók jogainak védelme nem alapulhat kizárólag e jogosultak szándékán.

213. Véleményem szerint éppen ebben rejlik az érdekelt felek között az uniós jogalkotó által a 2019/790 irányelv 17. cikkének (10) bekezdésében előírt párbeszéd haszna. E rendelkezés előírja, hogy a Bizottság a tagállamokkal együttműködve párbeszédet köteles szervezni a tartalommegosztó szolgáltatók, a jogosultak, a felhasználók szervezetei és egyéb érdekelt felek között „az online tartalommegosztó szolgáltatók és a jogosultak közötti együttműködés bevált gyakorlatainak megvitatása céljából”. Ennek alapján a Bizottságnak e 17. cikk alkalmazására vonatkozóan iránymutatásokat kell kibocsátania, különösen a megtámadott rendelkezések végrehajtásának módját illetően. Ebben a folyamatban „különös figyelmet” kell fordítani „az alapvető jogok egyensúlyára és a kivételek és korlátozások használatára [helyesen: az alapvető jogok, valamint a kivételek és korlátozások alkalmazása közötti egyensúly fenntartásának szükségességére]”. Így a Bizottság az érdekelt felek közreműködésével, az említett 17. cikk (7) és (8) bekezdésének tiszteletben tartásával köteles a megtámadott rendelkezések végrehajtását lehetővé tevő gyakorlati megoldásokat javasolni.²⁵³

214. Végül pontosítom, hogy – amint azt a Bizottság állítja – a jelen indítvány 183. pontjában kifejtettekkel összhangban a 2019/790 irányelv 17. cikkének (7) bekezdésében előírt kötelezettség nem jelenti azt, hogy azok a mechanizmusok, amelyek elhanyagolható számú „álpozitív” esethez vezetnek, automatikusan ellentétesek ezzel a rendelkezéssel. Mindazonáltal a hibaaránynak a lehető legkisebbnek kell lennie. Ebből következik, hogy azokban az esetekben, amikor a technológia jelenlegi állása szerint – például a művek és a védelem alatt álló teljesítmények bizonyos típusainál – elképzelhetetlen valamely automatikus szűrőeszköz alkalmazása anélkül, hogy ez nem elhanyagolható számú „álpozitív” eredményhez vezetne, véleményem szerint e (7) bekezdés alapján ki kellene zárni az ilyen eszköz használatát.²⁵⁴

215. A jelen indítványban javasolt értelmezést nem kérdőjelezi meg a spanyol és a francia kormány azon érve sem, amely szerint a jogsértő tartalom tartalommegosztó szolgáltatáson keresztül történő terjesztésére vonatkozó kockázat kiküszöbölése érdekében elengedhetetlen lenne megelőző jelleggel blokkolni minden, a jogosultak által azonosított védelem alatt álló teljesítményeket részben vagy egészben többszöröző tartalmat, mivel az ilyen terjesztés az internetes információcsere gyorsasága miatt „helyrehozhatatlan” kárt okozhat a jogosultak számára.

216. Ugyanis, noha véleményem szerint a nyilvánvalóan jogsértő tartalmak online elérhetővé tételére irányuló kísérletből eredő súlyos és közvetlen kár kockázata igazolhatja az e tartalom megelőző blokkolását célzó intézkedést,²⁵⁵ az említett tulajdonosok nem követelhetnek jogaik esetleges megsértése tekintetében „zéró kockázatot”, amint azt a jelen indítvány 184. pontjában is jeleztem. Aránytalan lenne ezeket az intézkedéseket olyan még vitathatóbb, esetleges károkkal járó esetekre alkalmazni, amelyek például olyan „transzformatív” tartalmakból származnak, amelyek vagy a szerzői jog alóli kivételek és korlátozások hatálya alá tartozhatnak, vagy nem, és amelyek nem állnak közvetlen versenyben a védelem alatt álló eredeti művel.²⁵⁶ Ezzel szemben e helyzetekben a jelen indítvány 188. pontjában kifejtett okok miatt az ilyen megelőző intézkedések elfogadása a véleménynyilvánítás szabadsága „helyrehozhatatlan” sérelmének kockázatával járna.

²⁵³ Véleményem szerint ezek az iránymutatások a „bevált gyakorlatok” meghatározásával hozzájárulnak a „szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak” meghatározásához, amelyeket a szolgáltatóknak a megtámadott rendelkezéseknek megfelelően tiszteletben kell tartaniuk. Adott esetben az említett iránymutatásokat naprakészé kell tenni „a technika állásának alakulása” nyomán követése érdekében.

²⁵⁴ Lásd ugyanebben az értelemben: Grisse, K., i. m., 898. o.

²⁵⁵ Például egy nemrég, vagy akár még meg sem jelent filmnek a tartalommegosztó szolgáltatáson keresztül történő jogellenes online elérhetővé tételére gondolok.

²⁵⁶ Lásd ugyanebben az értelemben: Lambrecht, M., i. m., 89. és 90. o.

217. Ezenkívül a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy „a Charta 17. cikkének (2) bekezdéséből egyáltalán nem következik, hogy a szellemi tulajdonjog érinthetetlen lenne, és ennél fogva abszolút jelleggel kellene biztosítani a védelmét”²⁵⁷.

218. Egyébként pedig a jelen indítványban javasolt értelmezés ezen egyértelmű tartalmak tekintetében nem hagyja védelem nélkül a jogosultakat. Különösen nincs szó a nyilvánossághoz való közvetítés joga terjedelmének felülvizsgálatáról.²⁵⁸ Az a tény ugyanis, hogy egyes, a műveiket és más, védelem alatt álló teljesítményeiket jogsértő módon többszöröző tartalmakat nem blokkolták az online elérhetővé tételük időpontjában, nem akadályozta többek között²⁵⁹ annak, hogy e jogosultak a 2019/790 irányelv 17. cikke (4) bekezdése c) pontjának megfelelően²⁶⁰ – a valamely kivétel alkalmazásának kizárásának indokolására szolgáló magyarázatokat tartalmazó²⁶¹ – értesítés útján kérjék a szóban forgó tartalmak eltávolítását, valamint állandó leállítását. Az érintett szolgáltatónak gondosan meg kell vizsgálnia ezt az értesítést, és el kell döntenie, hogy ezen új elemek fényében a jogellenesség nyilvánvaló-e.²⁶² Feltételezve, hogy ez a helyzet áll fenn, az érintett szolgáltatónak – a felelősségvállalás terhe mellett – haladéktalanul meg kell akadályoznia a tartalomhoz való hozzáférést, vagy el kell távolítania azt a honlapjáról. Amint azt a Bizottság hangsúlyozza, a 2019/790 irányelv (66) preambulumbekkezdésének második albekezdéséből kitűnik,²⁶³ az uniós jogalkotó előírta, hogy bizonyos esetekben kizárólag ez az eljárás teszi lehetővé egy adott tartalom elérhetetlenné tételének biztosítását. Abban az esetben, ha e magyarázatokra tekintettel a jogsértés nem nyilvánvaló, mivel a szóban forgó tartalom a szerzői joggal kapcsolatban összetett, illetve új jogi kérdéseket vet fel, főszabály szerint az ilyen kérdések elbírálására kizárólagos hatáskörrel rendelkező bíróság eljárására van szükség. A jogosultaknak tehát – elsősorban a 2001/29 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése alapján – bírósághoz kell fordulniuk, hogy az elbírálhassa az adott tartalmat, és amennyiben jogsértőnek minősíti, elrendelhesse annak blokkolását.

219. Amint azt a Parlament helyesen megjegyezte, ez „méltányos egyensúlyt” biztosít a felhasználóktól egyes esetekben a tartalmak online közzététele érdekében megkövetelt lépések között, illetve a jogosultaktól más esetekben a tartalmak eltávolítása érdekében megkövetelt lépések között²⁶⁴.

²⁵⁷ Lásd többek között: 2014. március 27-i UPC Telekabel Wien ítélet (C-314/12, EU:C:2014:192, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²⁵⁸ Különösen nincs olyan *de minimis* küszöb előírásáról szó, amely alatt a jogosultak jogaik érvényesítésének minden lehetőségét elveszítenék. Az ilyen küszöb fennállását a Bíróság mindig elutasította. Lásd e tekintetben: Szpunar főtanácsnok Pelham és társai ügyre vonatkozó indítványa (C-476/17, EU:C:2018:1002, 28–33. pont).

²⁵⁹ Ez nem érinti továbbá a jogosultak azon lehetőségét, hogy bírósági meghagyást kérjenek (lásd a 2019/790 irányelv (66) preambulumbekkezdésének első albekezdését), vagy akár keresetet indítsanak a felelősséggel tartozó felhasználóval szemben.

²⁶⁰ Lásd többek között: EJEB, Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete és Index.hu Zrt. kontra Magyarország ítélet (CE:ECHR:2016:0202JUD002294713, 91. §). Lásd ugyanebben az értelemben: Cabay, J., i. m., 221. o.; Lambrecht, M., i. m., 90. o. Ennek keretében gyakorlati megoldást jelenthet, ha a jogosultakat a blokkolás iránti indokolással ellátott kérelem gyors előkészítése érdekében haladéktalanul tájékoztatják, amikor védelem alatt álló teljesítményeiket többszöröző tartalmat tesznek online elérhetővé (lásd: 2019/790 irányelv 17. cikk, (9) bekezdés, második albekezdés). Az említett jogosultaknak így semmi esetre sem lenne feladata, hogy maguk kövessék nyomon a tartalommegosztó szolgáltatásokat a tartalomfelismerő eszköz által felderített szóban forgó tartalmak felkutatása és lokalizálása érdekében.

²⁶¹ Megjegyzem egyébként, hogy azon tartalmak esetében, amelyek jogellenessége nem tekinthető nyilvánvalónak, az EJEB az „értesítési és eltávolítási” rendszert megfelelő eszköznek tekintette a szóban forgó jogok és érdekek közötti „megfelelő egyensúly” fenntartására, mivel e bejelentések éppen azt teszik lehetővé, hogy a szolgáltatók rendelkezésére bocsássák azokat a háttérelemeket, amelyek a tartalom jogellenességének megállapításához szükségesek. Lásd többek között: EJEB, Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete és Index.hu Zrt. kontra Magyarország ítélet (CE:ECHR:2016:0202JUD002294713, 91. §).

²⁶² Lásd analógia útján: a YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (190. pont). A tartalommegosztó szolgáltatók tehát nem szorítkozhatnak a jogosultaktól ellenőrzés nélkül kapott valamennyi blokkolási kérelem jóváhagyására.

²⁶³ „[...] nem lehet kizárni, hogy bizonyos esetekben a nem engedélyezett tartalom hozzáférhetősége csak a jogosultaktól jövő értesítéssel kerülhető el”.

²⁶⁴ Továbbá, amint arra a jelen indítvány 178. pontjában rámutattam, a tartalommegosztó szolgáltatóknak ezeket a panaszokat és értesítéseket egyforma gondossággal kell megvizsgálniuk.

4. A kérdéses korlátozásnak a Chartával való összeegyeztethetőségére vonatkozó következtetés

220. A fenti megfontolások összességéből következik, hogy a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog gyakorlásának a jelen indítványban értelmezett, vitatott rendelkezésekből eredő korlátozása a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében előírt valamennyi feltételnek megfelel. E korlátozás véleményem szerint tehát összeegyeztethető ezzel a jogi aktsussal. Következésképpen a Lengyel Köztársaság keresetét véleményem szerint el kell utasítani.²⁶⁵

C. C. Utószó

221. A jelen indítvány megfogalmazását követően, a Bíróság szervezeti egységei által végzett fordítási munka közben két fontos dokumentumot tettek közzé.

222. Egyrészt a YouTube és Cyando ügyben ítéletet hirdettek.²⁶⁶ A Bíróság által az említett ítéletben a 2000/31 és a 2001/29 irányelvekre vonatkozóan elfogadott érvelés, amelyet itt nem tudok részleteiben megvizsgálni, véleményem szerint nem kérdőjelezi meg a jelen indítványban kifejtett megállapításokat.²⁶⁷

223. Másrészt a Bizottság közzétette a 2019/790 irányelv 17. cikkének alkalmazására vonatkozó iránymutatását.²⁶⁸ Az iránymutatás lényegében megismétli a Bizottság által a Bíróság előtt ismertetett érvelést, és tükrözi a jelen indítvány 158–219. bekezdésében foglaltakat. *Mindazonáltal* az iránymutatás – példa nélküli módon – azt is kimondja, hogy a jogosultaknak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy „megjelölhessék” (earmark) azokat a teljesítményeket, amelyek engedély nélküli online közzététele „jelentős gazdasági kárt okozhat a jogosultaknak”. A szolgáltatóknak különös gondossággal kell eljárniuk az említett teljesítményeket illetően. Az is szerepel benne, hogy a szolgáltatók nem tesznek meg „minden tőlük telhetőt” abban az esetben, ha az ilyen „megjelölések” ellenére engedélyezik az ezen teljesítményeket többszöröző tartalmak online közzétételét. Ha ezt úgy kell érteni, hogy a szolgáltatóknak pusztán a jogosultak jelentős gazdasági kárának veszélyére vonatkozó állítás alapján *ex ante* blokkolniuk kell a tartalmat – mivel az iránymutatás nem tartalmaz más olyan kritériumot, amely a „megjelölési”

²⁶⁵ Szeretnék egy utolsó pontra rámutatni. Az alperesek és a beavatkozó felek hangsúlyozták, hogy a tartalommegosztó szolgáltató számára a 2019/790 irányelv 17. cikke (1) bekezdésének megfelelően a jogosultak engedélyének megszerzése a legfőbb módja annak, hogy mentesüljön a szolgáltatásán keresztül elérhetővé tett művekért és más, védelem alatt álló teljesítményekért fennálló minden felelősség alól. Ebben az összefüggésben az e cikk (4) bekezdésében előírt felelősség alóli mentesülés mechanizmusa – és az abból eredő szűrési kötelezettségek – mindenképpen csak azokra a művekre és más, védelem alatt álló teljesítményekre vonatkozik, amelyek tekintetében nem kaptak ilyen engedélyt. Véleményem szerint, bár tulajdonképpen nem az e szűrésre vonatkozó „biztosítékról” van szó, e kérdés fontos az e szolgáltatások felhasználóit megillető véleménynyilvánítás szabadsága szempontjából, annál is inkább, mivel a 2019/790 irányelv 17. cikke (2) bekezdésének megfelelően ezek az engedélyek bizonyos feltételek mellett kiterjednek az e felhasználók által végzett „nyilvánossághoz közvetítésre” is. Osztom tehát a Bizottság azon véleményét, amely szerint a tagállamoknak nemzeti jogukban olyan mechanizmusokat kell előírniuk, amelyek az ilyen engedélyek megadásának megkönnyítésére irányulnak. Minél több ilyen engedélyt kapnak a tartalommegosztó szolgáltatók, annál több jogosult kap megfelelő díjazást a védelem alatt álló teljesítményeinek felhasználásáért, és annál kevesebb tartalomszűrő és -blokkoló intézkedést kell alkalmazni a felhasználókkal szemben.

²⁶⁶ 2021. június 22-i ítélet (C-682/18 és C-683/18, EU:C:2021:503).

²⁶⁷ Lásd: 2021. június 22-i YouTube és Cyando ítélet (C-682/18 és C-683/18, EU:C:2021:503), 59. pont.

²⁶⁸ Lásd: „Guidance on Article 17 of Directive 2019/790 on Copyright in the Digital Single Market” c. bizottsági közlemény, különösen a 18–24. pont.

mechanizmust objektív módon konkrét esetekre korlátozná²⁶⁹ –, még ha ez a tartalom nem is nyilvánvalóan jogsértő, akkor ezzel nem tudok egyetérteni, hacsak nem vonom vissza az indítványban kifejtett valamennyi megállapítást.

VI. A költségekről

224. A Bíróság eljárási szabályzata 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel véleményem szerint a Lengyel Köztársaság keresetét el kell utasítani, és mivel a Parlament és a Tanács ezt kérte, e tagállamot kell kötelezni a költségek viselésére. Mindazonáltal az eljárásba beavatkozó spanyol és francia kormánynak, valamint a Bizottságnak e szabályzat 140. cikke (1) bekezdésének megfelelően maguknak kell viselniük saját költségeiket.

VII. Véggövetkeztetés

225. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság:

- utasítsa el a Lengyel Köztársaság keresetét;
- e tagállamot kötelezze a költségek viselésére, és
- a Spanyol Királyságot, a Francia Köztársaságot és az Európai Bizottságot kötelezze saját költségeik viselésére.

²⁶⁹ A Bizottság olyan teljesítményekre hivatkozik, amelyek egy bizonyos időszakban különleges gazdasági értékkel bírnak. Úgy tűnik azonban, hogy a „megjelölési” mechanizmus nem korlátozódik az ilyen teljesítményekre. Az iránymutatás nem határozza meg a „jelentős gazdasági kár” fogalmát sem. Emlékeztetek arra, hogy a francia kormány szerint a jogsértő tartalmak online közzététele esetén a jogosultaknak okozott gazdasági kár mindig „helyrehozhatatlan” lenne.